

Ars epistolandi Francisci Nigri.

<https://hdl.handle.net/1874/362973>

~~Joanne~~

Wine lediluy ~~Joanne de~~

Voel. ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

**Alrse pistolandi francisci
Pigri Veneti doctoris**

clarissimi. ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

Amoy ~~Joanne~~ ~~Joanne~~
de ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

~~Joanne~~ ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

~~Joanne~~ ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

~~Joanne~~ ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

~~Joanne~~ ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

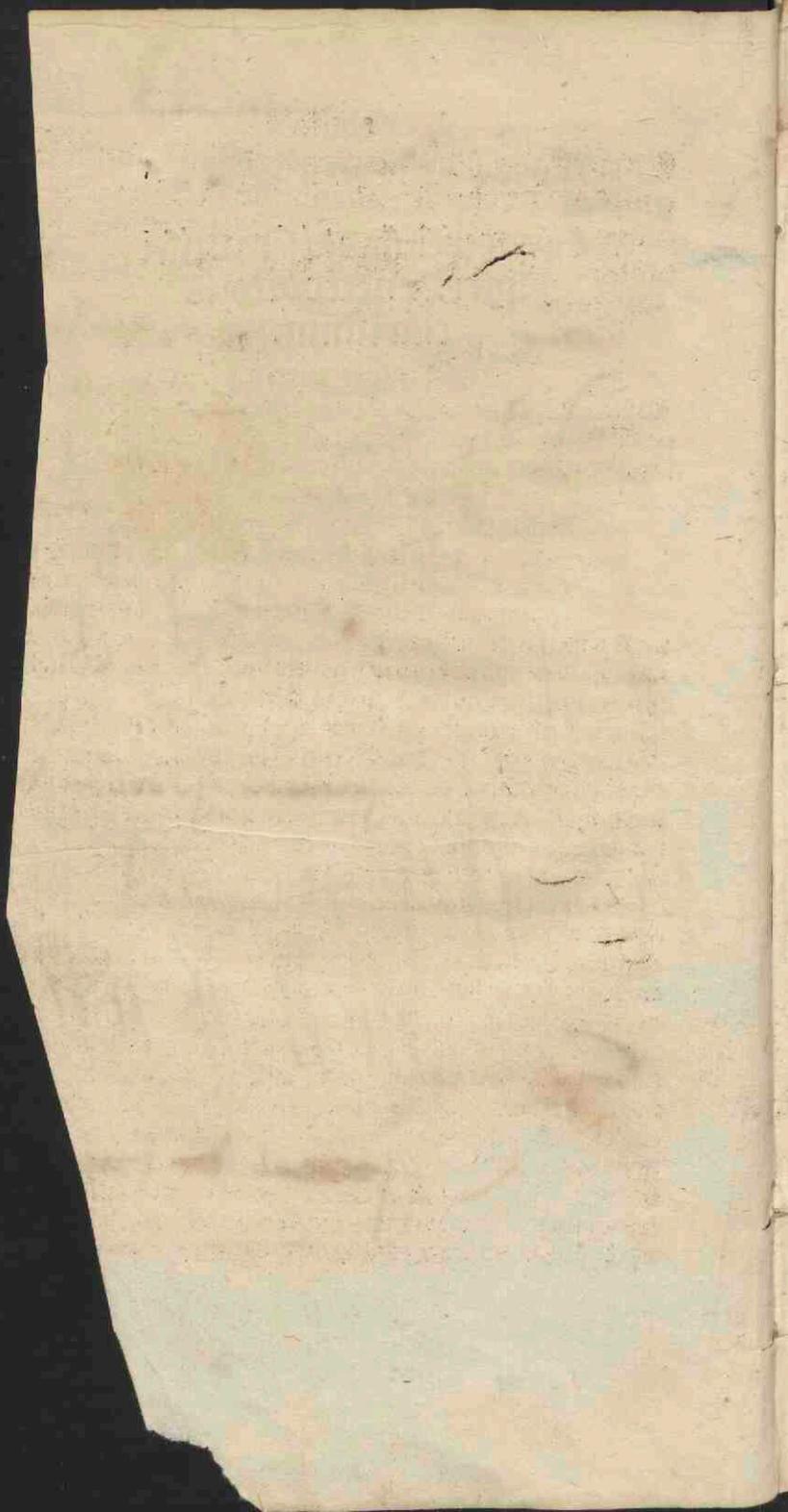
~~Joanne~~ ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

~~Joanne~~ ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

~~Joanne~~ ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

~~Joanne~~ ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

~~Joanne~~ ~~Joanne~~ ~~Joanne~~

Cres elegantissima scribendi epl̄as Francisci nigri eiusdem familiarib⁹ epistolis lucidissime declarata marie in generib⁹ viginti in fine hui⁹ libelli p̄ modū tabule subſignata. Ad que tamen ſingulis quibus nūc utimur ſpēs reducuntur.

**Opusculum ſcribendi Epl̄as
Francisci nigri incipit feliciter.**

Franciſc⁹ Niger Venet⁹ doctor clariffimo viro Jacobo gerolde Syro kynreldenſi Patavini Gymnaſij Moderatori excellentiffimo ac vtriuſq; virtutis cultori Felicitatem.

Alma Pompili⁹ q̄ poſt Romulū ſecūdoſ Romani regni Donarchiā Regioq; falces felici fidere conſecutus ē. licet cū in ſabinis eſſet ſolitudinē m̄. vniuſq; regie ſue. ceteris ſp̄etis ꝑfabulationibus delegiſſit nec vnq; populari ſe inſtituto miſcere voluiſſet ad ſummū in regni apicem deuect⁹. qđ vnicuiq; gentis ſue ordini neceſſariū foret ſumma ſp̄e vigilātia ereq; curauit. Eū ⁊ Romani moris ⁊ vetuſtatis inſtaturator eſt appellatus ⁊ poſt mortē diuino (vt credit) ſtēmate donat⁹. Doctu cōſiderans Jacobo gerolde vir clariffi me licet ſupiorib⁹ aſiſ dū priuatā vitā agereſ tue in vtilitari ꝑmū inſudās. vt ſtoicū virū decebat bonariū om̄i artū ſtudio in dulgereſ ne alienis in negetiſ ipeditū eē. delectaret. nec odio ſus videreris aliozū cenſor fieri velle. Eū m̄ ad honoratā iſtam moderationē tuā primū aſcendiſti. in qua nō in videhaſ tibi iuris vtriuſq; moderamina ſuſcipienda eē quo te duce facil⁹ ad eius apicē poſſent viri ſtudioſi ꝑtingere. Sed cū etiā multi occurrent q̄ hoc in hūili dicēdi gñe qđ familiare dicim⁹ tanq; arduū quoddā min⁹ aggreſſuri difficileſ videbant poſſe ꝑficere. Tu ſane illozū labore miſerat⁹ q̄bus maxime neceſariū fore videbaſ ſi ad iuris tā diuiniq; hūani anfractus cōtenderēt nō ſolū oratoriā illā ſublimēq; faciēdiā haurire. ſ; hanc quoq; inferiozē cui⁹ veſtigio ad illā facili⁹ ſic cōſeſus. **H**erogaſti. vt q̄ hoc in gymnaſio tuo publicae hūanitaris lectioneſ ꝑficeret hūanū etiā hoc negociū tuo amore ſuſcipere quo ⁊ tibi grificaret. ⁊ ad hoc familiare ſcribēdi gen⁹ aſpirantib⁹ meo labore ꝑdeſſem. **E**go autē q̄ tuis in me plurimis maximiq; bñficijs tibi a deo deu-

Folium

ctus sum vt si vitā etiā p tua dignitate effundā vel mīnam ad-
huc nō videar meritoū tuoz pte affectus. vt tue morē gererē
voluntati studio fīsq; iuuenib? meo labore aliqd emolimēti af-
ferre familiarē quandā scribendi artem reperire conat? sum.
longe siquidē ab illa forenfi & graui semotā quā cū in vnū cor-
pus redigissem ad te vir integerrīe bonis auibus mittere de-
creui. q̄ cū sp bonarū artium studiosus extiteris q̄bus nō min?
ipse splēdois reddere studuisti. q̄ ille tibi. cumq; semp doctos
viros a deo excolueris ac pientissime cōplerus sis vt te vtriusq;
& tuis parentē ois merito academia iam appellare non dubi-
tet mihi dignus visus es. cui opusculum hoc nīm cōmendare f-
vtilud & maliuolozū moribus tuereris Ad te igit veniēre su-
scipe libellū & inter reliquos codicēs tuos quos & plurimos et
doctissimos in celeberrimā bibliothecā tuā vndiq; collegisti
hūc quoq; nostrū tanq; illozū seruulū collocato. Non em̄ iudi-
gnū erit inter tot sapientissimos viros quozū monumēta splē-
didissīmo pluteo tuo seruant? famulantē quoq; nostrū accedes-
re codicillum. cui scio vtrāq; felicē seruitutē futurā. Opus aut
ipsum facile cōsequatur pūmo eplāz gna declarabimus. ad q̄
singule. quibus nūc potissimum vtimur spēs dēducitur. Se-
cūdo si clausularū ad tales eplās facientū. elegantia breuiter
exponamus. Postremo si vnicuiq; virozū ordini accommoda-
tes titulos. vnico tanq; axioma absoluem?. Sed iam bonis
auibus susceptē puincie. nostriq; instituti sumatur exordium

CIn laudem cōpositoris herastichon.

Franciscus Riger hic que carpsit numine diuo

Palladis ex adito. perspice quisquis ades

Solus nam ipse quā promiserē priores

Artem scribendi. cum breuibus titulis

Grates cui dignas fac reddas candidē lector

Tantis promeritis. ex pietate datis

Grancisci Nigri Veneti doctoris p nouitōū adolescentiū
ad pedestrē orationē aspirantiū vtilitate **L**arissimo viro Ba-
cobo gerolde Styro knyrtfeldensi. patavini gymnasij mode-
ratori excellentissimo ac vtriusq; virtutis cultori ischuos dicere
di. modus pientissime sacratu anchoar

G. Prefatio

Libendarū epistolarū initū licet multi varijs causis
 ascribāt. illud ego tū verius existimauerim, qđ in turpi-
 lianis fabulis vetustissimis memorie traditum accipi-
 mus non alia scđ de causa eplam fuisse repertā nisi vt absentes
 amicos hoc tū remedio pntes redderem⁹. eorūq; lras intue-
 tes. interuallo locorū ac temporū interpolatā aliquātis per ami-
 citiā instauraremus q̄ cum potissimū in diuturna cōsuetudine
 fundamenta iacere soleat ea p̄termilla nō parum quidē labe-
 factari videntur. Diuinā igitur nō inmerito eplam appellaue-
 rim q̄ diuino fungens officio diuinū quoq; in nobis opus effi-
 ciat.

**Epistole definitio. genera ac species. cū suis regu-
 lis et exemplis. Libellus primus.**

Epistola est oratio pedestris. que absentes amicos p̄-
 sentes facit tam ad voluptatē q̄ ad vtilitatē tum publi-
 cam tum priuatā. diuinitus excogitata. Ep̄larum au-
 tem genera sunt xx. Prīmū scđ cōmendatiū Scđm
 petitorū. Tertū munificū Quarū demonstratiuum
 Quintū eucharisticiū Sextū amatoriū. Septimū lametoriū.
 Octauū cōsolatoriū. Non uerpositiū Decimū gratulatoriū
 Andecimū exhortatoriū Duodecimū dissuasoriū. Tertū
 decimū inuectiū. Quartūdecimū expurgatiuum. Quintū
 decimū domesticum. Sextūdecimū cōmune. Decimūsepti-
 mum iocosum. Decimū octauū cōmissiū. Decimū nonū re-
 gium. Agefinum et vltimū mixtum.

Cōmendatissimū genus Caput primum.

Cōmendatiū genus est illud quod fit in alicui⁹ cer-
 te persone cōmendationem ad demonstratiuā vel iudi-
 cialē causam accommodatū. Huius autē generis species sunt
 due. Ana scđ epentica Altera vero diceanica.

Cōmēcia

Epentica		Diceanica
	Eiuilis	

Epentica eplā cōmendatiua est illa q̄ scribitur in alicuius
 certe persone cōmendationem pro aliqua dignitate cōsequens
 da. Eius eplē talis est regula.

I Regula,

Poluitt

Si cōmendatiā eplā q̄ epēnciā dī scribere voluerim⁹ illā in partes quattuor diuidem⁹. In quarū prima ab ea p̄sona beniuolentiā captabiur⁹ ad quā scribimus laudātes illā vel a liberalitate siue munificētia q̄ in oēs vr̄it. vñ nobis maxima exorat fiducia ad ipsam veniendi cū spe id facile obrinēdi qd̄ cupimus vel etiā ab alia v̄tute ⁊ maxime ab illa. cui⁹ est is plenus quē cōmendare volum⁹ dicētes eam p̄sonā sp̄fuisse assuetam talibus viris fauere cū ipsa ex eorū numero sit In secundavero beniuolentiā captabim⁹ ab ea p̄sona quā cōmendare intēdimus ipsam maxime laudātes dicētes quoq; ipsam p̄ virtutes suas oibus eē gratissimā ⁊ nobis p̄cipue. q̄ eius cōsuetudine diuti⁹ vsi fuerim⁹. In tertia aut̄ rem ipsam exponem⁹ q̄ impetrare cupim⁹. illā eē iustā honestā ⁊ facile arguētes ex qua maximū sit honorē cōsecuturus ille ad quē scribimus si voluerit illi amico nō fauere quē cōmendam⁹. In vltima vero pre vel aliqd̄ premiū pollicebimur vel potius perpetuā seruitutē nostrā offeremus si qd̄ petimus cōsequi poterimus dicētes q̄ quicqd̄ in ipm̄ amicū factū fuerit tāq; in nos ipsos factū existat

Propositio

Cōmendet cesari Sempromius p̄ equestri dignitate cōsequenda.

i Dars Exemplum

Non auderē inuicissime cesar tam familiariter ad maiestatem tuā scribere ne temeritatis vicio notāndus essem. nisi te oim̄ humanissimū oimq; adeo benignissimū esse p̄spicerē. vt eos etiā quoz nūq; videris nō cesses idies tua tibi bñficētia venire vñ sit vt ego quoq; ad te venire nō dubitē. cū summa spe id obrinēdi. qd̄ abste potissimū impetrare cupio. ij Sempromio nāq; viro strēuissimū multos ānos vroz valde familiarif q̄ ⁊ suo splēdore ⁊ v̄tutis insignib⁹. oī p̄lo mō adeo gratus est vt quē illi p̄ferant habeāt. p̄fecto neminē. iij Is em̄ cū ānis exactis hac p̄ditōe tua p̄ānonia multa quidē atq; p̄clara de se state gemata p̄stiterit q̄ bus apud oēs milites tuos maximā sibi gloriā cōparauit emeritus nūc miles in patriā q̄ te reuertī cupiēs vellet meritā militiē sue laureā cōsequi pro inde me exorauit vt eū tue maiestati cōmendare. iij Ego igit̄ q̄ eius peritionē iustā esse ⁊ honestā video. vt is sc̄ digno lahorū suorū premio cōdoneat. quo reliqui magis ad virtutē accēdant. tue illū inuicissime maiestati summope cōmendo. vt cū

liij

eū militari sēm̄ate decoraueris ⁊ meā intelligat cōmādatōem
nō fuisse vulgarē ⁊ tibi immortalē gratiam sit habitur⁹ Ale

Diceanica civilis

Diceanica eplā cōmendaticia est illa q̄ scribit̄ in alicui⁹ cer
te p̄sone cōmendationē p̄ aliquo negotio expediedo Qui⁹ autē
eplē species sunt due Una sc̄ civilis ⁊ altera criminalis

Diceanica eplā cōmendaticia q̄ civilis dicit̄ illa q̄ scribit̄ in ali
cui⁹ certe p̄sone cōmendationē p̄ aliqua forensi causa expedie
da Quis eplē talis est regula

Regula

Si cōmendaticia eplā diceanicā q̄ civilis dicit̄ scribere vo
luerim⁹ illā s̄c̄ in partes quattuor diuidem⁹ In quarū prima
beniuolentiā captabim⁹ ab ea persona ad quā scribim⁹ laudā
tes ipsam a summa iustitia ⁊ eq̄tate dicētesq̄ inde nobis maxi
mā spem fuisse exortā q̄ amici n̄r̄i cām cōmēdatā suscipiet In
sc̄da vero beniuolentiā captabim⁹ ab ea persona quā cōmēda
re volumus laudātes ipsam ab oī virtute q̄ ei poterimus tri
buere ⁊ dicētes q̄ p̄pter tales virtutes suas nō solū nobis s̄ etiā
oī p̄p̄o sit gratissimus In tertia autē beniuolentiā captabim⁹
ab ipsa re de qua scripturi sumus laudantes ipsam a iustitia ⁊
eq̄tate a facilitate ⁊ amplitudine ⁊ ab vtilitate dicentes maxi
mum iudici futurū honorē si eā susceperit expediedā In vlti
ma vero parte petemus qd̄ impetrare intēdim⁹ dicentes p̄
mo amicū nostrū maximā spem habere qd̄ p̄pter amorē no
strū sit ei cōmendatus deinde rogabim⁹ vt hec spes cum nō
fallat promittentes aliqd̄ premiū vt in p̄cedenti eplā tactū est

Propositio

Cōmendet̄ iudici Pomponius p̄ forensi negotio suo expe
diendo

i Pars Exemplum

Tanta est iustitia ⁊ equitas tua excellentissime iudex q̄ non
mibi solum sed omnib⁹ etiā ciuib⁹ istis notissima est vt sine
alterius patrocinio viri possit quisq̄ intrepidus ad te confuge
re cum summa ac certissima spe etiam contra accerrimos ad
uersarios suos victoriam obrinēdi vnde p̄ter amorem ac be
niuolentiā illam qua inter nos vterq̄ nostrum deuinctus est
nō mediocri etiam mibi fiducia suggeritur quod si aliquē ibi
litteris meis commendauero qui iniuste ab aduersario oppri
matur equissimū illi fauorem tuum prestabis

Al iij

Folium ij

¶ **L**ūigitur Domponio viro optimo p̄ multos ānos vtar familiarissime, quo singulari virtute sua oibus q̄ gratissim⁹ est cuius virtus nō obscuro nec vario sermone sed ⁊ clarissima, et vna oim voce predicat iij **L**ūq̄ is magna quedā negotia ⁊ ampla expedita habeat corā excellentia tua pagenda et ex quib⁹ magnū posset et honorē ⁊ decus cōsequi me rogauit, vt eius tibi negotia vellem p̄ literas cōmendare. **¶** **C**onfidēs se litteris istis apud te gratiosum fore iij **E**go igit q̄ talem virū maxime diligo tum, p̄pter eius virtutē, tum maxīmā probitatē eius causas tibi summo p̄ cōmēdo, rogoq̄ vt oibus in rebus cum ita tractes, vt intelligat amicitia nostram inter nos aliquid valuisse, cui ipsa perpetua erit seruitute deuinctus. **A**le.

¶ **D**iceanica ep̄la cōmendaticia q̄ criminalis dicitur, est illa q̄ scribitur in alicuius certe p̄sone cōmendationē, p̄ aliqua criminosa causa expedienda. **¶** **L**uius ep̄istole talis est regula,

¶ Regula

¶ **S**i cōmendaticia ep̄istolā diceanicam q̄ criminalis dicitur scribere voluerimus illā s̄c̄l̄r in p̄tes quattuor diuidem⁹. **I**n quaz prima nō ampli⁹ a p̄te sed occulte beniuolentiā captabimus p̄ in sinuationē laudantes primo personā illā ad quā scribim⁹ dicentesq̄ illā penitus abhorre ab alio vicio cuius fuerit notatus ille, quē cōmendare volum⁹ deinde dicētes nobis summo p̄ere displicere qd̄ tali viro obijcit aggrauātes illū quātū poterimus. **I**n sc̄da vero dicem⁹ q̄ licet sup̄ hac re deliberauissem⁹ nihil penitus scribere t̄m cōsiderātes bonū aliqd̄ vel vtilitatem publicā seu priuatā q̄ posset ex tali viro, p̄cedere cū excepto hoc vicio cui⁹ in simulat⁹ est alias sit bon⁹ ⁊ honest⁹ conabimur ipsum paulatim laudare cōcludentes q̄ hō, nō res sit inspiciēda. **I**n tertia aut̄ cū oibus virib⁹ nostris talem virū cōmēdabimus exponētes quāta sit inde vtilitas secutura. **I**n vltima vero offeremus ipsum nō amplius esse talia facturū sed poti⁹ sp̄ virtutibus ⁊ bonis opibus vacaturū offerentes s̄c̄l̄r ⁊ operam nostrā ⁊ talis viri nunq̄ illi ad quē scribimus, esse de futuram.

¶ Propositio

¶ **C**ōmendetur cesari nullo q̄ quis clodium interim ita capitis tamen mulcta liberetur

Dars

Exemplum.

viii

T Nōi Cesar inuictissime, quātū semp ab incūte etate ab oī
 penitus scelesto facinore fueris alien⁹ ita vt nullū vnq̄ voluer
 ris flagitiosum virū in hac tua ciuitate coalescere, ⁊ illū p̄cipue
 q̄ ab oī pietate se motus, in proprios cōciues suos patricidū cō
 mittere ausus fuerit ij **U**n ⁊ ego quoq; nō solū homi
 cidas a me penit⁹ alienos fieri, sed eos tanto magis abhorui,
 quāto crudeliores sunt in pturbāda hoīm societate q̄ sp̄ ab oī
 bus mirifice nutāda est huic effectū erat vt nullo pacto vellem,
 etiā rogatus, in milonis fauorē ad tuam maiestātē scribere nisi
 me ceterē ei⁹ virtutes cogissent q̄ tot ⁊ tāte sunt vt eas vix nume
 rare audeā iij **I**s em̄ excepto hoc facinore qd̄ etiā inuit⁹ pa
 trauit tanta sp̄ fide in rē publicā nostrā vsus est vt sepissime pro
 eius salute seruanda nō opes solū sed ⁊ propriū sanguine expo
 nere nō dubitarit iij **Q**uod cū meū ipse cōsidero
 nō mihi videt hoc casuale facin⁹ tantarū virtutū premia abole
 re deberetūa p̄inde maiestātē exoro, vt nō rem sed hoīem ip̄m
 inspiciens tanto viro dignet̄ veniā prebere q̄ ⁊ nūq̄ deinceps
 in tale facinus est lapsurus, ⁊ p̄ te, vt sp̄ antea fecit, aīam ipsan
 si opus fuerit est libentissime expositurus. **A**le

Preteritorum genus

Caput secundū

Preteritū genus est illud qd̄ fit, p̄ alicuius certe rei impe
 ratiōe q̄ vel in aliqua grā cōsequēda vel in aliquo mune
 re obtinēdo cōstituta est. **H**ui⁹ igit̄ generis sp̄s sunt due, vna
 sc̄ gratie, altera vero rei.

Gratie

Rei

Petitoria.

Petitoria eplā gratie ē illa q̄ ad aliquē amicū scribit̄, p̄ alicui
 ius rei in corpe ip̄etratiōe **Q**ui⁹ eplē talis ē regula **R**egula
Si petitoria eplā gratie ad amicū aliquē scribere volueri
 mus vel in doctrina vel in cōsilio seu in aliquo patrocinio ip̄e
 trando in quibz ptes talē eplā diuidere debem⁹ **I**n quarū p̄
 ma oportebit nos dantis facultatē declarare ne forte se excusa
 re possit qd̄ si q̄ret qd̄ faceret. **I**n sc̄da vero petitiōi n̄te honesta
 tem ⁊ iustitiā ostendem⁹ ne forte se excusans amic⁹ ille ad quē
 scribimus, diceret se facturū si equū esset **I**n iertia aut̄ rei peti
 te modū ⁊ facilitatē aperiemus vt eo libentius eā cōsequamur
 quo facilit⁹ fieri poterit. **I**n quarta vero premiū pollicebimur
 vel in aliquo precio cōstitutū, si mercenaria fuerit p̄sona vel po

Folium

tius in seruitute perpetua offerenda ut bonum virum deceat. Propositio autem quinta pars est. his superiobus interijcietur vbi aptior esse videbitur.

Propositio

¶ Detur a Cicerone patrociniū in eā Valerij quā coram indicibus acturus est.

i Pars

Exemplum

¶ Incredibilis illa faciēdia tua Marce Tulli quā in oim oculis mirifice elucescit. ita ut nullū pter te censeat ciuitas nostra. oratorē habere quā in foren sibi causis sapiētia iustitia et equitate vras et in ceteris reb⁹ peragendis. nō minus sibi apud oēs splendoris et glorie adijciat me nūc potissimū ad te venire cōpellit cū summa fiducia id pndi quod animus me⁹ optat. ¶ Est nāq; mihi cū aduersario meo iustissima quā dā cōrouersia. quod cū ab eo hereditate spoliatus sum. peto ut in eā volēte sic iustina reducar. ille autē nequissimo in me aīo p̄turbatus suis studet cauillatiōib⁹ me ab illa remouere ¶ Quā igitur in hoc casu sapiētiā requiro quā in senatu corā iudicibus orōem habitura nō solum me ab his aduersarij calliditatib⁹ absoluat sed etiā in optatā hereditatē inducat ¶ Quod p̄fecto tibi facile facturū est si ad patris mei testamentū aduerreris. qui p̄ter oēs me vnicū sibi heredē instituit. quibus patris mei calliditate vrgēte videar ab hac penitus hereditate alien⁹ ¶ Quod si feceris (ut spero et opto) post legitimā mercedē tuā quā tibi a me liberaliter exponēt me semper habebis. cui tanq; minimo suo posses in oib⁹ tuis votis ac desiderijs iubere. Vale.

¶ Petitoria rei

¶ Petitoria ep̄la rei est illa que ad aliquē amicū scribit̄ pro aliquius rei corpore impetratiōe ¶ Cuius ep̄stole talis est regula.

¶ Regula.

¶ Si petitoria ep̄lam rei ad amicū aliquē scribere voluerim⁹ pro aliquo munere impetrādo. istam sūt ep̄lam in ptes quiq; diuidemus. In quarū prima beniuolentiā captabimus ab ea p̄sona ad quā scribimus laudātes ipsam prius a liberalitate inde potissimū ab auctoritate illi⁹ rei cōcedente quā petim⁹ ¶ In secūda vero demōstrabim⁹ petitiōis nostre honestatē vna cū summa ipsius rei petire necessitate sine qua vix facere possim⁹ ¶ In tertia sūt ostēdem⁹ tali viro facile esse nobis illud tribuere quod petimus et in hoc loco aperiemus ipsius viri facultatē nō solum in tali re sed etiā in maiore multo eroganda. In quarta p̄terea premiū aliq; pollicebimur. vel in p̄cio cōstitutū vel potius in

aliqua seruitute q̄ aim nostrū gratiū oñdat Ipsam demū p̄posi-
tionē inter pres istas prout nobis meli⁹ videbit̄ interponem⁹
sicut in superiore est

¶ Propositio

¶ Queramus a Titio digestorū opus. qd̄ nobis maxime affe-
ctamus

i Pars

Exemplum

¶ Noui sp̄ Titii eā esse ingenij tui cōditionē vt ad x̄turē aspirā-
tibus viris nō opib⁹ solū sed etiā sanguis ipso (si opus foret) be-
nignissime subuenires hacq; de causa nō mediocre tibi apud
oēs nomē p̄passe nec minorē quoq; a dijs gratiā constitutā q̄ te
totat̄isq; opibus stipauerit vt facile etiā p̄ter hāc b̄nificētiā tuā
possis oibus suppecias ferre. ij

¶ Hinc est q̄ per mul-
tos ānos iuri cesareo opam p̄stem ac nō possum p̄pter librorū in-
opiā ad ei⁹ apicē puenire statueri ad tuā opem cōfugere sine q̄
aut nihil penit⁹ hoc in gymnasio cōsequi potero aut tandē ince-
ptam puñciā deserere cogar. iij

¶ Lū igit̄ tibi bonis viris
z nō virtutē anhelantib⁹ tā facile sit opē subministrare q̄ velle
z posse cū p̄sertim etiā multos tue fidei cōmēdatos e limo (vt
ita dixerit) ad celū vsq; sustuleris. iij

¶ Tuā p̄inde b̄nificētiā
exorata velim vt mihi digestū vnū dignetur elargiri. quo ince-
ptū studiū perficere possum z tibi nō mediocre gloriā acq̄rere.

¶ Quod si feceris (vt spero z opto) tanti in me b̄nifi-
cij tui mēdiā nulla vnq; delebit̄ obliuio. h̄ tibi poti⁹ si debitas
grās agere vel referre nō potō. sū tñ immortales habitur⁹. Tale

¶ Munificum genus Caput tertium

¶ Munificū gen⁹ est illud qd̄ fit p̄ alicui⁹ certē rei erogatiōe
q̄ vel in aliqua grā elargiēda vel in aliquo munere p̄do-
nando cōstitutā ē. Hui⁹ igit̄ ḡnis sp̄s s̄nt due Anasq; grē

¶ Altera vero rei. ¶ Munificentia Gratie Hui⁹

¶ Munificā eplā grē ē illa q̄ ad aliquē amicū scribit̄ p̄ alicui⁹
rei in corpe erogatiōe. Hui⁹ eplē talis est regula.

¶ Regula ¶ Si munificā epistolā gratie ad amicū aliquē scribere volue-
rimus vel in doctrina vel consilio seu in aliquo patrocīnio ero-
gando illā in partes diuidemus. In quarū prima captabim⁹

beniuolentiā ab ea persona ad quā scribim⁹ demonstrantes q̄
propter amorē z beniuolentiā qua in eam sum⁹ affecti delibe-
rauimus talem gratiā ei cōferre qualē ipse p̄ litteras suas peti-
uerit vel qualē nos scimus ipsi esse necessariū. In scda vero
exponemus mun⁹ nostrū quod ipsi amico volumus erogare

Folium

ipsum quāto honestius poterimus laudātes ad hoc vt ipsi gra-
tum scit & ab ipsa re videamur beniuolentiā nobis cōstituere.
In tertia autē & vltima offerem⁹ eidē amico operā nostrā in ce-
teris rebus q̄ libentissime accōmodatā dūmodo possumus ei
rem gratā facere declarātes hoc esse amici officiū vt in reb⁹ oī-
bus debeat alteri amico operā suā p̄bere. ¶ **Propositio**
¶ Polliceat Licropatrociniū suum, Valerio in causa foretū
quā coram iudicibus acturus est.

i

Dars

Exemplum

¶ Accepi tuas liras, Valeri charissime ex quibus intellexi quā-
to desiderio effeceris vt tibi in cōtrouersia tua patrociniū meū
prestare velim qd̄ profecto me facere cogit nō solū cause tue ius-
titia & equitas (q̄ oīm virozū bonozū fauorē merito cōsequi de-
bet) sed etiā amor ille & beniuolētia singularis que sp̄ ab inuen-
te erate in oēs tuos in te q̄ p̄cipue affectus sum. ¶ **Ti-**
bi proinde nō solū patrociniū meū in hac tua cā polliceor verū
etiā oēm offero fauorē quē amicissim⁹ quisq̄ alteri debet ami-
co cōicare ita vt nullū penitus laborē recusaturus sum dū tibi
gratificari possim qd̄ adeo libēter exeq̄ conabor vt si res mea
ppria ageretur sed hoc meli⁹ fieri q̄ scribi aut dici volo. ¶ **ijj**
In ceteris autē rebus q̄ pro tua grā effici poterūt offero me tibi
in oībus adeo deuotū vt scias me grati⁹ exequi posse q̄ quod
tue sensero gratū esse volūtati cui oēm opeā meā in oībus opta-
tistuis q̄ libentissime paratā offero. Vale. ¶ **Munifica rei**
¶ Munifica eplā rei est illa q̄ ad aliquē amicū scribit̄ pro ali-
cuius rei corporee erogatiōe. ¶ **ui⁹** epletalis ē regula.

¶ Regula

¶ Si munificā eplā rei ad amicū aliquem scribere volueri-
mus, aliquo munere erogādo istā silt̄ eplā in ptes tres di-
uidemus. In quarū prima captabim⁹ similiter beniuolentiā
a persona ad quā scribim⁹, declarantes q̄ propter amorem &
beniuolentiā qua in ipsam finis affecti deliberauerimus ei
tale munus facere quale ipse a nobis p̄ litteras petierint qz
maxie scim⁹ ipm̄ tale donū nō solū ei gratū gratissimū futurū,
setiā maxie accōmodatū. In scda rō conabimur oīb; virib;
nostris ipm̄ munus nostrū cōmendare cū omni tū modestia &
sapiētia ne videamur ipm̄ laudātes de nobis isactant̄ loq̄ & silt̄
in hoc loco conabimur ostēdere q̄ hoc tantū fecerim⁹ ea de cā

viij

q. sumus valde inclinati ad oia facienda q̄ scim⁹ tali amico nō esse vtilia ⁊ grata In tertia vero ⁊ vltima offerem⁹ sibi in ceteris rebus oēm operā nostrā amico accomodatā dūmodo scias mus illi gratificari. aliqd̄ emōlumēti asserre. ¶ Propositio
 ¶ Dicitur tritius digestorū opus arcadio q̄ ipse ab eo p̄ lras ex posceret.

i Pars Exemplum

¶ Littere tue quas proximis dieb⁹ accepi me a deo oblecta rit arcadi charissime vt inter ceteras molestias meas hec mihi maxima profecto consolatio fuerit. Lū precipue nihil aliud affecto q̄ vt tibi me gratificari sentiam ⁊ maxime cū video iā diu teltis ⁊ bonarū artium studio a deo deditū esse vt quē tibi p̄ feram habecā profecto neminē qd̄ mihi tanto gratius est quanto maior est amor et beniuolētia qua in te afficior quete etiam in dies exoptat in maiorem vtrum euadere.

¶ Quapropter cū a me per litteras easdē petieris digestorū opus vt eo facilius possis inceptū studiū perficere quo maior tibi dabit̄ cōmoditas studēdi deliberavi equidē desiderio tuo satisfacere. Unde expedito subito hoc nūcio cui ad te lras istas dedi nisi libentissime tibi opus qd̄ tanto opere cupiebas ⁊ eo in tuis studijs adeo familiariter vti possis qd̄ ⁊ tibi vtilitatem maxime ⁊ mihi nō minorē leticiā adiūgit. nam p̄fecto quāto magis te diligo. tanto maiore afficior cupiditate te aliquādo in huiusmodi artium nostrarū palestra victorē videndi iij

¶ Si quid est preterea quod tibi gratū efficere possim ⁊ piucundū tuū est precipere meū aut̄ ex hilari fronte mandata tua exequi cui etiā omnē operā meā offero in oibus optatis tuis q̄ libentissime accomodatam Vale.

¶ Demonstratiuū genus Caput quartum

¶ Demonstratiuū genus est illud qd̄ fit in alicui⁹ certe p̄sone laudē vel vituperiū. Hui⁹ igitur ḡnis spēs sunt due Ana

sq̄ laudis Altera vituperij ¶ Demonstratiua ¶ Vituperij

¶ Demonstratiua eplā laudis est illa ad aliū amicū scribit̄ p̄ alicuius persone cōmendatione cui⁹ epistole talis est regula.

¶ Regula

¶ Si demonstratiuā epistolā laudis q̄ ad aliquē amicū scribere voluerimus vel in eius laudē ad quem scribimus vel alterius persone de qua mentionē facere voluimus. illam in p̄ces tres

Folium

bitur p alicuius certe psonę vituperatiōe L. ius eplē talis est regula.

Regula.

¶ Si demonstratiuā eplām vituperij ad aliqūē amicum scribere voluerimus in alicui⁹ certe psonę vituperationē illam silt in tres ptes diuidemus In quarū pma beniuolentiā captabim⁹ a psona nostra demōstrātes q nō velim⁹ scribere cōtra talem personā eo q naturaliter nō delectemur alijs detrahere s̄ assig nabim⁹ aliquā rationabile causam. propter quā sumus incitati ad talia scribenda In secūda vero vituperabim⁹ ipsam psonam cōtra quā scribere intendimus cū omni modestia ⁊ honestate. vt nō videamur hoc facere ppter odiū vel malignitatē sed potius ppter veritatē tutandā. vel qz ipsa in supbiā eleuat ⁊ neminē vult apud se pati. vel poti⁹ digna ē tali vitupatione. vt demiceps desistat ab ipsa supbia In tertia aut ⁊ vltima excusationē capiem⁹ cū ea psona ad quā scribim⁹ si fortasse cū tali scriptura aures suas offenderim⁹ dicētes nos iō hec ad eā scripsisse qz intelligim⁹ eij⁹ integritatē. ⁊ iō volum⁹ sup his oib⁹ cā in dicē cōstituire offerēdo nos ipsos ⁊ oia nra ipi gico accommodato

Propositio

i Pars Exemplum

¶ Vituperetur L. atilina apud L. iceronē. qz ipse in patriā cōsuetudinis mee. L. icero charissime. vt alijs detrahēdo iurauerit pleriqz facere consueuerit) mibi famā gloriā qz cōparare studeā. ¶ Non est his p̄cipue quorū scelestia facinora mibi minus nocere possunt imo ⁊ sepius (qđ ab inimicis meis lacessit⁹ ad vltimū vsqz perpeffus sum Sed cū ⁊ videam scelestissimū. L. atilinā q sibi oēs ciues nostros ppetua quadā seruitute deuictos existimat nō solum impauatū bonū sed etiā in publicū scelestissime cōiurasse nō possum me penitus cōtinere. quin eius tibi scelera aperiri ne fortasse diu occulta magis nocerent

¶ Scias proinde L. icero charissime p̄ter re in qua huius scenebulonis vicia q oibus profecto notissima sunt hoc quoqz deterrimū adiungi quod diu nocuqz scelestissimus iste carnifer omnes nefarios viros ambit. vt eos in bonorū viroū pernitiē inducat hoc em̄ omnibus ciuib⁹ nostris adeo manifestū est vt sole clarius eluceat cū p̄sertim etiam publicis minis multos assecerit qui eū tanqz venenēsū serpētē effugiūt. p̄inde eradiciōū eēt b̄ malū mi O. ic. ne graui⁹ inalefcēs offendēt ij

viii

diuidemus In quaz prima declarabim? q̄ licet vires n̄e nō
 sint sufficētes ad laudandū tm̄ virū quia eius cōditionis supe
 rant omnē modū scribendi. tamē vt faciamus officiū nostrum
 nō possum? nō aliquid scribere q̄ in hoc loco accipiem? illā ex
 culationē. circa talē audaciā scribendi q̄ nobis v̄debit esse con
 ueniētiōz In sc̄da vero incipiem? ipsam p̄sonā laudare ab aliq̄
 virtute vel disciplina q̄ laudabilior fit in tali viro quē laudam?
 z etiā vniuersalibus clausulis vtremur. dicēdo eius cōditōes ta
 les z tātas esse. q̄ nō facile possumus tali stilo scribendi illas cō
 plecti. In tertia autē z vltima dicem? nos voluisse hec pauca di
 cere que quasi nulla sunt. respectu illorū q̄ dici possunt simulq̄
 declarabim? oīa hec dixisse. nō assentatōes. s̄ v̄tatis causa. inci
 tatos. z vt aliquantulū gratū animū ostenderim?. erga talē vi
 rum quē cōmendauim? offerendo s̄c̄t̄ p̄m̄ operā nostram ipsi
 amico penitus in oībus suis optatis paratā. ¶ Propositio
 ¶ Laudet? Callimach? vates apud illustrissimū ducē acena
 ti venctum. i Pars Eximplum

¶ Licet onus lōge meīs virib? impar hodie susceperim Se
 renissime p̄nceps vosq̄ nobilissimū patricj vt p̄ l̄as meas vo
 bis Callimachi vestri laudes exponerē. q̄ tot z tāte sunt vt. p̄se
 cro nesciā q̄ bus potissimū inicitū susceptur? sum q̄ vt facile oēm
 dicendi scribendiq̄ facultatē supant ¶ Est tm̄ officiū meū q̄ eius
 dem militie disciplina teneor. hūc strēmīssimū sapientissimūq̄
 militē sumis laudib? extollere q̄ etiā imbecilli huic eplē mee fa
 cile poterit cōueniēs argumētū p̄stare. ii ¶ Est profecto tale
 tantūq̄. Callimachi mei ingeniū talis doctrina ac rerū pene
 oīm experiētia. vt pares ad modū sibi paucos n̄ra viderit etas
 q̄ tam in publicis q̄ p̄uatis lectionib? suis tante est huic gym
 nasio v̄dō v̄tilitati tanto splēdori z ornāmēto vt facile eo institue
 re cetera italie gymnasia. q̄ humanā disciplinā. p̄fiteant. z supe
 ret z excellat iii ¶ Sed nollē diu in tāti viri laudib? exponē
 dis imorando eplē modū nescim? excedere. p̄inde in aliud rē
 pus reliqua nō scribenda. s̄z potē dicenda reseruaō quō z fi
 dei z veritati inserviat z vobis tm̄ virū melius intelligendū no
 scendūq̄ p̄stent cui etiā vt ceteris laude dignis facere solentis
 et gratiā et fauorē vestrū benignissime tribuatis. Valete

¶ Demonstratiua

¶ Tituperij

¶ Demonstratiua eplā vituperij ē illa q̄ ad aliquē amicū scri

Folium

Non scripsi hec profecto vt aliquo in eū odio vel malivolentie mee satisfacerē (quā penitus semper abhorui) sed vt te his rebus tanq̄ seuerū iudicem cōstituens inducerē tandē ad pestē istam ex nostra ciuitate tollendā tibi in oībus etiam operā meam offerens q̄ libentissime paratā Vale.

Eucharistici genus Caput quintū

Eucharistica genus est illud qd scribit̄ ad aliquē amicum in gratiarū actionibz referendis, p aliquo beneficio suscepto & huius generis spēs due sunt **A**na scz promunere **A**ltera vero pro beneficio.

Eucharistica

Promunere

Pro beneficio

Eucharistica epla, p munere est illa q̄ ad aliquē amicum scribitur in gratiarū actionibz pro aliqua re corpora elargita **E**ius eple talis est regula.

Si eucharistica eplam, p munere ad aliquē amicum scribere vouerimus vt & gr̄as meritas agam? Illā in pres tres p̄ncipaliter diuidem? In quarū p̄ma beneuolentiā captabimus a re ipsa, quā ab amico susceperimus dicētes ipsam esse tā p̄ncipalē, q̄ nō facile possimus ei debitas gr̄as agere In scda rō beneuolentiā s̄c̄l̄r cōstituemus a p̄sona nostra declarātes q̄ vires nostre nō s̄nt sufficiētes ad correspondendū humanitati eius v̄ri ad quē scribere intēdim? cū ipsa superet oīm modū dicendi siue scribendi In tertia autē & vltima tales gr̄as referemus quales poterūt vires nostre offerentes similiter cēm operam nostram tali amico in oībus suis votis paratam

Propositio.

Gratias agat tuius **A**rcadi? pro digesto aū ope sibi ab eo elargito.

i

Pars

Exemplum

Qui tui in me numeris magnificentiā & liberalitatē cōfide ro tibi charissime video quāte s̄nt a me tibi gratie nō solū agēde verū etiam referēde s̄ non p̄nt erigui in genioli mei vires hoc opus p̄ficere qd nō solū ipsas exsuperat sed etiā facile oīm dicendi scribendi vel in materia vincit vñ quid mihi potissimū faciendū sit penitus ignoro, si em̄ a tali gratiarū actione discedam in gratitudini mihi maxime ascribendū erit si vero gr̄as agere retinero nec mentē verba sequens non minori vicio foras se tribuendū qd nō possit anim? me? sui gratitudinē p̄ se ferre. **h**

Quī igitur id assequi nequeat qd cupio ne ab officio meo pe-

ir

nitus discessisse videat illud saltem ad animi mei gratitudinē
demonstrandā ingenuē profitebor me nō hēre quo pacto pro tā
to in me bñficio tuotibi meritas gratias agā **ij** Da
bo m̄ operā vt si qua in re tibi prodesse possim nūq̄ laboribus
vel vigilijs perfecta sed poti⁹ tanto libenti⁹ oēm tibi seruiturē
meā deuouēā quāto in me fueris beneficentior Vale.

Eucharistica p beneficio **Eucharistica epla pro bñficio**
est illa que ad aliquē amicū scribit̄ in gratiarū actionibus
pro aliqua re incorporea elargita **L**uius eple talis est regula.

Regula

Si eucharistica eplam pro bñficio ad aliquē amicū scribe
re voluerimus vt ei meritas gratias agamus vel p cōsilio aut
doctrina seu patrociniō dato illā silt̄ in partes tres diuidem⁹.
In quarū prima beniuolentiā captabimus a nobis ipsis demō
strantes q̄ nesciamus a q̄bus verbis potissimū debeam⁹ in
cipere vt pro tanto suscepto beneficio gr̄as agamus qz ingenij
nostri vires nō sūt sufficientes ad id peragendū. **I**n scda vero
beniuolentiā cōstituemus ab ipsa re laudantes eam quātā po
terimus z dicentes ipsam nobis maxime fuisse necessariū im
mo accessisse gratissimā **I**n tertia aut gratias agemus quales
poterimus demonstrantes aim nostrū valde esse inclinātū ad
oēm gratitudinē demonstrandā z in hoc loco silt̄ offerem⁹ oēm
operā nostrā huictali amico q̄ libentissime accōmodatā

Propositio

Gratias agat **L**iceroni **V**alerius p patrociniō impenso in
eius causa coram iudicibus.

i **Pars** **Exemplum**

Incertū est mihi pfecto **L**icero a q̄bus potissimū r̄bis tibi
gratias agam p tanto in me beneficio tuo que nō solū cām be
nignissime tutādā suscipisti sed etiā illam facillimā quidem
atq̄ citissima victoria expediuisti. cū em̄ hoc tuū in me meritiū
cōsidero, deficiūt sane vires que se vidēt a tanta bñficientia tua
supari **ij** **S**icut em̄ mihi necessariū erat hoc officii
tuū qd̄ me a multis quidē curis liberauit ita z gratissimū acci
dit z pericundū vt efficitur vt maxime cupiā pares tibi gra
tias referre sed cū hoc nostri nō sit opis cui⁹ perigrinū est inge
niū illud in ad animi gratitudinē aperiendā absolūā **ij**

Quod cū immortale sit futurū in me hoc beneficiū tuū imor
b i

Foliunt

tales quoq; tibi gratias me cogat habere. nā profecto nō solū referre sed nec agere quidē audeo satis dignas. dedāq; tibi preterea oēm facultatē meā oēm operā meq; ipsum totū cuius seruiturē volo tibi perpetuo esse dictam. Vale.

Amatōriū genus **C**aput sextum

Datōriū genus est illud qd fit in amoris nostri demonstratione ad aliquē amicū quē amare cogimur & huius generis spēs sunt due. Una scq; honesta Altera vero turpis

Amatōria

honesta

Turpis

Amatōria eplā que honesta dicitur est illa q̄ ad aliquē amicū scribitur pro amoris nostri declaratiōe quo honeste in ipsum fuerimus affecti **L**uius eplē talis est regula.

Regula

Si amatōriā eplā q̄ honesta nūcupat ad aliquā personā scribere voluerimus illā p̄ncipaliter in tres diuidem. In quarum prima beniuolentiā captabimus ab ea p̄sona ad quā scribimur laudātes & rutes vel probitatē propter quā dicimus oēs esse inclinatos ad illū nō solū amādū sed etiam obseruādū In secūda vero declarabimus q̄ nos propter talem istius viri virtutem & optimas cōditiones sumus incitati ad ipsum diligendū. In tertia at̄ quāto apti poterim exponemur amorē et beniuolentiā nostrā erga talem virū & sicut in hoc loco ei offeremur oēm aīm nostrū in oībus suis votis q̄ libentissime paratū Rogabimusq; ut ipse etiā velit esse talis animi erga nos statuerimus penitus amicitia istā perpetuā fore quā etiā volumus assidua cōsuetudine & meritorū alternatione cōfirmari.

Propositio

Reponat curio amorem suū erga **L**iceronem. quē summo pere diligit.

i

Dars

Exemplum

Tot & tante sunt virtutes tue **D**arce **L**ulli q̄ passim clarissima oīm voce p̄dicantur. vt oīm iudicio tanq; fulgētissimū sit inter nostre imbecillitatis tenebras mirabiliter elucescas Nā vt cetera omittā q̄ in oīm oculis p̄p̄orū te mirabile efficiūt nullus est q̄ nesciat quāta eloquentia quātaq; dicendi faciūdia valeas ita vt pares admodū tibi paucos nostris t̄pibus cōsecutus sis **T**aceo sententiarū grauitatē illāq; incredibile animi tui sapientiā que tibi immortalitatē iam debitā cōpauit **T**aceo philosophiā p̄trāq; q̄ nomen tuū adeo celebre reddidit vt nullus sit

qui Ciceronē vtriusq; virtutis florib⁹ vallatū: nō amet nō ve
neretur nō obseruet ij **I**nde effectū est vt ego quoq;
q̄ ab incūte etate virtute sp̄ inuigilauī, sūm maxime ad te amā
dum incitatus et licet tanti viri amicitia habere adhuc mīme
promeritus tū cupio tū hoc mibi a dijs immortalibus potissi
mū prestari vt que oēs amant colunt admirant illius ego ta
lem beniuolentiā acquirā qualem si mibi euenire sensero ha
beo profecto nō mediocres ipsis supis gratias iij **T**ibi
igit̄ primū cordis hui⁹ ardore offero quē tu in cibus optatis tu
is senties profecto paratissimū offero amicitia que nostra faci
ente consuetudine sit ppetuis t̄pibus cōseruanda ac mutuoū
beneficioū alternatione cōfirmanda quā si tu (vt spero) beni
gno corde susceperis dabo sane operā vt minime ingrātā tibi
sentias Hale.

Amatoria turpis

Amatoria eplā q̄ turpis appellatur est illa que ad aliquam
vel pulchram scribitur ab amatore sua pro amoris sui declara
tione **L**uius epistole talis est regula.

Regula

S amatoria eplam q̄ turpis dicit ad aliquā puellā scribere
voluerimus illam potissimū in pres quattuor diuidemus **I**n
quarū prima beniuolentiā caprabimus ab ea persona ad quā
scribimus. laudantes ipsam triplici laude primo scz a virtute
vel morali vel litterali. si lris fuerit imbuta. scdo a gñe si fuerit
generosa vel a fortuna ⁊ diuitijs si ex humili genere nata fue
rit tercio a pulchritudine q̄ maiorē habet cōmendationē ⁊ effi
catiam in amore **I**n secūda vero beniuolentiā captabimus a
persona nostra demōstrantes primo sine aliqua ar rogātia cō
ditionē nostrā propter quā etiā ipsa puella incitetur ad amorē
nostrū deinde ei quantū honeste poterim⁹ declarātes amorē
⁊ beniuolentiā qua in ipsam afficiamur **I**n tertia aut̄ rogabi
m⁹ ipsam vt penit⁹ velit acquiescere p̄cibus nris ⁊ nos silt ama
re quandā amamus laudātes hūc amorē. ⁊ dicētes. ipsum esse
rem pot⁹ diuinā q̄ humanā simulq; adducētes aliqd̄ ex eplū
aliarū puellarū. q̄ in amorē posite. felicē vitā sunt cōsecute **I**n
quarta ro ⁊ vitima adducem⁹ ipsam puellā in timorē alicuius
dāni si noluerit talē amorē sequi ⁊ simul cōfirmabim⁹ p̄ ex epla
aliqrū feciarū q̄ nolētes amorē adherere crudeliter vitā finierit
deducētes ipsam amicitā nr̄am in talē timorē ⁊ cōclusiue inducē
tes ipam ad amorē ne aliqd̄ mali ei cōtingit cui etiā offerem⁹ d

Foliūm

nem operā nostrā cum omni honestate ei paratam

Propositio

Scribat ad **T**ysbenpūam^o, p amoris sui declaratiōe vt illam in amore inducat. **i** Pars **E**xemplū
Non sine causa effectū ē suauissima **T**ysbe vt oēs in te ppli nostri cōiunctos oculos habeāt te amēt, te mirent te obseruet, **L**ū em̄ ex vnā pre cōsiderant duplicē illā virtutē tuā q̄ te semp ad eo illustrauit vt nullus sit q̄ pstantiore doctrinā profiteat nec suauiores morū institutiōes p se ferat **T**um diuicias secū dāqz sp̄ ac facilem fortunā admirant, q̄ tibi ⁊ generis nobilitatē ⁊ nobilitatis ornamenta subiecit **E**x altera subito pre occurrit singularis illa ⁊ diuina potius q̄ humana formositas q̄ te merito nō in hoc secula natā sed de celo prolapsam testat **C**ōspiciūt em̄ faciem tuā illā serenissimā que etiā nubilosum possent illustrare celū **C**ōspiciūt fide eos illos oculos tuos q̄ oēm penitus intuendo pnt amouere dolorē ac luctuosos animos in summum gaudiū traducere **C**ōspiciūt deniqz candida colla paruos lapillos facile superantia **D**irant castigatā frontē purpureū iuente lumē flauos crines oīaqz penit^o mēbra decora que cōspiciendo nō pnt nō laudare laudādo nō amare amando deniqz nō obseruare **ij** **V**incego inter ceteros equales meos satis fortunatus adolescens ⁊ fortasse etiā fortunatissimus futurus si amorē tuū cōsequi meritus fuero cū tales cōditiones tuas aio cōplector nō solū ad te amandā colendā ⁊ obseruandā impelloz s; p te etiā emori cogor nec vigilans nec dormiēs q̄ scire possum ita vt cū ex vna pre me socij felicem appellant qz cū satis honesta virtute nō mediocres quoqz accessit et fortuna **E**go tñ potius me infelicē existimēcū tibi placere nō possum in qua solū oēs spēs meas cōstitutas esse volui **ijj**
Aerte igit aliquantulū benignissimos in me oculos tuos ⁊ ego pudicissima ⁊ hūc tibi seruulū ab incunte etate dicatā pientissima suscipias nō em̄ humana res sed diuina potius est amor nē tibi parū videat amorē parcere cui nō solū hūani principes s; ⁊ diuina quoqz colla subiecere **iiij** **E**t caue ne fortasse amorē despiciens tui mali causa sis memento daphnes memento siryngis quarū altera p̄hebi altera vero panis amorē spernens crudeliter vitā finiure tu aut tales fugiens penelopē imitare q̄ amoris sui cōstantiā viro seruans felicissimos di

xi

es vixit mihiq; adhéreas quē tibi sentias in oībus q̄ libentissi
me paratum que ad honore z pudiciā tuam facere videātur
dum fuerit hec mihi vita superstes. Tale.

Lamentatorii genus Caput septimū

Lamentatoriiū genus est illud qd̄ fit, p̄ alicui⁹ mali nostri
demonstratōe apud aliquē amicū apud quē lamētates spe
ramus recipere cōsolationē Et huius gnis spēs sunt tres. Una
sc̄ p̄ iniuria Altera, p̄ re perditā Tercia vero, p̄ exilio.

Lamentatoria

Pro iniuria Pro re perditā Pro exilio

Lamētatoria eplā pro iniuria suscepta est illa q̄ ad aliquē ami
cū scribit apud quē lamentamur de cōtumelia nobis illata vt
ipse sit iudex vel forte remediū inueniat Liii⁹ eplē talis est re
gula.

Regula

¶ Si lamētatoriā eplā, p̄ iniuria suscepta ad aliquē amicū scri
bere voluerim⁹, a quo remediū speram⁹ illā in tres ptes diui
demus In quarū prima benivolentiā captabim⁹ ab ea p̄sona
ad quā scribim⁹ p̄ mēōrātes amicitā z bñuolentiā nostrā, p̄pter
quā simus incitati de reb; n̄tis tam, p̄speris q̄ aduersis ip̄uni
facere certiorē, sperātes q̄ sc̄dm veri amici officiū ipse existima
bit fortunā nostrā sibi esse cōem. In sc̄do x̄o beniuolentiā nobis
cōstituem⁹ a p̄sona aduersarij deducēdo ip̄am quātū possim⁹
in odiū illius ad quē scribi uol⁹, z narrādo p̄mo quāta z quot bñ
ficia in primis intulerim⁹, z t̄m recitādo ip̄sius ingratitudinē er
ganos, simulq; explicādo ad illā iniuriā qua a tali inimico fue
rim⁹ effecti In tertia aut aut petem⁹ auxiliū vel cōsiliū sup ta
lire ab ea p̄sona ad quā scribimus, aut ipsam, cōstituem⁹ iudi
cem sup in gratitudine inimici n̄ti, querēdo ab eo responsiōnē
cōsolatoriā, vt talē iniuriā equo aīo fere, possimus, simulq; of
feremus illi dē m̄ operā nostrā q̄ libentissime paratam.

Propositio

Lamentef Alpius apud cesarē q̄ a Cicerone fuerit iniu
ria affectus i Pars Exemplum.

¶ Amoz benivolentia singularis qua in me afficeris O cesar
amantissime hoc est potissimū tpe ad te vt scribam me impel
lit pro aliqua cōsolatione captanda in his potissimū reb; qui
bus aduersam mihi sentio esse fortunā nam amici officiū esse
scio, vt tam in prosperis q̄ aduersis semper cōem iudicet esse.

Folium

casum Quia igitur diebus istis a Licerone graui fuerim cōtume-
lia affectus statui rem oēm ad rescribere ut litteras tuas hūc
dolorē aliquātulū leuare possis **¶** Scis Cesar char-
rissime quantū sp̄ superioribus sp̄ibus elaborauerim. ut huic
nebuloni nō solū honorem sed etiā vtilitatē afferrem. cū preci-
pue me faciente ad preturam primū. deinde cū summo suorū
omamento. ad consulatū euectus fuerit. Sed neq; bonorum
istorū memor in gratus homo nec honesti nec boni viri officii
sectatus cū mihi esset causa forensis in cōtroversia corā senatu
populoq; romano ut iniq̄tatē suā oībus apert nō solū mihi ope-
ram suā negauit (quā solet oībus etiā ignotis elargiri) sed scri-
ter in me inuectus est p̄ aduersario meo dicens ita ut deducta
re in p̄suasione causa penit? deciderim Ne ego passus sum
mi Cesar tanq; laborū meorū p̄mia quos. p̄ in gratissimovi-
ro istodieq; noctuq; suscepi **¶** Sed q; adhuc inest ani-
mus. ab ista sententia iniqua z iniusta appellare. hec iō ad te
scripsi ut p̄ter litterarū tuarū cōsolationē quā exspecto. ip̄m etiā
Liceronē moneas ut si mihi operā suā prestare nō intēdit (q̄
uis id facere debitus sit) mihi nō nolite esse impedimēto qd̄ faci-
le faciet si tibi id placere senserit cui metonū trado z dedo Elale

Lamentatoria pro re perditā

Lamentatoria eplā pro re perditā est illa q̄ ad aliquē amicum
scribitur apud quē lamentari volumus vel de amissione sub-
stantie vel de amissione alicui? persone q̄ mortua sit vel de per-
ditiōe honoris aut dignitatis eplē talis est regula

¶ Regula

¶ Si lamentatoriā eplā pro re amissa ad aliquē amicum scri-
bere voluerimus cui narrare intēdimus vel amissionē substā-
tie aut dignitatis n̄re ad hoc ut ab eo aliqd̄ auxiliū recipiamus
vel perditiōnē alicui? p̄sone q̄ fuerit exincta ut p̄ litteras amici
cōsolationē recipiam? ipsam eplā silt̄ in partes tres diuide-
mus In quarū primā beniuolentiā captabimus ab ea perso-
na ad quā scribimus declarātes q; p̄pter amorē z beniuolentiā
ei? in nos velimus ei narrare casum fortune n̄re. ut possim? ab
ea vel auxiliū. vel cōsolationē recipere In scda exponem? aduer-
sitatē nostrā quo nobis acciderit deducendo quāto possumus
rem ipsam in cōmiserationē In tertia vero z vltima petemus
vel auxiliū vel cōsolationē in rebus n̄ris dicentes nos multū

xi

Sperare in ipso amico. & rogares q̄ talis spes nō decipiat nos si
mulq̄ offerentes eidem amico oēm operā nostrā libēter accō-
modatum.

Propositio

¶ Amēret Licero apud Seruū Sulpiciū de morte Tul-
lie filie sue

i

Dars

Exemplum.

¶ Uellē Serui charissime vt in acerbo ac graui casu q̄ me die
bus istis affluxit. tu etiā inter ceteros amicos mihi affuisses sū
em certissimus q̄ nō solū eque doluisses sed etiā in leuādo do-
lore meo nō modicū pfuisses Quod q̄ loco rū ac r̄pm interval-
lo impediēte effici nō potuit dabo tamē operā vt saltē per l̄ras
illud tibi significare possim. qd̄ me diebus istis male habet. i eo
amore atq̄ beniuolētia nostra cōfidens q̄ a teneris annis vna
cū etate creuit. q̄ sortē istā meā (vt bonū amicū decet) tibi iudi-
cabis esse cōmunē ¶ Scis Serui amātilissime. in hac rei
publice oppressiōe. quot & quātis calamitatib⁹ fuerim⁹ affecti.
ita vt p̄btis illos existimare soliti sumus q̄ sine aliquo magno
malo. vitā cū morte cōmutauere s̄m in oīb⁹ his miserijs. vnā
tū cōsolationē capiebā. q̄ mihi relicta erat. filie sc̄z incedulcissi-
me cōfabulationē. que facile oēs a me curas penit⁹ amouebat
sed nūc ego magis in lachrymis & luctu rabelso quo crudelio-
ri me fuit inuidia mors q̄ tali me oblectatiōe priuauit mortua
est spes mea. p̄solatio mea. vita mea. in qua oēs alios merores
facile deponēbā nec scio quā debeā in hoc miserādo casu conso-
lationē recipere nisi ad te cōfugiā qui oīm dolorū meorū leuamē
existis in Nec igit ad te scribo nō tū vt me cū doleas (qd̄
bonū amicū decet) sed vt p̄ l̄ras studeas hūc dolorē meū (si non
penitus tollere) aliquātulū saltem leuare posses cū p̄cipue hoc
a te solū expectē qui etiā ceteras calamitates meas tuas soles
prudētia remouere. cui ego me totū trado & dedo Vale

¶ Amentatoria pro exilio

¶ Amēta eplā. p̄ exilio ē illa q̄ ad aliquē aīcū scribet̄ apd̄ que
lamētari volum⁹ de exilio nō Dui⁹ epletal̄ ēre. ¶ Reglā.
Si lamētatoriā eplā. p̄ exilio ad aliquē amicū scribere volue-
rimus. a quo speramus cōsequi aut exiliū in restitutiōe n̄ra aut
cōsiliū vel cōsolationē ipsam eplā. filr̄ in p̄tes tres diuidem⁹.
In q̄rū prima eodē mō beniuolētiā captābim⁹ ab ea p̄sona ad
quā scribim⁹ demōstrātes q̄ maxie cōtidan⁹ in amore ac beni-
uolentiā suā q̄ oēm istā fortunā existimabit sibi esse cōm. In
sc̄da v̄ro primū demōstrābim⁹ b̄n̄ficia q̄ intulerim⁹ in patriā

Folium

vel bonitate nostrā sine arrogantia vt intelligat amicus nō nostra culpa venisse in exiliū ostendemus deinde cuius culpa factū sit. vt tale exiliū patiamur deducendo rem oēm in aliquos aduersarios quos in odiū conabimur adducere demōstrātes eorū in gratitudinē et iniquitatem demū ostendem⁹ nos in iusticia et equitate p̄fidere. q̄ aliquādo etiā in patriā restituemur fracta nequicia aduersariorū nostrorū In tertia autē et vltima perimus illud auxiliū vel cōsiliū aut cōsolationē quā perere intendimus cōmendantes nos in eip̄s ipsamico ad quē scribim⁹ cui etiā nos et oīa bona nostra q̄ libentissime offeremus

Propositio

Lamentetur Cicero apud Lentulū de exilio suo quod p̄pter odium Clodij patitur

i

Pars

Exemplum

In oībus calamitatibus meis sp̄ solitus sum mi Lentule ad amicos meos cōfugere quorū vel opa vel cōsolatione subleuatus possim aliquantulū respicere q̄ cū te nō amicū mihi solū existimere sed etiā amicissimū qui sp̄ vtrāq̄ fortunā meā tibi iudicasti esse cōem statui per has ad te litteras. qd̄ mihi diebus istis euenerit scribere vt consilio et opa tua adiutus. et cōsolationē et remediū etiā in tantis malis inueniā

Scis Lentule charissime quātū semper p̄ rei publice dignitate seruanda elaborauerim. ita vt nō opes solū libenter exposerim sed et sanguinē ip̄m. dū ei possem aliq̄ vtilitatis afferre nec minus etiā ab ea sum adiutus eleuatus cōseruat⁹ Sed maliuolorū neq̄cia (q̄ nullū p̄t bonū sustinere) me adeo impetiuit vt quicq̄d in rem publicā contulerim. illud totū vnico die perdidēri Insuper exiit in me Clodius vir iniquissimus. qui licet multa a me quondā beneficia suscepit in gratitudine m̄ ceus meritorū oblitus. vt me penitus pessundaret plurima est figmenta machinatus q̄ apud populū. p̄ cōditione deducens illisq̄ deductis nefarijs quibusdā testib⁹ fidem faciēs me miserū atq̄ innocentē ciuem ex patria pepulit qd̄ me tanto dolore afficit vt penitus vitā mihi acerbā p̄tem. Et profecto dolore succūbere cogerer nisi hec vna spes me solaret q̄ spero quādoq̄ futurū vt infringam aliorū iniquitas et ego tantis tandē malis emergere possim

ij

Quod vt facilius et citius eueniat. peto a te consiliū auxiliū et opem tu ei potes michi

rū

adeo opitulari vt mibi nihil sit p̄terea requirendū . cui ego oīa
mea bona domū familiā meq; ip̄mis ipsum cōmendo trado
ꝛ dodo Vale. ¶ Consolatoriū genus Caput octauū

Consolatoriū gen⁹ est illud qđ sit . p̄ aliquis mali solamie
qđ cū amico p̄ lras vel p̄ nūciū intellexerim⁹ cupim⁹ ip̄m
cōsolari ⁊ hui⁹ gñis spēs sunt tres Una scz . p̄ iuria Altera pro
re perditā Tercia vero pro exilio.

¶ Consolatoria

Pro iniuria

Pro re perditā

Pro exilio

¶ Consolatoria epla . p̄ iniuria suscepta est illa q̄ ad aliquē ami
cum scribit quē cōsolari volum⁹ pro iniuria qnā ab aliquo pas
sus sit deducentes ipsum in vindictē vel remediū spēs huius
epistolae talis est regula

¶ Regula

¶ Si cōsolatoriā eplam . p̄ iniuria suscepta ad aliquē amicum
scribere voluerimus quē cōsolari intēdimus pro ea iniuria q̄
fuerit ab aliquo affectus ipsam in pres tres diuidem⁹ In qua
rū prima q̄ solet a nobis ep̄itasis appellari . declarabim⁹ quan
tū nobis molestū fuerit intellexisse iniuriā illā qua iste amicus
noster fuerit grauatus ⁊ simul declarabim⁹ nos amorē ⁊ beniuo
lentia q̄ in illum efficiamur . p̄pter quā simus coacti ad omne
fortunā cōem existimandā In scda vero q̄ a nobis catastrophe
dī demōstrabimus q̄ p̄pter hoc non sit dolendū cū p̄cipue ipse
fuerit offensus ab hoste nullius p̄cij ⁊ in hoc loco beniuolentiā
captabimus a p̄sona aduersarij deducendo ipsum in odiū ⁊ de
monstrando iniquitatē ei⁹ . ⁊ dicendo q̄ huiusmodi virozū iniu
riē nō sunt existimāde qz de facili postea supantur . simulq; de
mōstrabimus in hoc loco quantum sit sperandū . q̄ fracta istius
aduersarij neq̄cia tandē ipse amicus ad quē scribim⁹ sit p̄stis
nā dignitatē cōsecutur⁹ . In tertia autē ⁊ vltia canabimur ip̄m
amicū cōsolari . promittentes ei operā nostrā nunq; defuturā
dum ipse possit se in cōm dignitatē suā vindicare

¶ Propositio

¶ Osoletur appiū Cesar . p̄ iniuria q̄ fuit in senatu affect⁹ a
Licerone

i

Pars

Exemplum

¶ Accepi tuas lras Appi charissime q̄ mibi . p̄fecto tantā mes
sticia atulere . quantum req̄rebat amor singularis . ⁊ beniuolen
tia illa qua ab ineunte etate in te affectus sum ex ijs cū intel
lexi q̄ neq̄ter fueris a Licerone impit⁹ . ita vt in cā tuū forensi

c i

Foliūm

q̄ tibi erat cū aduersario coram senatu agenda, cōtra oēm iusticiam ⁊ equitatē victoriā amiserit, quod cū p̄mū sentirē nō poterā hoc tibi persuadere q̄ sp̄ intellerā te multa bñficia in Liceronē contulisse, ex q̄bus ipse tibi oīm iudicio debitor erat vnde nō cadebat in alicui⁹ opinionē vt te offendere posset Sed postq̄ eius iniquitatē ex tuis litteris percepi nō potui, nō sum in opere dolere tua p̄sertim cā cui⁹ ego existimo oēm fortunam esse eōdem ij

Quā autē considero eius q̄ te offendit malignitatē que illi potius q̄ tibi, tandē ⁊ de decore ⁊ dāno futura est nō mediocrē in hoc dolore capio cōsolationē ille em̄ cum p̄mū tanta in te cognitus fuerit vsus in gratitudine in oīm cōspectu p̄p̄oū erit fabula nora, tu autē pro tua equitate ⁊ iusticia (q̄ diu oppressa esse nō potest) cū victoria gloriosum triūphi acquires iij Quē vt citius cōsequi possis, dabo p̄mū operā vt in tuū (si poterō) fauorē illū deducā fin̄ minus fiet nō tibi opibus studio, fauore, mente deniq̄ decero, vt possis optatum tuū q̄ felicissime consequi cui me etiam ipsum totū trado cōmendo ⁊ dedo. Vale.

Cōsolatoria pro re perditā
Cōsolatoria eplā, p̄ re perditā est illa q̄ ad aliquē amicū scribit, quē cōsolari volum⁹ aut p̄ amissōe substantiē, aut p̄ amissionē alicui⁹ persone, q̄ mortua sit, vel p̄ perditionē dignitatis. Cuius eplē talis est regula,

Regula
Si cōsolatoriā eplā, p̄ re perditā ad aliquē amicū scribere voluerim⁹ qui vel substantiā suā amiserit, vel aliquā p̄sonā p̄diderit, q̄ mortua sit aut forte dignitatē suā propter maluolorum inuidiā amiserit illā silt̄ in tres partes diuidem⁹ In quarū p̄mā (q̄ silt̄ epitaphis appellat) declarabimus quantū dolorem perpepsi fuerim⁹ cū talē fortunā vel casum ipsius amici intelleximus quē nostrū p̄mū existimauimus p̄pter amorē ⁊ beniuolentiā q̄ in ipsum afficimur ⁊ in hoc loco conabimur ipm̄ dolore augere quantum possim⁹ In sc̄da vero (q̄ silt̄ cacastrophe est appellata) cōuertem⁹ oēm orōem nostrā ad cōsolationē, ostēdent o duas, tres aut plures rōes p̄pter quas probem⁹ nō esse dolendū, ⁊ sic cōcludem⁹ ipm̄ amicū dīe oēm inestica relinq̄re ⁊ cōsolationē ex hac re capere In tertia autē ⁊ vltia conabimur deducere amicū ad quē scribim⁹ in aliquā spem q̄ sc̄z oīa illa mala sint futura meliora silt̄ illi offerem⁹ oēm opam n̄taz q̄ liberrime parā dū possim⁹ ei eē cōsolatōi ⁊ vtilitati. **P**ropō

Poluitt

esse eodem propter amorē et beniuolentiā qua in ipm amicū sum⁹ affecti In scda vero captabim⁹ primū beniuolentiā ab ea psona ad quā scribidim⁹ laudātes ipam ab oi pbitate extute deinde captabim⁹ beniuolentiā a psona aduersarioꝝ. deducēdo ip⁹ sos in odiū et deci arādo qualiter iste amicus noster nō propter suā culpā sed tm̄ propter inimicorū inuidiā sit a sua patria depulsus. In tertia autē ipsum amicū deducemus in spē. q̄ sit aliqñ in patriā restituendus et ad hoc pollicebimur ei operā nostrā minime defuturā. sed cū oibus virib⁹ nostris elaboraturos. vt pessim⁹ ei prodesse et vtilitatē asserre.

¶ Propositio.

¶ Consoletur Ciceronē Lentulus pro exilio suo qd̄ propter Llodij odium et maliuolentiā patitur

i

Dars

Exemplum

¶ Nō possem tibi plēnas exponere Cicero quātū doloris quā tu vt mesticie suscepim. cū primū ex tuis lris intellexi. te propter odiū et maliuolentiā iniquissimi Llodij ex dulcissima patria pulsum fuisse. nō em̄ solū intestino crucior dolore ex hoc acerbissimo casu tuo sed vix me a lachrymis cōtineo. quotiēs in eā cogitationē venio vt te illa potissimū patria exorēt sentiā. p qua etiā primū sanguinē sepiissime exponere nō dubitasti qd̄ me is amor facere cogit q̄ in te marina affect⁹ sum. ¶ Et profecto vix possem memorē istū sedare nisi prius innocentiā tuā excogitarē q̄ oibus sp̄ humanis oib⁹ benignus nullū vnq̄ laborē recusasti. quētā ad publicā q̄ priuatā vtilitatē spectare sentires sed potius p virili tua sp̄ insudās vt oibus pdeses. nihil vnq̄ nō laudabile peregisti. ¶ Et tū maliuoli nebulonis inuidia ad hanc calamitatē solū deueneris et nō tua culpa. q̄ cū inter oēs scelestos viros scelestissimus existimet. q̄uis hoc nūc in te factiose cōsecutus fuerit nō tm̄ diu scelus suū poterit tueri. ¶ Eui gila igit aliquātulū ab isto merore et spera hec aliqñ fore meliora q̄ futura esse breui quidē t̄pis spacio cognosces vt itracro impetu leuissimi hoīs tuā pristinā dignitatē cōsequeris. qd̄ vt facilius obrineas ego tibi oēm operā meā studiū. fauorē mentē deniq̄ oēm polliceor vt qd̄ tibi honori et vsui esse cognoscā. pro te exequi contendā. Vale.

¶ Propositioꝝ genus Caput nonum

¶ Propositioꝝ gen⁹ est illud qd̄ fit quotienscūq̄ ad aliquem amicū nostrū scribētes aliqd̄ exponere volum⁹ qd̄ ipm

ritu

lateat. et huius generis species sunt tres Una scilicet testimonij Altera hi-
storie Tertia vero noticie

Testimonij Historie Noticie

Expositiua epla testimonij est illa que ad aliquem amicum scribitur apud
quem vel in loco publico vel privato volumus sup aliquo negotio
testimoniu[m] exponere. Cuius eplae talis est regula

¶ Si expositiua eplaz testimonij ad aliquem amicum scribere vo-
luerimus aut p testimonio publico aut privato sup aliq[ua]m ca[usa]m red-
denda illa in tres pres potissimu[m] diuidem[ur] In quaru[m] prima be-
niuolentia captabim[ur] a p[er]sona n[ost]ra declarantes q[uod] tam p[ro]pter fa-
uore[m] iusticie et q[ua]ntatis que[m] nolim[us] aliquo pacto opprimi p[ro]pter
ignorantia[m] veritatis q[uod] etia[m] p[ro]pter amore[m] et beniuolentia[m] qua[m] af-
ficimur in ip[s]i amicu[m] ad que[m] scribim[us] aut p[ro] quo scribim[us] vo-
lum[us] declarare veru[m] testimoniu[m] sup ea re sup qua fuerim[us] re-
quisiti In scda vero breuiter dilucide et accommodate explicabi-
mus ip[s]i testimoniu[m] nostru[m] nihil aberrado si possum[us] a veritate
et t[ame]n in ipsa veritate dicenda vbi erunt loca magis facienda ad fa-
uore[m] amici n[ost]ri tunc in illis maxime p[er]sistem[us] et plus q[uam] in alijs ad
hoc amico p[ro]desse possimus In tertia aut[em] et vltima dicemus ea
vera esse que[m] scripserimus sicut in hoc loco offeremus o[mn]i opera
nostra vel p[er]sone publice vel private que[m] hoc a nobis testimoniu[m]
periuerit diuimodo possim[us] ip[s]i re[m] gratia[m] et vtile[m] facere.

¶ Propositio

¶ Exponat Licero testimoniu[m] apud censores contra Clodiu[m]
q[uod] die violatoru[m] sacro[rum] in v[er]be fuerit

i Pars Exemplum

¶ Ille q[ui] situs a vobis iudices q[uod] sup ea controuersia sentia[m] que[m] in-
ter dignissimu[m] matronaru[m] ordinem et Appiu[m] Clodiu[m] versat de
violatis bone dee sacris an ne ipse eo die in ciuitate fuerit quo
sacra d[omi]ni esse violata an potius absuerit Licet hec mea sp[iritu] co-
ditio fuerit vt nemine[m] vnq[ui]s offendere voluerim ne in equitas
ipsa atq[ue] iustitia (quam sp[iritu] amaui et p[ro] qua etia[m] mori possum)
veritatis absconditio ledat[ur] o[mn]ia vobis verissima fatebor que[m] ad
huiusmodi cause dilucidatione[m] attinere vident[ur] ¶ Peti-
tis a me iudices vobis significet[ur] fuerit ne nudu[m] tertius in v[er]be
Clodiu[m] quo potissimu[m] die bone dee sacra violata esse ferunt
ego vt veru[m] fatear Clodiu[m] vidi mane totu[m] apud duos viros age-
re demu[m] ab octaua hora apud Pompeiu[m] cenasse Postea vero

Polium

per totū quasi diem circa cesaris edes vagantē in spei. postre-
mo ad horā noctis tertiā cursu rapido sedomū cōferētē qua ve-
ro ex cā. illud nō ausim affirmare iij. Decant q̄ a me scire
cupiebatis et q̄ ego vobis veraci sermōe ptuleri. nā pot' velle
mōrē oppetere quā vīritatē iustitiāq̄ ledere si qd̄ p̄terea est qd̄
a me vobis cognoscetis gratissimū futurū iubete. ecce me ad
oīa vora v̄ra q̄ libētissime paratū Vale. ¶ Expositiua historie
¶ Expositiua epla historie ē illa q̄ ad aliquē amicū scribit̄ p̄ ad
monitōe alicui' rei geste. de qua volumus ipm̄ certiorē redde-
re. Cuius eplē talis est regula.

¶ Regula
Si expositiua eplam̄ historie ad aliquē amicū scribere volue-
rimus quē volumus certiorē reddere de aliq̄ re gesta et noua il-
lam s̄c̄r̄ in tres p̄tes diuidemus In quarū p̄ma beniuolentiā
captabimus a p̄sona n̄ra declarātes quān̄ simus inclinari ad
scribendū ipsi amico de rebus nouis q̄ vel in publicē vel p̄uate
accidūt cū maxime intelligamus ipm̄ esse p̄ cupidū harū rerū
intelligendarū. et p̄cipue cū hoc sit boni ciuis officiū. vt velit se-
pius admoneri de rebus illis q̄ in re publica vel in ciuitate ac-
cidūt. In sc̄da vero breuiter dilucideq̄ narrabim' ipsam de
qua volum' ipm̄ amicū reddere certiorē aut res illa sit publi-
ca de pace vel bello aut de rebus in senatu gestis aut sit p̄uata
de negocijs ad alterū nostrū p̄m̄tibus vel de salute et euentu
rerū n̄rarū prout nobis videbit̄ esse scribendū circa nouitatē
et vicissitudinē rerū actpm̄ In tertia aut̄ dicemus hec fuisse q̄
ad ipm̄ amicū scribenda esse videbant̄. et in hoc loco offerem'
eidē amico nō p̄termittēre laborē aliquē in scribendo de reli-
quis rebus que post hac eueniēt dū modo possemus ipsi rem
gratam facere Qui etiā offeremus opam̄ nostrā in oībus ac-
cōmodarum.

Propositio

¶ Exponat Antonius bruto bellum indicū parthis. cui p̄e-
fecus sit designatus Licero.

i

Pars

Exemplum

¶ Scio Brute charissime q̄ cupid' sis rōes illas intelligēdi
q̄ hac in republica n̄ra gerunt̄ cuius cū optimū mēbrorū te eē
cognoscas nō potes ab ipsa diu abesse qd̄ si fortasse etiā tibi ab-
esse cōtingat nō p̄t cor tuū aliquo pacto cōquiescere nisi p̄ ami-
corū tuorū litterarū crebro certior fias de eius statu qd̄ cū eo sic
esse intelligā vt tibi gratificarer cui in p̄cipua quadā dilectione

ru

eōiunct^o sū deliberavi id ad te scribere qđ potissimū dieb^u istis
 euenit ij Dñi em̄ in senatu pulcherrime starem^o reddite
 sunt ex Antiochia līc quibus significabat p̄hos in agrū ciliē
 incurfione fecisse oīa qđ indies penitus deuasitare qđ cū intel
 lerisset senat^o subito decreuit vt singuli rogarent^o Eset ne bel
 lum p̄his indicendū an potius cū eis pacē in eundū. q: nō sine
 magno rei publice dispēdio videbat illis posse obfisti sup qua
 re cū multe varieg^o essent patrū sūtētādē deliberatū est vt par
 this bellū indiceret eis rei (q: nemo videbat nec grauior. nec
 fide maior q̄ tantā posset puincia sustine) Marcus Licero. p
 fectus ē Jam ei exercit^o arma cōmeatus decret^o est vñ expecta
 mus intra paucos dies impatorē ipm̄ ex vībe ad expeditionē
 suā p̄fectorū Tu interi deos exora vt his faueāt inceptis quo
 resp̄ntā nō solū seruet sed etiā mirifice augeat iij Nec
 sunt q̄ dieb^u istis hec in senatu gesta sunt de q̄bus te putavi cer
 tiorē faciendū si qđ p̄terea acciderit qđ sit natione dignū. fa
 ciam te de oībus sepissime certiorē. cui etiā oēm operā meā
 offero. in omnibus tuis opratis qđ libentissime paratā Vale.

¶ Expositiua noticie.

¶ Expositiua eplā noticie ē illa q̄ ad aliquē amīcū scribit^o quē
 certiorē reddere volumus de cōditōe alicui^o persone quā ipse
 scire desiderat. cui^o eplē talis est regula. **¶** Regula

¶ Si expositiua eplā noticie ad aliquē amīcū scribere volu
 erimus cui cupim^o declarare cōditōe alicui^o plone quā ipse
 scire desiderat. illā sūt in tres pres diuidem^o In quartū prima
 beniuolentiā captabim^o ab ea plona ad quā scribim^o declarā
 tes qđ ex quo ex līs eius intellexerimus ipm̄ scire desiderare
 cōditōe talis viri. fuerim^o valde diligētes in ea perq̄renda. &
 qđ tandē intellexerimus oīa quecūq; circa negociū illud intel
 ligenda erāt In scōa vero breuiter & dilucide declarabim^o ea
 q̄ scribere intendim^o. aperiētes p̄riculariter oēm cōditōe illi^o
 viri vel etiā illi^o rei. cui^o ipse amīc^o ad quē scribim^o noticiā hē
 voluerit qđ si fore de nobis ipsis alicui noticiā dare voluerim^o
 p̄termissa p̄ma p̄te capiem^o bñuolentiā a nob̄ ipsis nos excusādo
 si aliqđ de nobis dixerim^o qđ m̄ dicim^o facere nō ex arrogātia
 h̄ solū vt p̄sonā ignotā illi^o aperiāim^o. q̄ eā scire desiderat. & tūc
 quāto modesti^o poterim^o cōditōe n̄ fa; narrabim^o. vt ab amī
 cō noscauim^o In sc̄ia autē dicim^o hec fuisse q̄ de tali viro l̄ tali re

Polium

intelligere potuerimus & qd si alia pro ipso amico facere possimus parati sumus ad oia eius optata cui etiā offeremus operam nostram in oibus libentissime paratā. ¶ Proposito
¶ Exponat Cicero cesari conditionē appollonij rhodij oratoris, cuius ipse noticiam habere cupit

i Pars Exemplum

¶ Nihil est tam arduū tamq; difficile mi cesar quin illud libentissima fronte subirē vt tibi rē gratā facerē q; sic me cogit amor singularis & eximius quo in te affectus sum sicq; me cogit maxime pclarissimāq; bñficia tua. qbus & antea sp me cumulasti & indies cumulare nō desinis. Petis a me vt oī diligētia exploratā appollonij rhodij conditionē ad te scribā feci id sedulo teq; de his q scire cupis certiorē reddo. ij Est em̄ is appollonius quē tu scire desideras vir oīm iudicio singularis qui nō tm̄ in oratoria facultate (quā ipse manifestissime pfitetur) sed etiā in pbia nō mediocre sibi nomē cōparauit ex rhodo nāq; eū proximis diebus istis in hoc atheniensī gymnasiū cōmigravit (qā neminē repperit q̄ rhetorica instituta diligēter enodaret) a pbiolosophia ad istā pedestrē orationē se cōuertit in qua tantā profectio studentib; vtilitatē adiacit. vt videre facile videar iterū palладem ex cerebro iouis natam in hanc vrbē descēdissēt. iij Plura hoc hoīe ad te scribere possem sed ex alijs etiam plura intelligere poteris hoc vnū addo. quod si talem oratorē in vrbem vocaueris. nō priuate solū sed publice etiā vtilitati parū cōsules. Sed qd est p̄terea quod tibi obsequi cupis. iubeas ecce me ad oia penitus vota tua libentissime paratū. Vale

¶ Gratulatoriū genus Caput decimū

¶ Gratulatoriū genus est illud qd fit quotiesq; ad aliquē amicū nostrū scribētes volum; illi gratulari pro aliquo bono p̄securo & huius gñis species sunt due. vna. p̄ fortuna altera vero p̄ salute.

¶ Gratulatoria

¶ Pro fortuna

¶ Pro salute

¶ Gratulatoria eplā pro fortuna est illa. q ad aliquē amicū scribitur cui volumus pro aliqua dignitate vel p̄sp̄eritate consecrata cui; eplē talis est regula

¶ Regula

¶ Si gratulatoriā eplā pro fortuna ad aliquē amicū scribere voluerimus cui volumus cōgratulari vel pro aliqua dignitate cōsecuta vel p̄ aliquo gaudio seu letitia quā ipse. p̄sp̄era for

xvi

tuna fuerit affectus illā in tres ptes diuidem? In quarū pri-
 ma beniuolentiā caprabim? ab ea persona ad quā scribim? ip-
 sam summopere laudantes ⁊ ostendentesq; meritis ⁊ virtute
 sua fuerit cōsecuta talē dignitatē vel p̄speritatē In scōa vero de
 mōstrabimus quantū hoc nobis fuerit gratū beniuolentiā ca-
 piātes a persona nostra ⁊ declarātes p̄pter amorē ⁊ beniuolen-
 tiā, qua in talē p̄sone afficimur nos fortunā istam propriā existi-
 mare In tertia autē deū rogabimus vt hec dignitas si felicitas
 fit illi p̄petue laudi ac vtilitati futura simulq; in hoc loco offere-
 mus illi oēm operā nostrā q̄ libentissime accōmodatā dū mo-
 do possumus circa hanc dignitatē suam ei aliquid vtilitatis af-
 ferre.

¶ Propositio

¶ Non gratuler Curioni Cicero p̄ tribunitia potestate quā
 merito consecutus est i Pars Exemplū

¶ Nescio mihi potius an tibi gratuler Cicero pro tribunitia
 etiā p̄tate tua quā nup̄e virtutibus tuis p̄clarissimisq; mox in-
 stitutis cōpasti tibi em̄ non mediocrē video gloriā accessisse cui
 tū honoꝝ gradū inuuenili p̄sertim hac in erate tua ascendere li-
 cuit, vt nō minus oīm de te opinionē supaueris q̄ equaueris,
 nec id quidē inmerito, tantā nāq; tibi apud oēs estimatiōē
 concitasti, vt laus tua nō obscuro nec vario sermone sed ⁊ clarif-
 sima ⁊ vna oīm voce predicet Tibi autē non parū decoris ⁊ or-
 namenti adiūxisti, cui tali s̄ymate decoratū liceat amicū habes-
 re, qui ⁊ suo splendore hanc nō solū amicitia illustrare possit ve-
 rū ei maximo sit futurus emolumento ij Tibi igitur
 tueq; virtuti gratulor, pro hac dignitate tua, tam optima q̄ be-
 ne merita quā licet nūq; ambicioſis quesieris vriusq; in vir-
 tutis tue splendore sp̄ p̄mereri studuisti, mihi vero gaudeo cui
 tū laudis accesserit nec id quidē iniuria, oīa em̄ sunt amicorū (vt
 aiunt) cōia quorū etiā ai adeo dñr esse cōiūci vt vn⁹ idēq; sp̄s
 duo corpa regat, ac idē sit in duobus sensus eadēq; volūtas

ij Dñ quoq; te faustū felicēq; conseruent quorū arbitrio
 oīa gubernant ac ad meliora sp̄ dignioraq; (vt meritis es) te
 prouehant vt ⁊ tibi ⁊ tuis gloria immortalē acquiras, et reipu,
 tandē bonus ⁊ honestus ciuis euadas, quā cū diu felicissime
 gubernaueris in eius tandē sinu faustissime quiescas

¶ Gratulatoria pro salute

¶ Gratulatoria eplā, p̄ salute est illa q̄ ad aliquē amicū scribit

Folium

cū volum⁹ gratulari aut. p salute p⁹ egritudine cōsecuta aut qz
ex aliquo loco saluus redierit **L** uis eplē talis est regula

¶ Regula

¶ Si gratulatoriā eplā pro salute ad aliquē amicū scribere
voluerim⁹ illa silt^r in tres pres diuidem⁹ In quarū prima be
niuolentiā captabimus & persona nostra declarantes quantū
prius de amici egritudine doluerim⁹ vel de eius salute dubij
fuerim⁹ si & nobis fuerit separat⁹ In scda vero declarabimus
quāto gaudio affecti fuerimus cū de eius salute vel in copmū
reuerfione intellexerim⁹. & tūcei de tali cōgratulabimur. deū
rogātes qz hāc p⁹ incolumitatē suā diu seruet deinde ipm de
inceps ab ai malo tueat. In tertia aut offeremus eidē amico
oīm operā nostrā vt in alijs fieri cōsuevit **¶** Propositio.
Longraulef Eustachius andronico. p salutis sue pūstine in
stauracione **i** Pars **¶** Exemplū

¶ Quanto dolore affect⁹ fuerim dieb⁹ istis Eustachi charissi
me. cū primū ex amicorū meorū hīs intellexissete in grauem
quēpiā morbū incidisse pūteras quidē tibi scire nō possem ex
iltimani. pfecto hāc mihi egritudinē tuā esse cōem. p eo amore
ac beniuolentiā q̄ in te summo pe affect⁹ sum **ij** Sed quā
to maior fuit ex acta mesticia. tanto maior nunc leticia successit
postqz intellexerit. te fā dei optimi bonitae iunāte in pūstina sa
lutē fuisse restitūtū. Graulef igit tibi pri⁹ p ista incolumitate
tua instaurata. deūqz exoro vt diu te saluū seruet atqz supstāte
nos oēs amici tui cupim⁹ & popram⁹ q̄ tuo amore adeo deuin
eri sum⁹ vt nūqz possim⁹ ab eo euelli **ijj** Nos quoqz scias
diuina fauēte pietate saluos oēs esse atqz incolumes & oib⁹ vo
tis tuis qz libētissime patos dū tibi possim⁹ esse & honori & utili
tati qz maxime **¶** Vale. **¶** Exhortatiū genus **L** apud. xi.

¶ Exhortatiū gen⁹ est illud qd fit quotienscūqz psonā aliquā
ad aliquid peragendū volum⁹ cohortari & huius generis spēs
sunt due **¶** Una scz ad leticiā **¶** Altera vero ad dolorem

¶ Exhortatoria

Ad dolorem

Ad leticiam

¶ Exhortatiua eplā ad leticiā est illa q̄ scribit^r ad amicū quem
exhortari volum⁹ ad aliquid peragēdū qd illi in gaudiū hono
rem. & utilitatē futurū sit **L** uis eplē talis est regula

¶ Regula

xviii

Si exhortatoriā eplaz ad lenitiā ad aliquē amicu scribere vo-
luerimus quē exhortari volumus vel ad virtutes capessendas
vel ad gaudiū p aliqua re suscipiendū siue ad aliqd aliud per-
agendū qd in eius utilitatē redundet illam in partes quiqz di-
uidemus In quarū prima beniuolentiā captabimus ab ipsa
re declarantes quantū ipsi amico ad quē scribimus sit futura
utilis res ipsa ad quā ipsum exhortari studemus In scda vero
beniuolentiā filr capiamus a re ipsa laudantes ipam ab hone-
state z iustitia z demōstrantes ipsam equissimā esse et quocūqz
pbatissimoviro dignā ad hoc vt ipse amicus facilius incitetur
ad id faciendū ad qd ipm cohortamur si senserit aliquid inde
sibi honoris profuturū In tertia aut demonstrabim⁹ rem ip-
sam esse possibilem z facilem peragendū qz naturaliter quāto
res est facilio tanto libentius a nobis suscipitur cū natura no-
stra labore procliuis sit ad libidinē et voluptatē In quarta ve-
ro ostendem⁹ huiusce rei necessitatē dicentes qz necessario ami-
cum ipm oporteat tale quid peragere ne forte in aliquod dam-
num vel dedecus incideret In vltima deniqz proponemus
ipsum amicu facere dantes ei modū rem ipsam peragendi et
hec propositio appellatur que tamen inter ceteras pres est po-
nenda vbi magis ad propositum facere videtur.

Propositio

Exhortetur Fabius papyrium pretextanū in genitū adolescē-
tem ad virtutes capessendas.

i

Dars

Exemplum

Nihil vnqz fuit papyri charissime quod tam publicis qz pri-
uatis rebus maiori vnqz molumento fuisse legamus qz ea po-
tissimū virtus que nō solū priuatas domos verum et publica
quozqz imperia regere gubernare atqz in primis augere solita
est hinc z atbenienses doctissimos viros rem suā publicā meri-
to inter ceteras prestantissimā reddidisse cōperimus Nec mi-
nus quidem clarissimozū virozū prudentia sapientissimozqz cō-
filio romanā scimus rem publicā conseruatā atqz mirifice ani-
piatam ij Diutereō eiusdē virtutis splendorē quo
quisqz potissimū ei familiaris nō minimū quidē honestat⁹ est
est em tanta virtutis grā tanta gloria z auctoritas vt facile ex igno-
bili quēqz nobile ex mortali in mortale reddere possit ij
Ad hanc igit virtutis laudē p singulari in te beniuolentiā

xviii

sed nec alicui viro bono liberū ampli⁹ nomē reliquit **iiij**
 Quis igit̃ est tam ferrēs cuius q̃ se a lachrymis cōtinere possit
 amissa nāq; dignitate n̄sa q̃d reliquū nobis est nisi vt in lucu
 ⁊ squalore taceam⁹ stemus plozam⁹ vlulam⁹ tota die teq; la
 chrymarū istarū etiā volum⁹ sociū habere **iiij** ¶ Ne
 cessē em̄ est vt genit⁹ augeant lachryme ex crescat, ploratus cre
 brior fiat nec em̄ fortassis aiorū quedā irritamēta fuerint q̃ diu
 iniuriā istā pati nequibūt q̃ si q̃s ad hanc laudabilē prouinciā
 aim adiecerit, nō recuso laborē sed poti⁹ ad oē capitis periculū
 subeundū oēm operā meā vitā deniq; ipam liberissimē paratā
 voueo. **Ale.** ¶ Dissuasiuū genus Caput duodecimū
 Dissuasiuū gen⁹ est illud q̃d fit quotiescūq; ad aliquē ami
 cū scribimus quē si viderim⁹ inclinātū ad aliq̃d pagēdū
 ab eo volumus deducere, ⁊ huius g̃nis spēs sūt sunt due Ana
 sc̃ a leticia Altera vero a dolore.

Dissuasua

A leticia

A dolore

¶ Dissuasua epla a leticia ē illa q̃ scribit̃ ad aliquē amicū quē
 si viderem⁹ inclinātū ad aliq̃d rephensibile gaudiū ipm̄ ab eo
 conabimur retrahere, ⁊ huius eplē talis est regula.

Regula

¶ Si dissuasua eplam a leticia ad aliquē amicū scribere volu
 erimus cui dissuadere intēdimus ne in aliquā indebitā leticiā
 p̄cipat, vel ad aliq̃d faciendū, p̄peret q̃d ipse sibi bonū futurū
 existimet illā sūt in pres q̃nq; diuidam⁹ In quarū prima ostē
 demus rei ipsius inutilitatē, si fecerit eā, ⁊ oibus medijs demō
 strare conabimur ipam oīno esse dānosam. In sc̃da vero ape
 riem⁹ rem ipam esse penit⁹ iniustā ⁊ inhonestā ⁊ minime viro
 bono cōcedētē ita p̄ bec media ipm̄ amicū nēm inducamus ad
 hoc vt rem ipam existimet nullo pacto cē faciendā In tertia autē
 ponem⁹ quo pacto sit ab ipso amico pagendū vt a tali re facien
 da desistat ⁊ sūt rei ipsius modū aperiem⁹ quo debeat in ipsa
 re pducere In quarta vero demōstrabim⁹ quātū sit ipfi ami
 co facile a tali re facienda desistere, ita vt per hanc facilitatē citi⁹
 inducatur ad persuasiōnē In quinta vero ⁊ vltima declarabi
 mus necessitatē ipsam, p̄pter quā sit coactus a tali leticia desiste
 re simulq; ipfi amico offerem⁹ oēm operā nostrā, si voluerit p̄
 suasionibus nostris morē gerere.

Propositio

Folium

Dissuadeat Curioi Cicero in leticiā pūperē. qz cesar monar-
chiā obtinuerit imperij i Pars Exemplum
¶ Inueterata fuit dignissimaqz philosophātis opinio Curio
charissime nihil viro bono inuilius eē nihil vedānosiusqz de
sue reipublice oppresliōe gaudere. p cui? obseruatōe. quāto qz
maiorē laudē vel gloriā cōsequit tanto maiori nota dign? effici-
tur q̄ in eā aliqd attentare studuerit ij Hōde p̄terea qz ni-
hil vnqz viro digno inhonesti? nihil ve turpi? existimari p̄t qz
in reipublice sue castibz leticiā p̄ se ferre pro qua si qz etiā pul-
cherrimū sanguinē exposuerit nō modicā sibi gloriā z laudē cō-
parabit iij Lū igit intelligāte. p cesaris victoria tū gau-
dij suscepisse vt vir te ab ei? publica ostētatōe p̄tinere possis do-
lui certe. te in tū dilapsum fuisse facim? vt etiā in malis tue pa-
trie gaudere possis. p̄inde te hortor vt ab ista leticia vana z tur-
pi desistere velis iij Facile em̄ tibi ē oēm leticiā illā in la-
chrymas vertere cū p̄cipue oprim? sp̄ cuius fueris existimar?
cui? officiū est illa pulcherrimā mortē dicere q̄. p patria suscipi-
tur v Hōde etiā qz in tātis totqz reipublice p̄turbarōibus
tibi necēē nō solū ab hac aīm hilaritate discedere. s̄ z p̄petuas
lachrymas periclitātī patrie p̄donare. vides em̄ quāta etiā tibi
sint mala in hac publica calamitate paciēda nisi corde z aīo in-
gemiscens cadentibus rebz mature p̄suleris. qd vt facias. te
rogo. z ad id peragendū oēm tibi operā meā paratā deuouco.
Vale

¶ Dissuasua a dolore

¶ Dissuasua eplā a dolore est illa q̄ ad aliquē amicū scribitur
quē si viderimus inclinātū ad aliquē reprehensibile doloze vel
minime laudabile ipm ab eo deducere conabimur. Et hui?
eplē talis est regula.

¶ Regula

¶ Si dissuasua eplā a dolore ad aliquē amicū scribere vo-
luerim? cui dissuadere intēdim? ne p̄pter aliquā cām in mero
rēdeducat. quē ipse forte incōsiderate suscipit illā s̄lī in p̄tes qn
qz diuidem? In quarū prima declarabim? quānū sit inutile vl
dānosum ipsi amico nō in tali casu doloze ostēdere cū p̄cipue
hoc nō sit viri sapiētis officiū vt in rebz aduersis dolore debeat.
In scōda vero demonstrabimus ipsi amico nō esse honestū vel
laudabile si p̄pter ipsam rem doleat z hoc si voluerim? aliquā
rōem adducemus p̄pter quā pbemus turpe esse ipsi amico no-
stro si in dolore diutius moret In tertia aut conabimur oibus

rit

medijs qbus nobis possibile fuerit ipm amicu a tali dolore de
 ducere et in gaudiu potius et cōsolationē inducere In quartave
 ro demōstrabimus hoc facile esse, si voluerit amicus ad leticiā
 se vertere et ab ipso dolore discedere In quinta vero et vltia oñ
 demus quantū sit ipfi amico ad quē scribimus necessariū, vt a
 tali mellicia penitus discedat adducēdo aliquā rōem q videat
 ad propositiū facere nam epla ista est quasi filis eplē cōsolatorie
 de qua superius mentionē fecimus et sil' etiā in hoc loco (sic no-
 bis videbitur) offeremus ipfi amico oēm operā nostrā, dū pos-
 simus ipsum tali mellicia vel dolore remouere et in aliqō gau-
 dium deducere.

Propositio

Dissuadeat Marco antonio Brutus, in luctu tabescere, p-
 pter Iulij cesaris interitum. **i Pars Exemplum**
Noc est officii optimi cuiusq; cui? Marco antoni charissi-
 me, vt nō solū rēpub. suū et bonū eōe diligat s; illud etiā p virili
 suo q̄rere et q̄sitū mirifice cōseruare conet, p quo tutādo etiā si
 op^o fuerit q̄ libētissime sanguinē ipm effundere cupiat qd̄ q̄ fa-
 cere neglexit vel acriter puniri deat et a se natu alien? cēseri
 ij Nō enī laudabile ē, imo turpissimū et detestādū facim? pro-
 priuato bono, publicū et eōe spernere, spernēdo destruere imo
 et q̄ hoc facere psumserit, penas luere decet et nullū morte sua
 amicis luctū relinq̄re **ij** Cū igit̄ ppter cesaris interitionē
 videā te in merore et luctu cōstitutū nō possum nō sum ope mi-
 rari cū p̄sertim resp bonū, pbatissimūq; ciuē cognouerim q̄ nō
 solū de repu. tua sp̄ bene mereri studuisti s; oēs in ea crudelissi-
 me delinquētes, tāto p̄secur^o es odio vt tāq; in matrē tuā seuien-
 tes fuissent, eos ficti bi inimicos existimaueris recipe igit̄ prio-
 rē aīn tuū in patriā et p̄ neq̄ssimi tyrāni nece noli tātope cōmo-
 ueri q̄ nullā viris bonis libertatē relinquens pulcherrimā rei
 pub. faciē in turpissimā cōuerterat **iiij** Facilenāq; ē tibi vi-
 ro prudētissimo a dolore et luctu ad leticiā poti^o et cōsolatōe aīn
 deducere cū p̄cipua videas tali occupatore extincto pristinā iā
 sibi libertatē ipsam recuperasse **v** Logita p̄terea quātū tibi
 hoc p̄sertim tpe necessariū sit vt relicto merore serenissimaz
 patrie tue faciē ostendas que tuis sub sidijis sulca possit aliqñ ex
 tantis calamitatibus respirare quod vt facilius facere possis,
 dabimus operā oēs amici tui vt in rebus oibus nostra officia
 sunt tibi q̄ libentissime parata. Vale

Folium

Inuectiuū genus Caput tertium decimū
Inuectiuū gen⁹ est illud qđ sit quoriēscūq; psona aliqua
vel amica vel inimicā rephēdere volumus, p aliquo cri-
mine sceleris vel ignorantie ⁊ hui⁹ gn̄is sp̄s sunt due Una sc̄
criminis Altera vō cōtentionis

Criminis

Cōtentionis

Inuectiua eplā criminis est illa q̄ ad aliquā psonā scribit̄
aut amicā aut inimicā quā, p aliquo scelere vel flagitio siue re-
misse siue ex cādescēt volum⁹ accusare. Huius eplē talis est re-
gula.

Regula.

Si inuectiuā eplā criminis ad aliquā psonā scribere vo-
luerimus p̄imō scire debemus qđ si psona ip̄a ad quā scribi
mus est nobis amica rarissima inuectione vtendū erit ⁊ p̄ius
verbis asp̄is a accusandū deinde in bona verba desinendū. Si
vero inimica fuerit psona tūc in tres potissimō partes ip̄am epi-
stolā diuidem⁹ In quarū prima beniuolentiā caprabim⁹ a p-
sona n̄ra declarantes qđ ad talē inuectionē nō volūtarie sed co-
acte sumus impulsī ⁊ qđ sepe n̄suro a tali inimico lacessitī ad vl-
timū vsq; perpestī sumus sed nūc amplius pati nō possum⁹ cū
p̄cipue ip̄ius psonē vicia in alicuius danmū verterent si non
essent, accusata ⁊ castigata In sc̄da vero rem ipsam rephēdē-
dam adducem⁹ simulq; rōnes oēs que ip̄si inuectionē videbū-
tur accommodare In tertia si amica erit nobis psona ad beni-
gnū aliquē sermonē cōuertemur ipsam mouentes vt a tali fa-
cinoze desistat, qđ si fuerit oēm ei operā nostrā offeremus qđ li-
bentissime paratā si vero inimica erit psona beniuolentiā ite-
rum a nostra psona cōstituenmus dicētes nos amplius nolle in
ip̄sum inimicū inuehi, ne potius ppter odiū id fecisse videam⁹
qđ propter veritatē sed qđ in illud tempus cetera volumus dicē-
da reseruare

Propositio

Inuectiō Licero in lucii catilinā qui in patriā rep̄u, cōiura
reparat

i

Dars

Exemplum

Nihil est luci catilina qđ me magis hac tēpe stare sollicitet
⁊ intolerabili pene dolore cōficiat qđ qđ ⁊ multoz sermonib⁹ ⁊
litteris intellexite sc̄z in patriā tuā, p cuius deberes libertati li-
benter vitā effundere coniurationē parare, qđ pfecto inter ce-
tera vitia scelestaq; facinora tāto detestabilius est quā bonū
cōe p̄uato meliusq; nobiliusq; cēsetur vñ nisi me amor sūm⁹

cxi

quo in te afficio: mutuaq; beniuolentia nra impellerē potius
 mihi tacendū q̄ ad te scribēdū existimārē. voluit tamē hęc pau-
 ca ad te mittere vt quidnā potissimū hac in re senserim apud te
 testari relinquerē. **i** Quis furor, que insania, q̄ ve po-
 tius dementia te ad tū scelus peragendū cōmouere p̄t. Tu pa-
 tricilius vel eius mēbrū scelestas audebis in matrē vel poti⁹
 corpus tuū manus inferre lugētēsq; pueros lacrimātes ma-
 tronas luctuosos ciues lugubrē senatū destructā rēpublicā deo-
 rumq; prophanata poteris cernere tēpla ⁊ q̄bus queſo oculis
 ista cōspicies. Sed regiā inq̄es dignitatē quero dominatū con-
 cupisco. Et q̄ per deū immortalē p̄t esse dignitas tali merito noīe
 decorāda. q̄s dñatus honestus q̄ reipublice lacrimis honorū
 q; ciuū de populatione parent. Ille quidē iudicio meo est ho-
 nor ex istimādus illa merito dignitas appellāda q̄ in reipubli-
 cam collatis meritis acquirit. Nihil est em̄ qd̄ maioris fruct⁹
 glorieq; esse possit nec quicq; ex oibus rebus humanis est p̄e-
 clarius atq; prestantius. q; de reipub. bene mereri. Tu uero aliter
 pub. oppressionē immortalē tibi laudē parare speras falleris
 (mibi crede) carilina ac longe decipieris. Eide ne dum tibi im-
 mortalē queris vitā amittas atq; eriguā hanc existimationem
 quā tibi olim concitasti fedissimo noīe deturpes ac de honestes

ii Repelle igit̄ a te in clementissimā vel potius nefa-
 riam mētem istam ac reipub. incūbas q̄ te tuosq; dignis ac pre-
 ciosis qui possit muneribus dignitatibusq; exornare vt om-
 nibus gratus oibusq; incundus existens in dulcissimo tandē
 patrie sinu susceptus diu faustus felixq; viuere possis qd̄ si fa-
 cere volueris (vt spero) ⁊ opto oēm tibi operā meā offero in q̄-
 bus tuis optatis q; libentissime paratā. Vale

¶ Inuectiua contentiōis

¶ Inuectiua eplā cōtentiōis est illa q̄ ad aliquā personā scribit̄
 cuius ignorantia reprehendere volumus super aliquo loco hu-
 mano sup̄ quo est nobis cū ea cōtentiō. L. uis eplē talis est re-
 gula.

¶ Regula

¶ Si inuectiua eplam cōtentiōis ad aliquā plonā scribere vo-
 luerimus cū qua nobis sit cōtrouersia sup̄ aliquo loco studioſo
 vel humano ⁊ ipſius in ea re ignorantia rēphendere vel accu-
 sare curauerim⁹ illā in tres ptes similiter diuidem⁹. Et quis
 possimus ipsam eplā dirigere ad eā personā ad quā scribim⁹.

Folium

melius tñ est q̄ ipsam mittam⁹ ad aliquēterciū apud quē tāq̄
indicēs ista agat. Sed vt aiq̄ sit. in p̄mia pre eple oñdem⁹
sicut in superioriū factū est q̄ nō sit officiū vel cōsuetudo nostra
in tales cōtrouersias venire cū poti⁹ sp̄ pacē z quietē amaueri-
mus z q̄ sepe nūero. puocari ad vltimū vsq̄ sim⁹ perpesti. Et
dicemus in p̄sentariū tantā esse aduersarij nri insolentiā. q̄ pre-
cipue rēdit ad honorē nostrū denigrandū qd̄ nullo pacto ampli-
us tacere possim⁹. sed potius oīno velim⁹ rem istā agere apud
ipsam p̄sonā ad quā scribimus vt p̄pter bonitatē z p̄stantiā suā
velit sup̄ ea re iudiciū ferre. In sc̄da vero narrabim⁹ breuiter
z diluciderē ipsam super qua est inter nos exorta cōtrouersia. ā
mulḡ recitabim⁹ rōnes nostras ipsas cōfirmādo z per opposi-
tū rōes aduersarij cōfutabim⁹ multa etiā alia nobis dicēda eē
qm̄ dicere nolim⁹ ne videamur poti⁹ odio q̄ veritate eius ig-
norantiā accusare. rogabim⁹ vsq̄ amicū nostrū vt sup̄ hys reb⁹
imperitiā aduersarij nostri iudicet simulq̄ illi cōmendabim⁹
nos et ei offeremus oēm operā nostrā in oibus paratam

Propositio.

¶ Inuehatur in Batillū Gelus. qui imperosiale verbū di-
cit numeris z personis carere

Dars

Exemplum

¶ Nihil vnq̄ a me magis alienū volui. obseruandissime doc-
tor. q̄ alienis detractōibus delectōibus delectari (q̄ p̄fecto in
quū sp̄ z maliuolū hoīs aīn pre se ferūt) sed potius ab inimicis
meis z emulis sep̄ aīne lacessitus ad vltimū vsq̄ p̄pestus sum
ne inq̄natissimis z impudētissimis eorū maledictis r̄ndere co-
natus aliqd̄ in me sile esse ostenderē qd̄ me ad r̄ndendū allice-
ret Sed cū dieb⁹ istis varias in me batillus p̄umelias cōiecta
renō cesser q̄ nō solū ad litterare p̄trouersia s̄ ac honoris quoq̄
mei offensionē p̄tinēt statui nō amplius s̄lere. sed apud te iudi-
cem perissimū huiusmodi cōtrouersia agere n̄. Et lamit
ignoratissim⁹ iste nebulo verbū ipersonale nūeris z p̄sonis ca-
rere cū ipersonale a p̄sonarū carentia p̄cipue dicat nec sibi ali-
quo pacto persuadere p̄t ipersonali vero nūeros z p̄sonas acci-
dere qd̄ licet multis possem rōnib⁹ z auctoritatib⁹ approbare
snā tñ potissimū adducā q̄ inter ceteras facilior existimat. Et
cum enī est verbo p̄sonas z nūeros accidere accūtia aut nō cōia
sed p̄pria sunt vniuscuiusq̄ p̄tis oīois ita q̄ oibus speciebus sub

xxii

suo gñe cōtentis cōueniri debent vt Pausiano placuit ergo nu-
 mer⁹ ⁊ persona etiā ⁊ bo ipersonali accidit. vel im psonale ver⁹
 bñ nō erit sed cū ipersonale ⁊ bi spēs fit relinquet ipm etiā nūe-
 ros ⁊ personas hēc Nec obstat ei⁹ denotario qz scz a personarū
 carentia ipersonale dicat nā sicut mufe dicitur ite nō qz oīno vo-
 ce careat s; ad similitudinē ceterarū itarū sint tanq; mufe cū vocē
 minimā habeat. Ita ⁊ ipersonale dicit nō qd sine psonis fit s; qd
 ad similitudinē psonalē illas distinctas habētis fit itaq; sine perso-
 nis cū eas cōtulas hēat in Plures qdē ⁊ alias possem hu-
 iusce ignoratissimi hoīs ineptias scribere quas debita opa pre-
 termittere stant ne illas carpendo odiose potius q; veridice id
 facere viderer Tu igitur super his reb⁹ sententiā ferēs q; latinita-
 tatis nostre lumē existis ⁊ me tibi cōmendatū habebis cui ego
 oēm operā meā offero in oib⁹ votis tuis libētissime accōmoda-
 tam Vale

De purgatiuū gen⁹ Caput. xiiij

Ex purgatiuū genus ē illud qd fit quotiescūq; aliqd nobis
 obiectū expurgare volum⁹ vel cū circa rem aliquā q; no-
 bis posset opponi excusationē nostrā exponere couamur ⁊ hui⁹
 gñis spēs sūt sicut due Ana scz criminis ⁊ altera vero cōtentidōis

De purgatiua

O criminis

Contentionis

Expurgatiua eplā criminis ē illa q; ad aliquā psonā scribit amicitū
 inimicū a quo fuerim⁹ aut remisse aut exca descēt. p aliquo sce-
 lere vel flagitio accusari cui⁹ qdē eple talis ē regula. ¶ Regula
 ¶ Si expurgatiuā eplam criminis ad aliquā personā scribere
 voluerim⁹ primo scire debem⁹ q; ista dupli fieri p rno scz mō
 remisse ⁊ altero exca descēt. Remisse scribitur hec eplā qñ apud
 amicū nos volum⁹ excusare. p aliquo crimine cui⁹ etiā ipc nos
 remisse in simulauerit. ⁊ tūc hec epistola potius excusatoria dicitur
 Exca descēt aut hec eplā scribit qñ aut apud inimicū nos de-
 fendere volum⁹ ab aliquo crimine obiecto at apd aliquā terciā
 personā qd v sitati⁹ est Sed quocūq; mō fiat ipsa eplā eam in
 tres potissimū partes diuidere solem⁹ In quarū pma per ali-
 quā rōnabile eam aut verā aut salter verisimilē nos excusam⁹ ab
 eo crimine qd fuerit obiectū dicētes aut hoc nō esse verū ab ip-
 sa persona scribit aut per impudentiā vel ignorantiā ⁊ nō ma-
 liciose id fecisse qd nobis vicio ascribit In scda vero aut remis-
 se aut exca descēt sōm epistole misse naturā ipsam personam

Poluitt

ad quā scribimus vel tali vel alio vicio ipsam criminabimur dicētes q̄ boni viri officiū est anq̄ alios reprehēdat. seipm̄ in-
spicere ccc̄ ne cecū illudat In tertia at̄ 7 vltima si remissa fue-
rit ep̄la promittemus amico nostro in tale crimē amplius non
esse lapsurū simulq̄ cohortabimur cū ne 7 ipse in talem culpā
incidat. cui⁹ eū accusauerimus q̄ eodē illū crimine cōdēnabi-
mus cui etiā offeremus oīm operam nostrā. in oībus suis op-
tatis merito paratā. Sed si ex candescens fuerit ep̄la cohorta-
mur personā illam ad quā scribimus vt deinceps detractione
desistat quia si que vult dicere perrexit que nō vult fortasse au-
dierit Vel si ad tertiam personā scribatur ep̄la. possumus sūb in-
imicum admonere vt a maledicendo se abstineat. deinde ex-
cusabimus nos si contra viri boni officiū inimico detrayimus
dicentes q̄ hoc ex iniquitate nō fecimus. s̄ potius vt suis ma-
ledictis finem aliquando imponeremus

Propositio.

**Expurger se L. Catilina a cōiurationis crimine cuius fue-
rat a Cicerone in simulatus**

i

Paras

Exemplum

Ha semp fuit cōditio mea patres cōscripi. vt malios peni-
tus hoīes alieneq̄ fame seuisimos abtractores abhorere;
nihilq̄ magis viro bono detestabile existimarem. q̄ mordaci
quodā liuore aliena carpere ac lacerare hacq̄ tam diu senten-
tia permansi q̄ a plerisq̄ sepe numero laceratus ad vltimam
vsq̄ perpeffus sum Sed cū diebus istis ab inuidissimo huius
cemodi rabula oīm q̄ bonoū inimicissimo. assiduīs obrecta-
tionibus prouocatus sim. dissimulaui quo ad potui ne si male
dictis oībus responderā in diem proccitatis viciū incidere qd̄
impudentissimus iste scura nō erubescit cum m̄ adhuc quortia-
dianis me cōiurjs suis lacerare nō desistat. bona cū vestra ve-
nia patres cōscripi. in vocem tandem erūperc statui. atq̄ vno
(vt aiunt) labore. duas crūnas soluere. 7 maledictis sc̄z carnifi-
cis hur⁹ rīdere. 7 eius vobis scelestimā cōditionē aperire quo
manifestius scire possitis quantū sit eius callidissimis dictis si
dei adhibendū Exclamat bonoū oīm inuidissimus iste calli-
niator catilinā bonū optimūq̄ ciuem in patriā p̄iurasse. q̄ quō-
dam nō opibus solū sed 7 sanguine proprio a suis sp̄ pro genit-
orib⁹ seruata est Exclamat inquilinus cōtra patriā rem sc̄z

xxiiij

publicā suam, suā inquam cuius ab v:be cōdita ad hec vsq; rē
 pora mēbū spertitit destrucere conari. tanq̄ alter alteri inter
 se corporis artus rebelles essent Quic ne sceleri patres cōscri
 pri credendū censetis. q̄ tanq̄ cōparata foret hec coniuratio. in
 cōiuratore inuehit. queso cōiectura. q̄bus signis qua vemo
 nente id percipere potuit nisi forasse suoru conscientia sceleris
 qd̄ in se videt delirus sener in alijs suscipietur qui nullū vnq̄
 bonū ciuem amare potuit. sed omnibus semper inensus. die
 noctuq; in fidiās parare contendit quo se oibus vilissimus ar
 pinas p̄ferre possit ij Videte q̄so patres cōscripti
 quantū sic huic pessimo viro fidei adhibendū vt aliquāntisp ad
 eius scelestā facinora me conuertā Dup̄er em̄ cū albis pedib⁹
 hancē in v:be cōtulisset ac inani quadā eloquentia sua fretus
 et pauperrimorū in se aīas cōuertisset suis adeo illecebris spo
 liauit nihil ip̄sis āpius relicū fuerit Hinc ex inopia subito in
 maximas diuitias dolose excreuit hinc dom⁹ hinc agri possessi
 fiones serui clientes q̄ oīa tam cito sibi parare nō potuisset nisi
 in fidijs (q̄bus abūdat) pauprime plebis bona surripuisset Ex
 hac igit̄ infelicissima opulētia in tantā superbiā exa cuit vt pa
 tricio quoq; ordini inensus nō illi solū molestus esse verū etiā
 eū pro verib⁹ destrucere conet̄ iij Attingerē. p̄fecto reliqua
 uesanda huiusce nebulonis facinora ⁊ plurima quidē. nisi be
 nignissimas aures vestras tali cōmemoratōe offēderedubi
 tarē vidi em̄ grauius auditorū aīos offēdere q̄ aliena flagitijs
 apte dixere q̄ eos q̄ cōmisere proinde ea dedita opa subribebo
 vestrū m̄ est res istas equo aīo cognoscere ac quē ciuem vestrū
 ab huiusce tabule in fidijs liberare.

¶ Expurgatiua

¶ Expurgatiua cōtentionis est illa q̄ ad aliquā personā scribi
 tur a qua reprehensū fuerimus super aliquo loco humano sup
 quo fuerit inter nos cōtentio cuius eplē talis est regula.

¶ Regula

¶ Si expurgatiuā eplāz p̄tentōis ad aliquā personā scribere
 voluerimus a qua fuerim⁹ rep̄hensū sup aliquo loco sup quo
 inter nos fuit aliqua cōtrouerſia. Scire prius debemus q̄ vt
 plurimū talis eplā scribit̄ ad aliquā tertiā personā. put eplā su
 perior apud quā huiusce modi cōuerſia tractat̄ sed nihilomin⁹
 p̄t ad ipsam p̄sonā dirigi ad quā scribere intēdimus Sed vtrū
 q̄ sit eplā ista sibi in tres potissimū pres diuidet In quartū priā

Folium

me faciemus prius errorum declaratos qua causa sumus incitati ad respondendum illi ad quem scribere volumus vel de quo loquimur tendimus et quod licet non sit nostra consuetudo alterari et precipue cum hominibus malis et ignorantibus tamen metacendo videamur consentire suis detractionibus voluerimus illi respondere Et tunc adducemus rationes aduersarii nostri quas ipse scripserit et illas confutamus prout melius poterimus In secunda vero parte ex opposito demonstrabimus aliquam ignorantiam aduersarii nostri que omnibus sit manifestata et tamen cum omni moderacione conabimur in ipsum inuehi ostendentes eum penitus esse litterarum omnium vel rerum expertem In vltima autem dicemus quod licet plura essent de tali homine dicenda que ipsius ignorantia aperuissent tamen nolumus ea omnia recitare ne videamur potius propter odium quam propter rei veritatem in ipsum inuehi simulque dicimus nos voluisse hunc amicum nostrum tanquam rerum istarum iudicem constituere ut ipse intelligat qua causa fuerimus ad scribendum incitati cui etiam offeremus omnem operam nostram in omnibus eius votis liberrime paratam et penitus accommodatam

Proposito

¶ Expurgerse Catullus ab ignorantia cuius fuerat accusatus a gelio

i Pars Exemplum

¶ Accusatus a gelio se penumero ignorantie doctorum excellentissimum non solum super quibusdam humanis locis in quibus iam per multos dies inuicem disputauimus sed fere super omnibus que doctum virum intelligere decet licet inuitus in hanc (vrita dixerim) sanguinariam palestram descendam non possum tamen differre quin respondendam secundum publici mimographi sententiam veteres ferendo iniurias nouas inuicem et profecto nihil mihi gratum est quam coram excellentia tua huiusmodi controuersiam agitari et totius humanitatis et vtriusque virtutis lauream consecuta est Accusatione simplicissimus iste nebulo quod verbum impersonale dixerim nueris et personis deficeret tanquam rem falsam et ab omni penitus veritatem senotam nititur hoc Placiani autoritate probare dicentis ideo personas et numeros impersonali accidere quod accidentia generalia debent esse omnibus suis speciebus Quod si licet respondere non deberet tanquam ignaro et rudissimo viro tamen volo ipsum liberalitatis mee participem fieri eius declarare quod hactenus percipere non potuit Accidit enim duobus modis accipitur scilicet proprie et coniter si propria dicemus esse accitiam verbi nueris verum est quod omnibus speciebus conuenire debet

xxiii

hoc enim verbum ipersonale numeros et personas habet Si vero compositum verbum ipersonale ut a personali distinguat numeris (ut ego existimo) et personis carebit **H**oc volui ipsi condonasse munus Sed in reliquis cum tali viro silentium potius quam orationem mihi statuo laudabilior enim est mihi esset honor cum tali viro diuini contentendere qui etiam prima grammaticae rudimenta ignorat quicquid nihil unquam de se bonum praestitit nisi plagiario quidam furta multa etiam enormiter elaborata quae omnia si narrare vellet videret potius et maliuolentia quam rei veritate in ipsum inuehere in **D**imitta igitur quod dicit dum erat in aliud rebus aperit dum si me ledere perseverabit tua cum praestantia bene cognita utriusque sententia sapientissimum (ut eius moris est) iudicium feret cui me in omnibus votis suis offero paratissimum **Vale**

Domestici genus **L** apud xv.

Domestici genus est illud quod fit contra quoniam de rebus nostris domesticis ac familiaribus aliquem amicum admonere intendimus et huius generis species sunt due Una scilicet de proprio statu Altera vero de negotiis

Domestica**D**e proprio statu**D**e negotiis

Domestica epistola de proprio statu est illa quae ad aliquam personam scribitur qua de salute aut egritudine nostra vel aliena admonere volumus **Q**ui epistola talis est regula **R**egula

Si domesticam epistolam de proprio statu ad aliquam personam scribere voluerimus qua admonere intendimus de nostra vel aliena salute aut egritudine Illa in tres partes diuidere debemus In quarum prima secundum consuetudinem **L**iceris solemus istam vel eam silentium clausulas apponere **S**i vales bene est ego quod de vales In secundo recitamus dilucide ac breuiter vel salutem nostram vel iuris recuperationem si egroniam fuerimus vel forte etiam egritudinem alicuius amici vel cognati nostri et quo pacto se in principio egritudinis habuerit et tandem quibus medijs sit liberatus. **S**ed in omnibus his deo gratias ageres. quae sic fieri voluerit **V**el etiam si casus acciderit scribemus de condicione nostra vel in praesentibus vel dignitate qua sita ira ut videamur de his rebus amicum admonere quod vel letari vel dolore debeat de vtraque fortuna nostra In tertia autem et vltima solemus apponere huiusmodi clausulas **V**ale et me ames ut solitus es **M**e non modo diligas sed ames. quia ita me deus amet ego non solum te diligo. sed obseruo **D**ossumus etiam volumus ante tales clausulas addere ope nostra in omnibus oblationem quemadmodum in omni sermone epistolae sine seruat

Folium

Propositio

Admoneat Curius Scipionem, de salute sua quæ post gra-
uem egritudinẽ reparauit

i

Pars

Exemplum

¶ Si vales, bñ est, ego equidẽ bonitate dei optimi in hũc vsq;
diẽ satis valeo & pualescere incipio ¶ Diratus es fortasse
Scipio qd cũ sp̃s antea creberrimas ad te lras dare solit' essem
nullas in iam multis dieb; dederim & fore negligentia in me
veritus me negligentie criminis in simulasti qd vt tibi huiusce
rei cãm aperis, nõ negligentia factũ esse scias & egritudine po-
tius & morbo impediẽte, qd cũ me dieb; ex actis ex spate cuiusdã
febris paroxismo occupasset, in tantã debilitatẽ corpis deduxit
vt vix in sp̃s ipse supesset ad vitã vñ desperatis reb; cũ iã ani-
mã deo miserimãq; corpis in cõbra medicis cõmendassem ex-
pectabã pauperrimus hõ vltimã horã qua mihi ex hoc mũdo
migrandũ esset, Sed volente deo cuius benignitate cuncta re-
gunt nõ sine tñ magna difficultate et numerofo pecunia sum
in pristinã salutẽ restituit' debileq; quondã corpus respirare ce-
pit speroq; indices melius cõualescere ¶ Ac igit' egritudine im-
pediente nõ potui officio in remeio satisfacere, quod tñ nũc re-
stituta salute erequi volui, ¶ Te igit' nũc admoneo me satis salu-
uum esse atq; incolumẽ in diesq; melius habiturũ nec non per-
cupiendũ esse de statu tuo oimq; tuorũ aliqd percipiẽdi quos
oẽs fauste feliciterq; valere spero pro qbus etiã me offero in oi-
bus paratũ ¶ Vale & me vt facis ama, vultitudinẽq;
tuã cura diligenter:

Domestica de negocijs

¶ Domestica epla de negocijs est illa qd ad aliquã personã scri-
bitur quã familiariter de negocijs nostris admonere volum?

¶ Cuius eplẽ talis est regula

¶ Regula

¶ Si domestica eplã de negocijs ad aliquã psonã scribere
vouerimus quã admonere cupimus de successione alicui' fa-
miliaris negocij qd ad nos vel ad ipm pertineat illã sũt in tres
partes diuidemus ¶ In quarũ prima clausulã aliquã superiori
similẽ ponemus qd iste clausule maxime sunt cões ad huiusce
modi eplãs incipiendas ¶ In scõda vero subito ad negociorũ no-
strorũ narrationẽ excedem? ea breuiter dilucide & aperte nar-
rantes nihil tñ pretermittentes qd ad ipsam rem facere videa-
tur ¶ In tertiã aut cõclusionẽ nostrã faciemus dicẽtes qd vlucri

xxv

mus ipsum amicū de tali negotio admonere qz scimus vtrāqz fortunā nostrā illi esse cōem propter amorē & beniuolentiā q̄ in nos afficitur simulqz adiūgemus cōesclusiuis finales offerendo sc̄q̄ operā nostrā ip̄ si amico paratā & addendo filēs clausulas prioribus qualis est ista Vale et merito corde per amēs ego em̄ (ne mentiar) te mihi charissimū habeo

Propositio.

Admoneat Lucillū Valerius de familiaris negotij sui expeditione i Pars Exemplum

¶ Si vales bene est, ego quidē valeo, et te quoqz valere cupio
¶ Scio me tibi hodie Lucille charissime tanto iucūdiorem & nūciū esse laturū quāto maior est amor & beniuolentia in me tua q̄ vtrāqz semper existimauit fortunā esse cōem. Fragitata tandem & per aduersarios meos varijs calumnijs in longū deducta causa mea q̄ diebus exactis me sepiissime male habebat ac aīn meū ad diuersa trahens nō minus timoris q̄ solitudinis afferebat. demū kalēdis Martijs, summo cum oīm applausu ciuū ab equissimis iudicibus sententiā nostrā fuit expedita aduersarijz nostri etiā maximo clamore cōuicti & iacراتi ac penit̄ repulsi Quā in re tam dñs immortaliū q̄ etiā amicorū humanitati (q̄ mihi benignissimas tulere suppetias) perperuā scio me gratiā debiturū ¶ Ab oībus igitur quas quotidie molestias pariebar, liberatus trāquillū quietūqz animū meū deinceps ad ea penitus studia nostra reducā quibus secūde res ornatur aduerse adiuuantur referāqz me ad eū cōsuetudinis nostre iucūdiissimū fructū capiendū quo antea vtriqz nostrū perfrui licebat vt mihi voluptatē et gaudium tibi vero nō minus solaciū adiungā cui etiā oēm operā meam offero in oībus optatis tuis q̄ libentissime paratā Vale et valitudinē tuā cura diligenter ac me inuuo vtrā facis diligas

Comune genus Caput xvi.

Comune genus est illud qd̄ fit quodienstiqz ad amicū scribere voluerimus, vt eū per lrs tuas visitemus etiā si nihil accidat qd̄ scribendi materiā prestat, & hoc gen⁹ filr̄ in duas spēs diuisum est, quarū vna est de p̄rio statu Altera vero de negotijs.

Communis

De p̄rio statu

De negotijs

¶ Quis epla de p̄rio statu est illa q̄ ad aliquā personā scribit

Poluisti

ad quā licet nullū nobis argumētū scribendi datū sit tñ pl̄as
visitare volumus & pro ipsarū argumēto de nra tantū salute il
lam admonemus **L**uius epl̄e talis est regula.

¶ Regula.

¶ Si cōem eplam de proprio statu ad aliquā personā scribere
vulerimus quē per l̄as visitare intēdimus. et tñ nullū est no
bis scribendi argumētū relicū. illā in tres potissimū partes
diuidemus In quarū primā a persona nostra beniuolentiā ca
prabimus dicentes. q̄ licet nulla accidat nobis materia. p̄pter
quā simus incitati ad scribendū ad ipsum amicū tñ propter be
niuolentiā & amorē quo in ipsum afficimur nō possimus desi
stere a scribendorum vt ipse ex litteris nostris aliquā volupta
tem capiat. tum vt ex eius responsione nos silt iocunditatē per
cipiamus cū precipue nulla sit res q̄ magis absentes amicos
presentes faciat q̄ eplā In scda vero declarabimus ei salutem
nostrā silt de eius salute aliq̄s scire cupientes quā deū rogabi
mus perpetuā esse & felicē seruari In tertia autē rogabimus ip
sum amicū ad quē scribimus vt velit sepiissime nos litteris suis
visitare ex quibus intelligimus de eius statu & salute vt ex tali in
telligentia iocunditatem capiamus **L**ui vt in alijs epl̄is fieri
consuetū est offeremus oēm operam nostrā in oibus suis opta
tis q̄ libentissime accōmodatā.

¶ Propositio

Scribat ad **L**iceronē **L**urio. ipm de salute sua ac oīm suorū
certiorē faciens i Pars Exemplū
¶ Licet nullū mihi scribendi argumētū datū sit. suauissime
Licero quo potissimū diebus istis vti possim. vt ad te aliquid
scribā q̄ neq̄ in publicis neq̄ in p̄uaris negocijs nostris ni
hil sane noui in hūc vsq̄ diem euenit **E**st tamē tantus amor &
beniuolentiā q̄ in te afficio: vt nullū vnq̄ possim vel minimū
nunciū preterire quē ad te peruēturū putem cui l̄as meas ad
te nō tradā vt h̄s perfectis talem inde iocunditatē capias qualē
ego quoq̄ percipio cū litteras tuas video ¶ **L**uigiē
noster phania sit prope diē hanc in ciuitatē profectur⁹ vt quibus
dam negocijs suis finem imponat statui has ei ad te litteras
dare. ex quibus intelliges me dei bonitate & clementia cū om
nibus meis saluum esse atq̄ incolumen. quod etiā de te tuisq̄
omnibus scire desidero. nā profecto nihil mihi charius accide

xxvi

re p̄nihil gratius nihil ve iucūdius q̄ de tuo felice statu ac se
 cūda fortuna intelligere is em̄ amor hoc me facere cogit. quo
 ab incunte etate vterq; nostrū deuinctus est **ij** Quē
 vt diutius integrū & perpetuū seruare possim? te rogo. vt etiā
 me aliquādo tuis litteris inuisere vel vt resarcita hac cōsuetu
 dine nostra per lras. q̄ interuallo locorū ac r̄pm videtur aliquā
 tulū labefactari possimus simul beatā vitam ducere. q̄ vt scri
 ptus facias te rogo atq; oro cui etiā (vt semper feci) omniē operā
 meā offero in oībus opratis tuis q̄ libentissime paratā Vale.

Communis de negocijs.

Cōis epla de negocijs q̄ etiā vulgaris appellat̄ est illa q̄ ad
 aliquā personā scribit̄ ad quā fit cū nullū scribendi argumen
 tum relicū sit nostras t̄m pro cōfirmatione amicitie nostre scri
 bere volumus & de aliqua re occurrente q̄ t̄m ad nos nō perti
 neat vel pauci sit momenti ipsam certiorē reddere cupim? **L**u
 ius eplē talis est regula.

Regula

Si cōem eplani de negocijs ad aliquā personā scribere vo
 luerimus ad quam licet nullū sit nobis datum scribēdi argu
 menti t̄m pro cōfirmatiōe amicitie nostre volumus de aliqua
 re occurrēte certiorē facere aut de nouitate vel negocio aliquo
 quod tamen ad nos non pertineat illā in partes tres similiter
 diuidemus **I**n quarū prima qua causa potissimū ad scribendū
 dum incitati sumus per exordium quod piam declarabim? ostē
 dentes q̄ licet nulla nobis occurrat materia q̄ necessario nos
 ad scribendū impellat. vt tamen absente amicu per litteras vi
 sitemus ad amicitia confirmandā q̄ aliquantulū propter diu
 turnā absentia videtur labefactari volumus ad ipsum amicu
 litteras nostras dare quibus perlectis talem iucūditatē ipse re
 cipiāt. qualē nos ex litteris recipere solemus **I**n scda vero ami
 cum nostrū accōmodatis verbis salutabim? & si qd forte die
 bus ipsi nō acciderit illud breuiter dilucideq; ei narrabim?
 vt videamur etiam nobis cure esse amicu ipsum reddere cer
 tiorē de aliquibus rebus que nouiter in ipsa ciuitate vel res
 gione acciderint quia vt plurimū omnes sumus facile indina
 ti ad noua intelli gēda. **I**n tertia aut̄ nos omniaq; nostra am
 co offeremus quem admodū in alijs epistolis fieri consueuit
 nosq; illi cōmendabim? rogātes q̄ ceteris quoq; amicis no
 stris nostro noie salutes velit impartiri

Propositio
e ij

Folium

Scribat ad Sēpronium Lucillus de reb⁹ occurrētib⁹ illū certio
rēfaciens

i

Pars

Exemplum

Quicquid ad te antea nullas dederim lras Sēpronii charissi-
me id nō cause fuit q̄ tui obliuionē ceperim sed ea potius q̄ ali-
os silt a scribendo retinere solet q̄ sc̄ nullū mihi scribēdi argu-
mentū dabat quo te lris meis reuiscere incitaret Nūc autē dan-
te scribendi oportunitate has breues statui ad te mittere, qui-
bus primū nos oēs saluos superstitesq̄ in hūc vsq̄ diē tibi esse
significo ea potissimū dei bonitate cōcedente que cūcta morta-
liū negociū disponit q̄ moderat. cuius etiā maiestare exoro vt de
te quoq̄ ac oib⁹ tuis idem sentire possim quos oēs hoies sem-
per diuq̄ faustos cupio felicēq̄ futuros ij **D**oc autē
argumentū potissimū quo nūc precipie ad scribendū incitat⁹
sum huiuscemodi esse scias **E**um enī isonnis viri precipui ac
singularis q̄ nō inmerito iure consultorū p̄ncipis. fama com-
pulsus ex patria mea in vrbem pataniam me cōtulerim vt eo
legente. ad cesareum ius audiri impetrare possem vsq̄ mari-
me codicibus indigerē. qui (vt fama refert) illic Venetijs apd
publicos impressores abūdāter reperiūtur. te. p̄ viribus me-
is exorari velim. vt iuris civilis textus. cum bartholi diuinis
cōmentarijs. meo noie emere aures. ad meq̄ fideli velis nun-
cio transmittere. scribasq̄ quid potissimū pecunie exposueris
nam per eundē si volueris nunciū eam tibi mittendā curabo.
habebō q̄ tibi gratias immortales q̄ sic necessitati nec operam
tuā benigne prestiteris iij **B**ene vale amicosū optime
et menō diligas sed ames atq̄ antonio cornelio nō meo noie
plures salutes dicito ceterosq̄ amicos oīs nostris verbis pluri-
mum salutato q̄ b⁹ oibus q̄ tibi in primis oia mea bona. meq̄
in primis ipsum. q̄ cōmendo. q̄ trado. atq̄ dedo. Iterū vale

Quocofum genus **L**aput. xvij.

Quocofum genus est illud quod fit quotienscunq̄ iocose
et familiariter ad amicos animi causa excitandi scribe-
re volumus q̄ huius gnis species sunt due **A**na sc̄ de se **A**ltera
vero de alia vel de tertia vel secunda persona

Quocofa

Quocofa

Quocofa

Quocofa de se

Quocofa de se est illa q̄ ad aliquā personā scribit. cū q̄ familia

xxvii

riter iocari volumus sup aliqua re q̄ in p̄sona nostra acciderit.
Luius epl̄e talis est regula **¶ Regula**

¶ Si iocosam epl̄am de se ad aliquā personā scribere volueri
mus cū qua familiariter iocari cupimus in p̄sona n̄ra illā po
tissimū in tres partes diuidem⁹. In quarū prima aut vere aut
verisim̄ declarabim⁹ aliquā rem ridiculā vel iocosam q̄ nobis
acciderit ⁊ penitus ad earū rerū propositū faciat. de q̄bus po
stea dicitur sumus. ita vt amicū ipm̄ ad risum incitemus quia
nulla est epl̄a familiarior: ista que sepe numero etiam in rebus
grauius ⁊ arduis alijs epistolis admisceri solet vt dicem⁹ in
epistola mixta Sed in sc̄da parte epl̄e oportebat nos a talibus
iocis subito redire ad rem seriā neminiū iocandohistriones eē
videamur In tertia aut̄ secundū cōsuetudinē aliarū epl̄arū of
feremus amico nostro oēm operam nostrā in oib⁹ suis op̄a
tis libentissime accōmodatū. Sed scire debemus q̄ istud ge
nus epl̄e potius est mixtū q̄ simplex. q̄ semper inter alias epi
stolarū clausulas solemus huiuscemodi poti⁹ iocos miscere q̄
sūt totā epistolā iocosam scribere.

¶ Propositio

¶ Hocetur Fabius cū Antonio q̄ verebat̄ ipm̄ in exercitu cōs
tra hostes potius timidū q̄ fortem futurū.

i Pars Exemplū

¶ Non miroz Antoni si in hoc acerrimo bello qd̄ contra par
thos suscepimus me poti⁹ timidū q̄ magnanimū futurū vere
ris q̄ soleo ego nūq̄ maruinū bellū inchoare. nisi prius opti
ma facta tentatione bene dormiuerim vt fiant vires tanto ro
bustiores hac adiuuāte quiete. quāto prius p̄pter labores fue
rant imbecilliores effecte. ⁊ tñ̄ adhuc euigilās vix stare possuz
qd̄ tibi forte talē timendi cām prebet Sed ne ampli⁹ hāc imbe
cillitatē meā verearis addā intentioni mee boni maruisū op
timasq̄ casei crustas quas Barardus veronensis medic⁹ no
ster deuotare solebat cū lon gū pedib⁹ iter aggredereē. vt cōso
lidatis pedū basib⁹ nihil tibi de me sit reliquū timoris. ij
Sed cupio tecū corā iocari Illud velim intelligas expeditionē
mibi istā tante cure esse. vt per deū immortalē etiā ciborū q̄nq̄
oblitis sim. vt reipublice vilitatē curare possim quā tñ̄ dieb⁹
illis tanto sudore cōsecutus sum. vt in aciem milites sepi⁹ edu
cens nō obscure demonstrauerim qd̄ patrie pietati debeat qd̄

c ij

Polium

de me deinceps sperandū sit qđ ego nūc ad te nō scribo qz pau-
cis post diebus ad senatū super hac re lras publice mittā in
Tu interim bene valeto & deū exora vt res ad vora succedāt qz
nunqz reipublice operā meā negabo etiā si mihi nullies mori
endum esset Vrterū bene vale & me scito sicut autea, semper in
oibus votis & iussis tuis esse qz paratissimū.

¶ Iocosa de alia

¶ Iocosa epla de alia est illa qđ ad aliquā personā scribitur cuz
qua filr domesticice iocari volumus super aliqua re qđ in persona
aliena acciderit L uius eple talis est regula.

¶ Regula.

¶ Si iocofam eplam de alio scribere voluerimus ad aliquē
amicū cū quo iocari intendimus super aliqua re que nō in per-
sona nostra sed aliena cōtigerit illam filr in tres partes diuide-
mus. In quarū prima vero vel ficto sed verisimili tū ioco aut
in eā personā inuehimur ad quā scribim⁹ aut in aliquā aliā de
qua scribere intendimus dū modo talis iocus sit ad eas res ac-
cōmodatus de qbus postea ipsa eplā mentionē facere intendi-
mus. In scda vero subito filr ad rem ipsam seriam conuerter-
mur ne nimīū fabulosi esse videamur narrabimusqz ea que a
nobis scribenda erant ipsa cū superiorib⁹ adaptando ne videa-
mur diuertere ab eo qđ superius diximus. In tertia vero vti-
mur cōib⁹ clausulis qđ solent in domesticis aliqn numerari solet qz
uis vt diximus potius habeat naturā mixtam quā simplicem.

¶ Propositio.

¶ Iocet Quintilian⁹ cū valerio qđ raras ad eū lras dare so-
litus est. i Pars. Exemplum

¶ Cōsideranti mihi dieb⁹ istis Valeri charissime quā negli-
glēs in scribendo fores, cū nullas adhuc post discessum tuū mi-
hi lras dederis facile illa incidebat suspicio in quā etiā bibilita-
nus sepius vates incidere solebat cū clierulū nihil patrono por-
rigētē chyragra laborare suspicabat Ego qđ etē sp̄ antea adeo
in scribendo diligenter cognoscebā, vt quē tecū cōferre possē
habere p̄fecto neminē, nūc autē cū nullas āplius ad me lras re-
dare videā, & ad eum p̄cipue qđ maxime ipsarū percupidus est
nō possum suspicari te in chyragre fortasse morbū incidisse qđ ma-
nus tuas quondā ad scribendū promptissimas tardiores effi-

xxviii

ciat. Quid si verum est (ut opinor) aut Esculapium consulas qui te ab infesta huiusmodi egritudine liberet calamitumque tibi nunc graue facile deinceps reddat, vel si omnino incurabilis est hec egritudo quod manibus facere non potes id saltem pedum officio perficias.

ij Sed cupio te cum coram iocari Illud mihi quod gratissimum feceris si post ista negocia tua que animi tui diuersa trahunt sepius ad me literas miseris, quebus et de tua in primis salute et de his que istinc agunt certior fieri possim. Nosti enim animi mentem studiumque meum in his precipue prouiscendis que ad rempublicam attinent quod si me crebro certiore reddes nihil est quod a te magis hoc tempore impetrare contendam. Ego quoque in huiusmodi scribendi genere saturare spero profertim si studium meum non aspernaberis. Vale igitur et si quod est quod me tibi opera prodesse possit utere cum volueris, ecce me tibi ad omnia optata tua libentissime paratum.

¶ *Commissium genus. Caput. xviii.*

Commissium genus est illud quod fit quotienscumque ad aliquam personam scribere volumus cui super negociis nostris expediendis mandatum aliquid dare intendimus et huius generis similiter species sunt due. Una scilicet generalis et altera particularis.

¶ *Commissiua*

Generalis

Particularis

¶ *Commissiua epistola generalis est illa que ad aliquam personam scribitur cui generaliter super omnibus negociis nostris in aliqua regione vel ciuitate expediendis, generale mandatum dare volumus. Cuius epistole talis est regula.*

¶ *Regula*

¶ *Si commissiua epistolam generalem ad aliquam personam scribere uoluerimus, cui super omnibus negociis nostris tam particularibus quam generalibus in aliqua regione siue ciuitate tractandis volumus generale mandatum vel commissionem dare, illam in partes quatuor principaliter diuidemus. In quarum prima prius tanquam per exordium beniuolentiam captabimus ab ea persona ad quam scribimus ostendentes quantum fiduciam habeamus in ipsa propter fidem et integritatem suam que bene tractabit ipsa negocia nostra que ei volumus committere deinde ponemus spem quam habemus in ipso amico propter amorem seu beniuolentiam qua in nos afficitur bene et diligenter omnia tractabit. In secunda uero negocia nostra narrabimus, cuiusmodi sint et cum quo et ubi peragenda ut sciat ipse amicus noster, quod potissimum nostra causa exequi debeat. In tertia*

e. iij

Folium

aurponem^o autoritatē quā tali amico tradere volum^o sup ipsīs
negocijs peragēdis cū oībus clausulis q̄ videant eē necessariē
ad forenses causas peragēdas In quarta vero & vltima pone-
mus gratificōem nostrā, dicētes nos velle ea firma tenere que
p̄ ipm̄ amīcū nostrū fuerint in talib^o negocijs n̄ris expedita ad
iungētes aliquā penā vel obligationē bonorū nostrorū, put no-
bis videbit magis & ipsīs reb^o & amico cōuenire Ad dētes diē
et annū tales quo l̄te scripte fuerint cū titulo aut signo cōsuetō,

Propositio

Cōmittat Scipioni Licero vices suas in oībus negocijs
suis Rome peragendis. **i** Pars **Exemplū.**
Nihil est tam arduū tamq; difficile Scipio charissime qd̄
ego tui causā nō libenter subire q; sic amor & deuolentia n̄ra
postulat & requirit **A**n̄ efficit v̄te quoq; nō minorē fiduciā habe
am q̄ in oībus negocijs meis pagendis, in q̄bus mihi possis
operā tuā prestare illā fidelissimā & exactissimāq; a te expectē **ij**
Quapropter cū multa mihi sint in hac ciuitate negocia pagen-
da q̄ ego nūc potissimū expedire nō possum cū regende huius
p̄m̄ die pōdere sim, impedit^r statui ea tibi cōmittere vt q; p̄ns
oīa facilius agere potes ea cōmodius expedias in quorū oīm
peractione, vt nemine obstante vicem & autoritatē meā subeas
per p̄ntes l̄ras te meū procuratorē ac nūciū specialē cōstituo
iiij **E**t specialiter super ea cā q̄ mihi est cū Marco antonio
in cōtrouersia, quā etiā credo tibi notissimā eē ḡualiter vero ad
oīa mea negocia tam isthic Rome q̄ etiā alibi meo noīe tractā-
da ad vocandū q̄ cuiq; op^o erit in iudiciū & sup ipsīs negocijs li-
bellos, p̄ducendos testes & instrumēta & si ab aduersario voca-
tus fueris respondendū & meo noīe obijciendū ad lites cōtestā-
das & earū sententias audiēdas ad appellādū & appellatōes, p̄-
sequēdas & ḡnaliter ad oīa peragēda q̄ merita causarū exigūt &
requirūt. **S**up quib; rebus do tibi oīm autoritatē & potestātē vt
eas agere & tractare possis, ac si ego ipse p̄sonaliter adessem
iiij **P**romittēs me oīa & singula q̄ per te in his negocijs me-
is gesta fuerint, grata & rata habiturū sub obligatione oīm bo-
norū meorū. **T**ibi igit oīm causā cōmendo meq; ipsum tibi
trado & dedo cui volo oīm operā meā q̄ diligentissime paratā
Vale ex gymnasio atheniēsi kalēdis, Ianuarij s̄, olympiadis
ducentessime, anno tertio ego Marcus Tullius Cicero pro.

præ manu scripti.

Commissiva particularis
Commissiva eplæ particularis est illa, q̄ ad aliquã psonã scribitur
cui particulariter super aliquo negotio nostro peragendo, vices
nostras credere volumus Cuius eplæ talis est regula

Regula

Si commissivã eplã particularẽ ad aliquã personã scribere
voluerim, cui particulariter tñ volum, aliqd simplex nego-
ciũ cõmendare illã silt̄ in pres quattuor diuidem. In quarũ
prima vt fecim, in superiore beniuolentiã captabim, ab ea per-
sona ad quã scribim, demonstrãtes nos habere maximã spem
et fiducia in ipsa, qd̄ propter amorẽ et beniuolentiã qua in nos
afficitur, ipse bene et diligenter oia pertractabit. In scda vero
exponem, ipsum negociũ peragendũ, si vnũ fuerit vel plura si
plura fuerint seruatõ suo ordine et sup quocũq; negotio decla-
rabimus eas particulares clausulas q̄ videbunt eẽ ad eius ex-
peditiõẽ necessarĩe vel potius referem, huiuscemodi declara-
tiõẽ ad singulariũ causarũ, pcessus quos ad ipsum amicu dice-
mus mittere vel breui eẽ missuros super q̄bus poterit de reb⁹
ipsis certissime informari In tertia aut apponemus eam auto-
ritatẽ super ipsis negocijs agendis per quã ei volumus cõcede-
re, silt̄ addendo oẽs clausulas q̄ ad causas forenses p̄tinere dñr
In quarta vero promittimus nos eẽ oia approbaturos q̄ ipse
amicus super ijs negocijs tractauerit apponendo silt̄ bonoũ
nostroũ obligatiõẽ cũ tpe loco et titulo ad tales lras corrobõ-
randas uccãrijs

Propositiõ

Committat Appius Liceroni vices suas super sacerdotio
suo in Cilicia expediendo.

i Dars. Exemplum.

Vides et integritas tua Darse Tulli qua sp̄ in amicor, ne-
gocijs vsus es, et quã ego quoq; in rebus meis ate perfectã co-
gnoui, non parua mihi in presentiarũ fiduciaũ affert vt preter
amorẽ et beniuolentiã, que a tenellis annis inter se vterq; no-
strum deuinctus est ex tua humanitate et probitate si tibi nego-
cia mea cõmendauero, illa ac si tua eẽnt diligentissime experi-
es. ij Et igitur intelligas, quid mihi nũc potissimũ
opera tua afferre possit. Scias me hac in provincia tua dũ ei
pcesssem sacerdotiũ publicũ gessisse quod oibus migrãribus

Folium.

qui a romano senatu pro consulari dignitate isthuc proficiscunt
aduenire solet. 7 qz cōsuetos redditus ex tali sacerdotio adhuc
percipere nō potui. 7 statim hoc tibi negociū demandare. q̄ in
provincia p̄ns es 7 oīa facilius expedire potes **ij** Qua
propter sup̄ ijs pecunijs q̄ mihi ex hoc sacerdotio debent. accu-
ratissime exigendis per p̄ntes l̄as te meū procuratorē ac nūci-
um specialē cōstituto. ad eas penitus exigendas. 7 si fortasse ex
publicis questoribus resistente quempiā inuenires do tibi ple-
nam autoritatē. ac si ipse p̄sonaliter ad essem ad eū in iudiciū vo-
candū. 7 contra talē aduersariū libellos producendū. litem con-
testandā sententias audiēdas. 7 si opus fuerit ab eis appellan-
dum. appellationsq; p̄sequendas ac oīa faciendā q̄ forenses
huiusmodi cause exigūt 7 requirūt **iiij** Promittēs
me oīa cōprobaturū. q̄ super hoc negotio p̄te fuerint expedita.
sub obligatiōe oīm honorū meorū. tibiq; oīm rem ipsam atq;
cām plurimū cōmendo cui etiā volo oīm operā meā esse para-
tam **Eale** **Lxxv** **Idibus** quintilibus ducentesimo olym-
piadis anno scdo **Ego** **Appius** pulcher propria manu scripsit

¶ Regium genus **Laput. xix.**

Regiū gen⁹ est illud qd̄ fit quotienscūq; scribit princeps
eplam aliquā vel publicā vel priuatā 7 huius qd̄e ḡntis sp̄s sūt
quinq; prima sc̄z fidei. sc̄da familiaritatis. tertia edictiua. quar-
ta inhibitoria. quinta vero promotiua.

¶ Regia.

¶ Fidei familiaritatis Edictiua Inhibitoria Promotiuā

¶ Regia epla fidei ē illa quā scribit princeps secularis vel spi-
ritualis ad aliquā personā pro fide alicui faciendā Quis eplē
talis est regula.

¶ Regula

¶ Si voluerit princeps eplam fidei ad aliquā personā scribere
cui fidē adhiberi cupiat notare debet q̄ talis epla p̄scribi at
ad ipsam personā q̄ talem fidē sibi fieri petit aut ad aliquā pri-
uatam. siue publicā. apud quā tali persone fidē haberi p̄tendat
Sed vt cūq; sit talis eplā in tres potissimū partes diuidet. In
quarū primā apponet princeps nomē 7 titulū suū. cū oībus ad-
iectōibus q̄ suo vident impio cōuenire. In sc̄da vero apponet
aliquod ex ordiū in quo demōstret viros probos esse sūmā lau-
de afficiendos. 7 oī beneficio p̄sequēdos In tertia autē capta-
bit beniuolentiā ab ea persona. cui fidem facere cupit. laudant

III

do ipsam ab aliqua virtute particulari. et ipsam oibus comen-
dando ad quorum manus tales littere deuenierint. adiungendo
sibi fore gratissimum sitalis persona fuerit comendata. vel beni-
gno fauore ab aliquo affecta

¶ Proposio.

¶ Fidem faciat venetorum princeps Georgio Alexandrino. de
ea humanitate. qua peditus est

i Pars Exemplum

¶ Augustinus barbadicus dei gratia dux venetiarum et vniuer-
sis ac singulis ad quorum manus he nostre littere puenerint sa-
lutem et dilectionis affectum ij Sicut dignum est et lauda-
bile ut qui viris ac sceleribus vallati sunt eos principum non tantum
vindicta castiget sed maximo etiam de decore prosequat ita iustum
et honestum censemus ut bonos viros. virtutibusque ditatos. non solum
beneficijs et meritis cumulemus sed etiam benigno fauore et su-
mo laudum preconio prosequamur ij Quapropter cum
iam per multos annos Georgio alexandrino viro sane in vtra-
que lingua doctissimo vsumus cuius eloquentiam grauitatem et sa-
pientiam nemo est qui non colat non admiretur preter ea beneficia
que in ipsum merito contulimus. dignum existimauimus ut eum quo-
que non obscuro laudum testimonio subleuemus. Hunc igitur virum
oibus summo pe comendamus. ad quos se contulerit. que profe-
cto felix nostro iudicio illa ciuitas existimari poterit ad quam
ipse diuertere voluerit. Si quod preterea in eum beneficij fauor-
is gratie collatum fuerit illud totum existimabimus in nostram
personam fuisse collatum. et pro tali beneficio volumus ei perpe-
tuas gratias habere In quorum fide has publicas litteras fieri ius-
simus ac nostri sigilli appensione muniri. Et vrbis Veneta ka-
lendis Martis anno salutis dñice Milleesimo. cccc. lxxvij

¶ Regia familiaritatis

¶ Regia epistola familiaritatis est illa que scribitur ab aliquo
principetam seculari quam spirituali. in fidem. quod ipse aliquam per-
sonam in suam familiaritatem susceperit. cuius epistole talis
est regula.

¶ Regula.

¶ Si voluerit princeps regia epistolam familiaritatis ad aliquem
scribere hoc duobus modis facere poterit vno scilicet modo quoniam ipsa
epistola dirigitur ad propriam personam. quam voluerit princeps in fami-

Folium.

liaritatem suā suscipere Altero vero q̄n epla dirigif ad aliquā
vniuersitatē vel locū ad quē talis p̄sona se cōferre voluerit vel
ḡnāliter ad oēs ad quos tales littere peruenerint vt apud ipos
benigne suscipiat Sed quocūq; modo fiat illā s̄c̄r in tres pres
diuidemus. In quarū prima sc̄dm cōsuetū scribēdū modū ap
ponet p̄nc̄ps nomē ⁊ titulos suos cū salutatione. In sc̄da ve
ro faciet exordiū declarādo q̄liter oēs viri p̄bi nō solū sunt in p̄
cipū familiaritatē suscipiendi, sed etiā summo fauore ⁊ meritis
prosequēdi ⁊ t̄nc subiūget q̄ propter r̄tutes ⁊ optimas cōditio
netalis viri, quē ipse cōmendare intendit, fuerit incitat⁹ ad su
scipiendū eum in familiā suā In tertia aut̄ facta fide isti⁹ fami
liaritatis cōmendabit eū apud illā vniuersitatē vel locū ad quē
ipse voluerit se cōferre dicēs ei fore gratissimū, quicquid in talent
personā priuam siue publice cōferetur

Propositio
Ridē familiaritatis faciat cardinalis sancti **M**arci **J**oāni
veneto secretario suo in galliā proficiscenti.

i Pars Exemplum

Marcus barbū diuinā fauēre demētia sacro sc̄rē romane
ecclesie titulo sc̄i **M**arci ep̄s cardinalis **L**odouico christia
nissimo galloꝝ regi salutē ⁊ **N**ra est cōsuetudo xp̄anis
sime rex, vt si quos inuenerimus inter familiares nostros vir
tutis florib; ornatos ⁊ solidissime fidei splendore decoratos eos
nobis potissimū charissimos habem⁹ nec vnq; illos celsamus
meritis ⁊ b̄nificijs subleuare p̄ter em̄ illud qd̄ iustū ⁊ honestū
existimam⁹ tales sc̄z viros summa laude afficiēdos, accidit nō
mediocris quedā vtilitas inter ceteros domesticos n̄ros qui si
viderūt merita virtutū suarū p̄mia bonos viros fuisse cōse
quutos eolibentius ad virtutē aspirabūt quo se portio: a b̄nificia acq̄
fituros sperabūt. iij **L**uigi⁹ **J**oānes venet⁹ familiaris n̄r
vir quidē ingenio ⁊ doctrina nemini cōdēs hanc in regionē tu
am, p̄ficiscatur sua qdā negocia expeditur? **T**ue primū sereni
tati notū facimus ipm̄ eē ex primis familiaribus n̄ris vnū quē
summo amore ⁊ beniuolentia prosequimur **L**ui sinti gratia in
rebus suis a tua serenitate opitulanti fuisse senserim⁹ erit quidē
adeo nobis gratū ac si b̄nificia ipsa in nos in ceteros collata fuit ⁊ e
letaremur **T**ibi igit̄ cū comedam⁹ tanq; oim̄ ceteroꝝ nobis
gratissimū charissimūq; tueq; serenitati s̄c̄r offeremus opam
nostrā in oibus tuis optatisq; lib̄tissime paratā Vale

xxx

Regula edictiva.

Regia epla edictiva est illa q scribit a p̄ncipe tam seculari q̄ sp̄uali ad aliquā personā vel publicā vel priuatā. pre aliqua ad publicū bonū pertinente significanda. **L** uis epistole talis est regula.

Regula

Si voluerimus eplam edictivā regi ad aliquā personā scribere scire debemus q̄ talis epla scribi p̄t v̄l generaliter ad aliquā v̄niuersitatē vel populū vel particulariter ad aliquā personā publicā vt faciūt p̄ncipes ad alios p̄ncipes. pro edicenda pace vel bello federe. vel lege. siue pro similibus. tūc ipsa epla diuidet̄ in tres partes principales. In quarū primā ponemus nomen p̄ncipis cū suis titulis oibus. prout fecim⁹ in alijs eplis stolis superioribus cū salutatione ad eā personā ad quā scribitur epla. In scda vero ponem⁹ cām p̄pter quā sumus incitati ad talem eplam scribendā. ostendēdo cām illam esse iustā & honestā et quantum poterimus conabimur partes utas approbare et p̄ oppositū aduersarij deprimere. vt poti⁹ videamur nobiscū iustitiā et equitatē ostendere quā cū eo ad quē scribitur. In tertia autē narrabimus id quod scribere intendim⁹ si de bello personā ipsam ad bellū incitantes si de pace. s̄t ad pacem & sic de federe aut lege. pmulganda addendo clausulas illas finales q̄ magis videbuntur ad propositū facere & ipam eplam cōcludere qd̄ ex superioribus eplis satis superq̄ colligere possumus si ad eas aduerterimus.

Proposito

Edificat cesar pacē p̄anonio regi a sua in eū liberalitate ac munificentia.

i. Pars Exemplum

Fredericus terti⁹ diuina fauētē clemētia. romanorū impatoris augusti Austrie styre. carinthie. carioleq̄ dur comesq̄ tirolis &c. Sathie vtriusq̄ p̄anonie regi Salutē

Licet multe causē inimicē cōcurrāt. q̄ me poti⁹ ad bellū tecū gerendū q̄ ad pacem firmā dā inducāt quos bicreatare mihi superuacancū videt̄. tu cū eas bene optinē q̄ hosti. vt tibi tamē tuisq̄ oibus ostendā quantum poti⁹ mea in vos valeat liberalitas q̄ vestra in me in gratitudo deliberati penitus recum pacem firmare vt cum ab aruīs discesserim⁹ possint milites n̄i (q̄ ex vtraq̄ parte summo ope p̄sumpti sunt) ad desideratā quietem redire. & dissipatas res suas aliquantulū instaurare
Tibi igit̄ p̄ntium te more significo q̄ ab hoc die in posterū rea

Folium

licita omni penit⁹ discordia ac simultate q̄ prius inter nos fuerat volotecū firmissimā pacē habere cū his tñ pactis & cōditiōibus q̄ prius fuerant inter nos vnanimi voluntate cōclusa & eq̄ horoz. vt hāc a tuis saltē desideratā pacē velis & libentissimā fronte suscipere & beneficioū cōmunicatione perpetuā serua- renos em̄ ex parte nostra hoc tibi volumus esse pollicitū & constantissime obseruatū quod nulla vnq̄ causa a tua beniuolentia decidem⁹ quo ad ipsam volueris nobis illesā tenere Vale

¶ Regia inhibitoria

¶ Regia eplā inhibitoria ē illa q̄ scribitur a p̄ncipe ad aliquā personā vel publicā vel priuatā cui inhibere intendit aliquod opus vel iam inceptū vel qd̄ prope diē incipiendū suspicet. Cuius eplē talis est regula.

¶ Regula

¶ Si voluerit p̄nceps inhibitoria eplam̄ ad aliquā personā vel publicā vel priuatā scribere cui inhibere velit aliqd̄ faciens dum vel qd̄ iam fieri ceptū sit deſinendū. illam silt̄ in tres partes diuidere debet. In quarū p̄mā ponet nomen & titulos suos s̄m̄ cōsuetudinē talium eplarū. In secūda vero qd̄ erit exordium eplē declarabit se intellexisse q̄ talis persona ad quā ipse scribit. vel iam inceperit vel incipere velit aliqd̄ opus quod ipse p̄nceps nullo pacto futurū intendit & silt̄ in hoc loco declarabit cām vel rōem aliquā veram aut saltē verisimilē. p̄pter quā ipse sit incitatus ad talē opus inhibēdū. In tertia aut̄ inhibitiōnem ipsam ponet. verbis breuibus & dilucidis. q̄ p̄rie ad p̄ncipem attinet. addendo regales mitas si a tali ope faciēdo nō destiterit. cū omni tñ modestia & humanitate. ne videatur subitō velle in iram exire. qd̄ ad prudentē & sapientē virū nō attinet & sic absolute finiet epistolā suā. addēdo tñ diem & locū quo date fuerint littere.

¶ Propositio

¶ Inhibeat pontifex maximus regi Ferdinando edificatiōem cuiusdam castelli in finitimis

i

Dars

Exemplum

¶ Innocentius epl̄s seruus seruorum dei. Illustrissimo regi. Appulie Ferdinando Salutem & aplicā benedictiōem ¶ Ex litteris venerabilis fratris nostri. cardinalis sancti Petri ad uincula de nostro mandato totius agrificem gubernatoris et legati intelleximus te munitionē quedā castella in finitimus

xxxi

Appulie terminis versus agrū picenū. qui nostre ditioni sub-
 iacet contra pacta & cōuentiōes nostras edificare velle quod se
 dicit ex multis nūcqs. isthinc venientibus intellexisse. & qui avt
 scit serenitas tua huiusmodi castella que noua quāpiam edi-
 ficatione eriguntur & p̄sertim in illis locis vbi maior possit dari
 occasio nocendi. semper malā inducit hoīm suspitionē. ideo nō
 possumus satis admirari te contra nos talia moliri. iij

Quapropter rogam⁹ serenitatē tuam vt penitus a tali edifica-
 tione desistat. si nobiscū voluerit perpetuā pacē habere. qđ for-
 tasse neglexeris. coacti erimus oēm iniuriā nostrā pro viribus
 propulsare cū p̄sertim vim vi repellere liceat Sed bene con-
 fidimus te talia esse facturū que regiā personā tuā deceant. cui
 etiā nos offerimus oēm operā nostram in oībus opratis libe-
 tissime paratā Dato apud sanctū Petrum Anno ab incarna-
 tione dñica octogesimo sexto supra mille simū & quadragētes-
 mum Pontificatus aut̄ nostri anno primo

¶ Regia promotiua

¶ Regia epla promotiua est illa que scribitur a principe ad ali-
 quā personā quam ad dignitatem quāpiam seu gradū pmo-
 uere intendit Quius epl̄e talis est regula

¶ Regula

¶ Si voluerit princeps promotiuā epl̄am ad aliquā personā
 scribere hoc dupliciter facere poterit Vno scz modo quando ip-
 sam epl̄am dirigit ad aliquā tertiā personā. cui mandatur ami-
 cum quempiā vel familiārē ad aliquā dignitatem promoueat
 Altero vero modo quādo ad ipsam personā propriam scribit
 quā promouere intendit. Sed quocūq; modo fiat illā in tres
 partes diuidet. In quarū primā secundū istarū epistolārū con-
 suetudinem apponet nomen & titulos suos cū breui salutariōe
 In secunda vero captabit beniuolentiā ab ea personā quā pro-
 mouere intendit ipsam scz laudando ab aliqua virtute particu-
 lari que specialiter in ipsa refulgeat dicens qđ propter virtutes
 suas ipsa meretur omnium fauorem acquirere In tertia autem
 captabit beniuolentiā a personā propria dicens. qđ propter
 istam causam ipse sit incitatus ad porrigendū ei omnem fauo-
 rem & gratiam & tunc adiūget qđ vacāte nūc tali beneficio vel
 dignitate ipse voluerit eam tradere ipsi amico q̄nis nō sit suffi-
 cius vel eqlis ad ei⁹ rutes & cōditōes remunerādas offerēdo

Folium

in ei post hac oem opera sua ita q̄ facile intelliget ab eo magni
existimari & plurimi fieri.

¶ Propositio

¶ Domine dux Mediolanensis Franciscū veteriū ad tri-
dentensem pontificatum

i

Dars

Exemplum

¶ Johannes Galeaci? maria. dei gr̄a dux mediolani papie co-
mes ac genue dñs francisco veterio abbati leonen si reueren-
tissimo salutē ac dilectōis affectū ¶ Eximie virtutes
ac singulares. quedā ai tui cōditōes q̄ nō obscuro nec vario ser-
mone sed & clarissima & vna oim voce p̄dicant̄ adeo dieb; istis
ad aures nostras gratissime aduolarūt. vt merito animus n̄
iam inclinatus sit ad eū tibi fauorē in oibus rebus & optatis tu-
is exhibendū quē vnicuiq; familiari ac domestico n̄ro exhibē-
dum existimamus ijs em̄ medijs duxim? viros bonos ad vir-
tutem alliciēdos q̄ cū virtutū suarū aliqua se viderint p̄uia cō-
secutos eo facilius ad meliora sp̄ accēdant ¶ in Quod
vt aperiūis ista in re affectio n̄ra potēscat vacante nūc ricinēses
pōtifficat? sede te p̄ter oēs duxim? huic pōtiffico nūeri p̄ficiēdū
vt hoc sit tibi animi n̄ri firmissimū monumentū. His igit lit-
teris n̄ris declaram? te hui? ecclesie papienfis ep̄m beneme-
ritū rogamusq; vt hoc munusculū nostrū grato aīo suscipe ves-
tis q̄uis multo sit tuis meritis inferius Sed post hac si dabit
facultas vt merita possimus virtutibus premia cōdonare sen-
ties profecto nos tanti sapientiā tuā existimasse quāri ab oibus
estimanda erat cui etiā volumus oem operā nostrā oibus opta-
tis tuis esse paratam Date Mediolani in nostro ducali pala-
tio anno salutis. M. cccc. lxxxviij

¶ Dixtum genus Caput. xx.

¶ Prū genus est illud qd̄ fit quonēscūq; s̄m diuersorū nego-
ciorū exigētiā in vno l̄rarū volumine diuersorū generum
epistole cōtinent? & generis species sunt due. nam aut ex duob;
generibus est mixta epl̄a aut ex pluribus

Dixta

Ex duobus

Ex pluribus

¶ Dixta epistola ex duobus generibus est illa q̄ duo m̄ ge-
nera cōplectitur vel etiam duas species de his q̄ superius expo-
sire sunt Cuius epl̄e talis est regula.

¶ Regula.

xxxij

I Si mirram eplam ex duobus gñibus. vel duabus spèb⁹ ad aliquè amicū scribere voluerim⁹ illā principaliter in duas partes diuidemus. In quarū prima ponem⁹ eā partē eplē scribendam q̄ magis nobis videbit̄ esse necessaria. In scda vero subiugamus illā q̄ minorē in se 7 nun⁹ necessariā eām habet Sed tñ notare debemus q̄ in tali eplā mirra solemus in principio sp̄ facere exordii hoc modo scz si eplā fuerit principalis 7 primo scripta ad amicū dedaram⁹ ei tanq̄ per exordii q̄ cum nobis multa 7 varia ad eū scribenda occurrant per has lras volum⁹ eū de oibus admonere 7 tñc particulariter 7 seruādo ordinem oīm scribendouū singula breuiter 7 dilucide exponem⁹. Si vero secundaria fuerit eplā. 7 responsua dicem⁹ in principio. nos recepisse ab amico nostro lras. q̄ nobis gratissime fuerūt. 7 q̄ ad oīa illa particulariter rescribem⁹ q̄ videbunt responsione digna. 7 tñc silt per ordinē ad oīa respōdemus Si vero aliqd̄ etiam nobis scribendū acciderit illud in fine eplē scribem⁹ offerēdo ipsi amico oēm operā nostrā in oibus paratam vt in alijs eplis fieri cōsuetū est

Propositio

I Scribar accusatoriā simul 7 domesticā eplam ad Curionē Cicero ipsum de negocijs suis admonendo

i

Pars

Exemplum

I Accepi abste lras Curio charissime. q̄ licet mihi iucūdisis me fuerit cū ex illis intellexerim de tua tuorūq; oīm salute. aliquid tamē molestie attulerit cū te videam me negligētie criminis suspectum habere qd̄ scz vt optabas sepissimas ad te lras nō dederim. 7 profecto q̄q̄ hoc mihi molestū sit qz me sentio ab omni penitus culpa vacare est tamen aliquantulū ex altera parte iucundū. cū hec p̄sertim litterarū mearū ex postulatione nō parū in me amorē tuū ostendit. Dabo igit operam vt quis neminē pretermiserim. quē quidē ad te peruenturū putauerim cui lras nō dederim te etiā hoc in scribendi gñe expleā p̄sertim si videro officii meū abs te vilipēdi Sed de lris hactenus

ii Scribis ad me vt de negotio tuo te certiores reddā scias nos die noctūq; laborare. vt expediat sed est tanta aduersariorū tuorū iniquitas vt res sp̄ sic ipsis cogentib⁹ in longum protrahatur speram⁹ tamen vt demū infracta ipsorum iniquitate tuā sis dignitatem recenturus Quod aut scribis vt ad te libros iuris ciuilibis transmittā faciā id equidem libentissimē

f i

Folium

me sed q: ppter hec bella intestina q̄ adhuc sedata nō sunt multus hinc p̄ nunciatus ruto discedere expectabis ad paucos dies quousq; pax qua inter pres tractat ad conclusionē veniat. tunc voto tuo securius & meli⁹ satisfiet. Si qd̄ est aliud qd̄ mea tibi opera prodesse possit tuū est iubere meū aut mandata tua quā libentissime exequi.

¶ Dicitur ex pluribus

¶ Dicitur eplā ex plurib⁹ est illa q̄ plura in se ḡnā cōplectitur vel plures diuersas spēs Et huius eplēralis est regula.

¶ Regula

¶ Si voluerimus mixtā eplām ex plurib⁹ ad aliquā personā scribere illā in tot partes diuidemus quot erūt ḡnā vel species eplārū ex q̄bus ipsa erit cōposita. & tūc maiore semp̄ & maioris momenti incipiem⁹ per oīa seruando regulā suā prout in suo epitulo declaratū est. deinde ad propinquā descendemus deinde ad minorē. donec omnis rerū scribēdarū numerus cōpleatur semper in oībus seruando regulā suā sicut in suo loco fuit superius definitū Sed illud addere debemus qd̄ semper est faciendū aliqd̄ exordiū in tali eplā. per qd̄ declaraueris ea generaliter q̄ scribere intendimus vel saltē vt per ipsum demū aliquem introitū ad ipsam eplām cōponendā In fine p̄terea capi stole adiūginus oblationes cōsuetas addendo etiā si nobis vi debetur expositionē alicui⁹ negocij nostri. quod ad ipsum amicū scribere intendimus que negocia nisi fuerint alicui⁹ magni momēti sunt semper postponēda q: amicorū cause sunt prius recitande & expediende q̄ proprię vt videamur ipsarū negociā magis cordi habere q̄ nostra

¶ Propositio

¶ Scribat cōsolatoriā simul & grauē & domesticā epistolam ad pompiliū Marcus curius

i

Pars

Exemplū

¶ Intellexi pompili charissime ex amicorū nostrorū lris q̄ mihi dieb⁹ illis reddite fuerūt. partem tuū. virū optimū ex hac vita decessisse qd̄ mihi. p̄fecto tanto molestius fuit quāto mihi tu chariores cui⁹ ego existimo oēm fortunā mihi esse cōem hanc ideo calamitatē tanq̄ propriā existimauī sed cū altera parte cōfido q̄ bene natus fuerit q̄ optime educat⁹ q̄bus honorib⁹ inter ceteros sui ordinis viros functus q̄ facili morbo corept⁹

xxxiii

et dum repus erat ut uature cōcederet q̄ sanctissime mortuus
 certe nihil est qd̄ dōleā immo uero poti⁹ decet ut deo maximā
 gratiā habeamus q̄ prius illū tātis munerib⁹ donauit deinde
 placidissima morte nō ad tenebras s̄ de tenebris ad lucē reuo-
 cauit

ij ¶ Sed his omissis ad ea ueniamus q̄ ad nos
 magis attinēt Scias dieb⁹ istis senatui nostro nunciatū fuisse
 samnites maximū cōtra repū. nostrā exercitū p̄parasse ac quot
 tidie in agrū nostrū in cursu nē facere. Tū cōtulariat⁹ comitijs
 celebratis decreuerūt patres ut cōtra hostes arma sumāt ei q̄
 rei p̄pētū nostrū p̄posuerā q̄ cōsilio sapia ⁊ auctoritate nemini
 cedēs facillime possit rem istā cōficere Tu si me audies ex cu-
 mano tuo q̄ primū in urbē uenies ne tumultuario bello in gru-
 ente aliq̄o damni patiaris

ij ¶ Describis ut a te bicorū
 tuis pecunias exigā perficerā illud p̄fecto libētissime sed in hoc
 tam graui tumultu neq̄ forensiū causarū neq̄ senatorie actōis
 aniplius loc⁹ est quousq̄ res ad aliq̄d melius tendāt. Sed hoc
 unū tibi audeo scribere qd̄ si te ad nos q̄ primū cōtuleris nō so-
 lū poteris priuatis s̄ etiā publicis fortasse rebus nō mediocre
 subsidiū ferre qd̄ ut facias te hortor ⁊ moneo tibi tū nunq̄ de
 futurā operam meā polliceor. Vale

¶ Explicit libellus primus

¶ Elegantie definitio ac regule que ad superiores epistolas
 faciunt.

Libellus secundus

¶ Elegancia est uenusta uerborū cōcinnitas dulcē aurib⁹
 asserens sonū cuius quidē ḡnales regule sunt triginta

¶ Prima regula

¶ Laudabit illa oīo q̄ obliqua dī ⁊ a posterioribus incipiens
 dictionib⁹ in uerbū sepius q̄ in aliā oīois partē finiat. ut cesar
 adeptus est monarchiā imperij summis uiribus. qd̄ elegāt⁹
 dī summis uiribus imperij monarchiā cesar adeptus est

¶ Secunda regula

¶ Cōmendabitur quoq̄ oratio que dictionē habeat uniuersā
 saltem affirmatiuā ⁊ negatiuā in fine uel aliq̄d in signe nomen
 uel aduerbiū

¶ Exemplum primi Dēs laudant ea. q̄ uir bon⁹
 facit qd̄ uenustius dī Que uir bon⁹ facit laudat oēs

¶ Exempl. ij.
 Ego uenustē habeo quē magis diligā re q̄ pulchrius dī Que
 temāgis diligā. habeo uenustē. ¶ Exempl. terrij. ¶ Gregia sunt ea

Foliunt

q̄ scribis ad me. qđ elegāti⁹ est *Que* ad me scribis sūt egregia
Exemplū quarti *E*go oīa diligenter perfeci q̄ iussisti mihi qđ
eloquētius dī: *Que* mihi iussisti perfeci oīa diligenter.

Tercia regula

*I*n nomen adiectiū elegātius substāntiū p̄ponit. vt virtus su-
ma imperiū magnū consiliū vtile. melius em̄ dī: summa et us
magnū imperiū vtile consiliū et huiusmodi

Quarta regula

*I*nter adiectiū et substantiū sp̄ est aliqđ interponēdū vt ma-
xima virtus cesaris summa laude sp̄ extollenda est. qđ elegāti⁹
dī: Maxima cesaris virtus summa semper laude extollenda et

Quinta regula

*Q*uotienscūq; ab opposito alicuius verbi secundarij oīo inci-
piat quod subito relatiū sequatur elegāti⁹ inter relatiuū et aīis
secundariū verbū ponitur vt *H*neū pompeii q̄ romanorū an-
xit imperiū summo opere diligo *V*enustius em̄ dī: *H*neū pom-
peii summo opere diligo q̄ romanū imperiū anxit

Sexta regula

*S*i fuerit relatiū in obliquo casu positū venustius aīis in re-
latiui casu positū postponetur vt *V*irtutes quibus ad inuente-
tate studuisti immortalitati nomen tuū cōmēdabūt. qđ ele-
gantius dicitur *Q*uibus virtutibus ab inuente tate studuisti
immortalitati nomen tuū cōmēdabunt

Septima regula

*Q*uando est aliquod substantiū cum prepositione aliqua
iunctū quod sit de natura precedentis vel subsequēntis clausu-
le prepositionē in relatiū vertimus et verbū substantiū adiun-
gimus vt pro tua humanitate multa in me beneficia contuli-
sti. quod elegantius dicitur. *Q*ue tua humanitas est multa in
me beneficia contulisti et sic in ceteris

Octaua regula

*S*epius relatiū quod verbo primario addiā est ad secūda-
riū transferimus vt. *L*icero qui eloquentissimus fuit ce-
teris oratoribus in dicendo prestiter. quod elegantius dice-
mus. *L*icero eloquentissimus fuit qui ceteris oratoribus in
dicendo prestiter.

Non a regula

*S*i aliquod habuerimus vel nomen vel aduerbiū infigne

xxxii

elegantius illud cū quidē vel idem pro noīe postponem? Ex-
emplū primi Marcus tullius orator singularis fuit quod ve-
nistius dicitur Marcus tullius orator fuit et quidē singularis
Exemplū secundi Que mihi iussisti oīa libēter perfeci quod
eloquentius dicitur Que mihi iussisti oīa perfeci et quidē libenter.

¶ Decima regula

¶ Sicut in mediocri stilo dicendi a renuda prius incipe oportet
deinde illam exornare Sic in stilo graui ab exornatu inci-
pum sumere debemus Exemplū primi Pompeius oīm roma-
norum cum armis, cum cō filio facile princeps fuit. Exemplū
secundi. Quinū romanoꝝ, cum armis, cum consilio, facile
princeps magis Pompeius fuit

¶ Undecima regula

¶ Venitiuus casus sꝑ ceteris pponitur, vt cō filiū optimi viri,
qd elegantius dicitur Quam primi viri consiliū

¶ Duodecima regula.

¶ Si gerundiū verbum habuerimus cū suo appposito appo-
situm illud gerundi casu ponemus, ac ambo inuicem concor-
dabimus vt veni gratia amandi virtutē, quod venustius dicitur
Veni amande virtutis gratia.

¶ Tertiadecima regula

¶ Si fuerit aliquod relatiū inter duo substantiua illud potius
cum sequenti qꝫ cum precedenti concordamus Ut est locus in
carcere quod tullianū appellatur

¶ Quartadecima regula

¶ Si dictionis alicuius significatiō ē augere volumus positi-
uoper aut per qꝫ comparatiuo longe superlatiuo aut qꝫ iunge-
re debemus Exemplū oīm Per beatius vel per qꝫ beatus fuit ce-
sar sed longe beator angustus qꝫ beatissimus aut traianus

¶ Quintadecima regula

¶ Noīa greca tercie declinatōis si per os grecū gen̄ fecerit ad
scōam declinatōnē referunt vt delphin delphinis, delphinus
delphini, elephas elephantis, elephātus elephantī

¶ Sextadecima regula

¶ Si aliqd adiectiuū habuerimus significans laudē vel vitu-
perū vtile vel inutile, illud potius in oīm substantiuū vertemus
cū sumes est Ut virtutes sunt mihi in cunditari.

¶ Decima septima regula

Folium.

In rebus paribus tum vel et geminatum ponimus in imparibus vero cum et tum hlevius proponitur Et exemplum primi Licet rotum laudem rerum scia valet Vel eneeas et fortis et pius fuit Exemplum ij. Cesar plurimum valuisse cum populo tunc senatus affirmat.

Decimo octava regula.

Si aliqua ponatur aut laudare aut vituperare voluerimus. id trisariis facere poterimus aut cum gratia quod magis poeticum est ut Marcus cato vir est magne virtutis aut cum modo et ablativo solo ut Marcus cato vir est magna virtute

Decima nona regula

Sepe nitero verbum infinitum vertemus in principium tam ablativo quam acci casus si verbum aliquod precedat Et exemplum primi Tibi opus est consulere. quod melius dicitur Tibi consulto opus est Et exemplum secundi Bonam tibi fortunam invenire curabo quod venustius dicitur Bonam tibi fortunam inveniam curabo

Alicesima regula

Cum adiectivum et substantivum in eodem casu posita acciderint substantivum in gratia ponemus adiectivum vero in eo casu in quo poni debet. hinc in numero singulari et genere neutro locum. ut multa pecunia tua sapia. aliquas literas quod melius dicitur multa pecunie parti sapie aliquid literarum

Alicesima prima regula

Cum duobus substantivis idem adiectivum adijci debeat adiectivum in principio orationis collocamus et substantiva cum et vel tum geminato postponimus ut cesar fuit magnus vir et magnus imperator quod ornatus dicitur Cesar fuit magnus et vir et imperator.

Alicesima secunda regula

Cum adiectivum et substantivum simul fuerint. quorum substantivum ab adiectivo formatum fuerit diverse formationis a primo substantivo in duo sunt potius substantiva transferenda. ut Cavendum est ab honestate naturali discedamus quod melius dicitur Cavendum est ab honestate naturaque discedamus

Alicesima tertia regula

Cum gerundium accusative vocis habuerimus potius illud in supinum ablativae vocis transferemus. ut Doce est mirabile ad dicendum quod elegantius dicitur. hoc est mirabile dictu

Alicesima quarta regula.

Si aliquid superlativum dicitur acciderit. pro eo positum ponemus. ac ci adverbium superlativum addemus. ut necessariumissimum

quod elegantius dicemus. maxime necessarius

Triciesima quinta regula.

Si aliquē maximo pe laudare vel vitupare voluerim? lau-
dationis vel vituperationis causam in grō cōstituemus achu-
iuscmodi noia splendorem fulgorē gloriā vel laudē vitium fa-
cinus. crimem. aut scelus addemus. **E**xemplū primi **D**. an-
tonius plurimū eloquentie valuit. qđ melius dī. **D**arcus au-
tonius plurimū eloquentie gloria valuit **E**xemplū secūdi **L**u-
cius carlina cōiurationis scelere damnatus est.

Triciesima sexta regula.

Quotiens noia singularis vel plis numeri cōnectunt. vici-
noū semper respondendū est **S**i vero plis numeri fuerint ad
nobilius trāscendū erit **E**xemplū primi **L**esar resq; publi-
caromana merito pompeio infesta fuit. **E**xemplū secūdi **Q**-
ercanis uti romanorūq; furme turpiter fugati sunt

Triciesima septima regula

Nōnunq; cōparatiua pro positivis ponūtur. vt vehementi?
pro vehementer. & sepius pro sepe

Triciesima octava regula

Subiunctius modus elegantius pro indicatiuo ponitur vt
velim pro volo. fecerim pro feci

Triciesima nona regula

Si verbū subiunctiuū habuerimus cū q; coniunctione ea
remota elegantius illud ad infinitiuū reducem? vt gaudeo q;
tribunitiam potestare cōsecutus fueris quod melius dī. **T**erri-
bunitiam potestare consecuti fuisse gaudeo.

Triciesima regula.

Cum aliquod adiectiuū exponare voluerimus proferem?
illud per suum oppositum addita negatione. **E**t cicero fuit lit-
terarum peritus quod elegantius dicitur. **L**icero fuit haud-
nescius litterarum.

ExPLICIT libellus secūdus

Tituli vnicuiq; personarū ordini tribuendi scđm earū con-
ditionem **L**ibellus tercius

Iulus est epithetū vniū vel plura q; tam in eplārū fron-
te. q; in tergo vnicuiq; personarū conditioni accommoda-
ri solent quorū regule sunt. xvij.

No summuū pontificē **P**rima regula

Folium.

¶ Pōtificē māximū summū romanū dominici gregis pastor
rem sacrorū antistitē christiani cultū moderatōrē cristiani nois
vexilliferū patrē diuī clementissimū. sanctissimū cunctissimū. be
atissimū amplissimū piētissimūq; dicemus Qui talē in līar.
tergo titulū dare licebit **¶** Duo paulo scōo dñici gregis pastori
piētissimo romanēq; basilice pōtifici maximo oprimoq; In
eplē autē medio ei⁹ clementiā sanctitatē beatitudinē amplitudi
nē pietatēq; appellabim⁹ **¶** **¶** Sūm⁹ autē pōtifex minores quos
tūq; pōtifices frēs reliquos ar filios per līas publicas appella
bit Unde ad pōtifices scribēs inferiores sic in līarū fronte pro
fatur **¶** Paul⁹ scōs diuina dispōne xpiani cultus moderatōr dile
ctofilio frederico tercio romanorū imperatori Augusto fau
stamq; salutē ⁊ aplicam benedictionem.

¶ Scismaticos autē gentilesq; huiuscemodi titulo salutabit **¶** Pau
lus scūdus dei gratia xpiane plebis antistes mahumeto tuco
rū regi maxime sanioris mentis spm rectiusq; cō filiū optat.

¶ Ad minores pontifices Scōa regula

¶ Pōtifices minores cardinalē. patriarchā. archiep̄m. ep̄m.
p̄thonotarū abbatēq; appellabim⁹ q̄bus hos titulos adyctis
mus Pontificē nāq; minorē in partē dñici gregis ascitū aplissi
mū venerandissimū obseruādissimū. piētissimūq; dicētes talē
in eplārū tergo. **¶** Si cardinali scribēdū erit titulū assignam⁹
Petro fuscario titulo diuī Nicolai cardinali pōtifici p̄i piētissi
mo obseruādissimo In eplē autē medio eius amplitudinē ob
seruantia p̄stantia pietatēq; appellabim⁹ **¶** Si patriarche autē
aut archiep̄o vel ep̄o scribere voluerim⁹ sic in līarū tergo dice
mus **¶** Laurētio iam antiocheno p̄iarche obseruandissimo pa
trinō minus piētissimo q̄ venerando In eplē autē medio eiusdē
ferme ⁊ superioribus titulis. **¶** P̄thonotarū vero in līarū
tergo sic aggrediemur **¶** Petro dandulo romane basilice. p̄tho
notario nō minus accuratissimo q̄ fideli dño singulari **¶** Ab
bates pieterca ⁊ reliq; sacerdotes tali in eplārū tergo sunt titu
li decoiandi **¶** Petro comelio diuī francisci cenobitarū antistiti
et religeso et optimo Item petro nigro diuo Juliano dicatē
edis antistiti flammī piētissimo oprimoq; In eplē autē medio
reuerentiam dignitatem paternitatē appellabimus.

¶ Ad cesarē Tercia regula

¶ Romanorū imperatōrem diuini cesarē cesariā maiestatesq;

xxvbi

christiane reipub. tutorē vixilliterūq; triūphatorē patriē patrie augustū inuictissimū faustissimūq; piētissimūq; dicem⁹
 Qui tales in epistolarum tergo tituli tribuuntur Frederico tercio diuino afflante spiritu romanoū imperatori cesariq; augustissimo faustissimoq; In epistole vero medio maiestare serenitāte amplitudinem potestare celsitudinēq; appellabim⁹.

Ad Regē vel minorē principē Quarta regula

Regem Ducem principē quozq; ac comitem. regie vel ducalis celsitudinis siue dignitatis decus. heroicarū cultorē virtutum principatus ornamentū. regij culminis splendorem. & vnicū firmamentū christianissimū potentissimū. magnificētissimū magnanimū fortissimū inditū felicissimū. serenissimū. illustrissimūq; appellabimus Qui tales in epistolarum tergo titulos adijciem⁹ karolo triplicis gallie regi christianissimo regijq; culmīs splendori serenissimo celsitudinē illusterrimūq; In eple vero medio maiestare. serenitāte. potētis amplitudinem. magnanimitatē felicitatemq; dicemus.

Ad equitē auratum Quinta regula

Equitem. equestris ordinis virū militie decus. reipub. columen. primē spem amplissimā. fidissimāq; splendissimū. generosum. excellentissimū clarissimū. in dypum. magnanimū. potētē. fortem. strenuissimūq; dicimus Qui in literarum tergo hos titulos tribuemus Bernardo iustissimo splendissimo equestris ordinis viro patrio veneto militie decori reiq; publice firmamento In epistole vero medio splendorem generositatē excellentiam claritatem strenuitatemq; appellabimus.

Ad patricium Sexta regula

Patricium. senatorij ordinis virum senatorem. magnificūq; spectatissimū. nobilem. generosum. ornatissimū. clarissimū in signem. spectabilem. integerrimū. prudentissimū. sapientissimūq; dicemus Qui in epistolarum tergo hos titulos dare licebit. Joanni fuscarenō. patricio veneto. senatorijq; ordinis viro integerrimo. optimoq; In epistole vero medio magnificētiam. spectabilitatem. nobilitatem. generositatē. claritudinem. integritatē. prudentiam. sapientiamq; dicemus Illud quoq; annotatione dignum censemus. Non tantum patricio verum & consulares quoscuq; viros vrbem p̄fectos. consules

Folium

preconsoles prores honoratis fascibus decoratos. necnō & ceteros magistratus plerumq; titulis noir absurde salurandos. vt superius diximus.

¶ Ad plebeios Septima regula

¶ Plebeios viros tripertitos reperim⁹. aut etiā maiores sunt aut mediocrii aut minores. ¶ Maiorem plebeium. spectabilem sapientē. prestantē precipuū. singularē officiosum. consummatū virum. integerrimū. ornatissimū. beneficentissimū spectatissimū dicemus. Cui in epistolarū tergo. tales titulos adijciemus Jacobo philetio. plebei ordinis viro precipuo ac singulari In eple vero medio spectabilitatē. sapiētiam. pietatē. integritatē. beneficentiāq; appellamus. ¶ Mediocrimū plebeiu egregiu. prudentē humanissimū. benignissimū probissimūq; dicemus Cui in litterarū tergo tales titulos dabimus Hieronymo malatheno plebei ordinis viro humanissimo. probissimūq; In epistole vero medio prudentiā humanitatē. benignitatem. probitatēq; appellabimus

¶ Maiorem autē plebeiu. discretum. moratū. industriū. solertem. expertū. dilectissimūq; virū obsequentem. accuratū. fidelissimū dicemus. Cui in eplarū tergo tales titulos tribuem⁹. Antonio piceno architecto viro tam industrio q; accurato In eple vero medio. industria solertiā. diligentiā. fidemq; dicem⁹

¶ Ad studiosos viros. & prius ad theologum

¶ Octava regula

¶ Studiosos viros oēs appellam⁹. quos cuiūq; scie deditos scimus. quorū titulos per ordinē suisq; locis ordinabimus Et primo de theologis. Theologū igitur. diuinarū. humanarūq; rerum interpretē sacrarū litterarū cultorē. sacre pagine professorem. diuini cultus moderatōrē. diuine voluntatis expositorē. sapientissimū. erimū. excellentissimū. diuinumq; dicemus. Cui tales litterarū tergo titulos dabimus. Paulo pgulessi. sacre pagine professori tam sapientissimo. q; diuinissimo. In eple vero medio sapientiā excellentiāq; dicemus.

¶ Ad iureconsultū Nona regula.

¶ Iureconsultū diuinarū humanarūq; rerū interpretem. pōtētiāq; vel cesarij iuris doctorē. vel lozicā. diuini vel humani iuris moderatōrē vtriusq; iuris. pfe. sōdē. iurecōsul. tog. sultissimū sapientissimū optimū erimū. excellentissimū. equissimū. integer

xxxvii

rimūq; dicemus **E**ui eplariū tergo tales titulos dabim? **E**le
xandrio neuo diuinariū humanarūq; legū interpreti. tam excel
lentissimo q̄ equissimo **I**n eplē autē medio sapientiā probarita
tem. excellentiā equitatē. integritatēq; dicemus

Ad medicū **D**ecima regula.

Medicū humane salutis moderatōrē. auxiliatorē tutorē. cō
seruatorē. remediūq; in edice artis professorē. morborū cura
torē. egritudinū. ppulsatorē accuratissimū. promptissimū. ex
pertissimū diligentissimūq; dicemus **E**ui tales in eplariū ter
go tituli assignant **B**erardo veronensi medice artis professori
tam accuratissimo q̄ doctissimo **S**ed in eplē medio. sapientiā
excellentiā. doctrināq; dicemus

Ad philosophū dialecticūq; **E**ndecima regula.

Philosophū sophie filiū. nature exploratorē. causalū specu
latorē sapientie amatorē. filiūq; sapientissimū. modestissimū ex
cellentissimū. grauissimū. acutissimū. speculatissimūq; dicim?
Eui in eplariū tergo tales titulos trademus **A**ntonio comelio
philosopho excellentissimo natureq; exploratori. nō min? acu
rato q̄ acutissimo **I**n eplē autē medio sapientiā modestiā excel
lentiā grauitatē speculationē acutēq; dicemus

Ad mathematicū **D**uodecima regula

Mathematicū arithmetice vel geometrice vel sideral' sciē
tie professorē. fatōrū expositorē. diuinū numinis cōsciū. fidētū
speculatorē. p̄betōrē. cursus exploratorē. vel immobilis magni
tudinis mensōrē. vel discrete quātītatis supputatorē. accuratissi
mū. subtilissimū. acutissimū. prudentissimū. perspicacē. excel
lentissimū. diuinū. sapientissimū. dicemus. **O**ui tales in eplariū
tergo tituli assignant **D**ñico bragadeno mathematice artis. p̄
fessori. nō minus accuratissimo q̄ doctissimo **I**n eplē vero me
dio acutē. subtilitatē. prudentiā. excellentiam. perspicacitatēq;
dicemus.

Ad musicū vatemq; **T**erriadecima regula

Musicū vatemq; eis dēferre titulis decoramus celestis ar
monie imitatorē. appellantes picridū filiū. musarum. alumnū
apollī. sacratū. thespiadū. choro dicatū. hippocrenidū. choro
sacratū. pelagidū. amicū. libenidū. cultōrē. pelageoliquo
re saturatū. laura in signē. pallida decoratū. hedera. pireneo fon
te potum. castaly. fontis domesticū. parnasy. fluminis. non is

Folium

narū cephisti gurginis vel fluminis uon expre helliconie rupis
accolī parnassij mēoris exploratorē cyrabei iugi nō alienū aoni
mōris habitatorem phebei numinis interpretē. testudine lyre
moderatorē nouenarū sororū decantatorē parnassie edis ciuez
sacrum diuinum elegātiſſimum faciūſſimum ſuauiſſimum
iucūdiſſimum ornatīſſimum canorum. ſonorum argurum de
cētīſſimū celebratīſſimū ex politīſſimū altīſonū. dulcīſonū mel
liſuū dicemus **L**ui in eplārū tergo tales merito tribue titu
los Joanni mario phileſo muſarū cultori tam ornatīſſimo q̄
eleganti **I**n eple vero medio diuinitatē elegantīā faciūdiā ſua
uitatē ornatū titulū integritatē nobilitatē excellentīāq; dicem⁹

Ad oratorē **Q**uartadecima regula.

Oratōrē foreſium cauſarū tutorē latini eloquij moderatorē
pedeſtris ordinis decus patrie lingue vnicū ſplendorē reipub.
cōſultorē. ſanctarū legū aſſeruatorē canorā virtutis tubā roma
ne lingue decus faciūdiſſimū eloquentīſſimū elegantīſſimū li
matīſſimū ex politīſſimū amātīſſimū copioſiſſimū grauiſſimū
q; dicemus **L**ui in eplārū tergo tales titulos dabim⁹ **B**ene
dictio brognolo oratori faciūdiſſimo romanēq; lingue modera
tori diſertīſſimo eloquentīſſimoq;. **I**n eplārū vero medio fa
cūdiā elegantīā eloquentiam grauitatē nobilitatē preſtantiā
excellentiā integritatemq; dicemus

Ad grāmaticū **Q**uintadecima regula

Gramaticū reipu. litterarie colūne latini ſermonis explo
ratorē humani ſtudij pūncipē litterarie diſcipline moderatorē
autorē poetarūq; interpretē humani codicis expoſitorē. latine
originis exploratorē humaniſſimū acuratīſſimū diſertīſſimū
ornatīſſimū copioſiſſimū doctīſſimūq; dicemus **L**ui tales in
eplārū tergo titulos dabimus. **D**ōponio romano vtriuſq; lin
gue moderatori tam humaniſſimo q; ornatīſſimo **I**n eple autē
medio humanitatē elegantīā eloquentīā doctrinā excellentīā
nobilitatē preſtantiā. integritatēq; dicemus ſeu appellabim⁹.

Ad ſcholāſticū **S**extadecima regula

Scholāſticū quemq; de virtute benemeritū litterarie diſci
pline dicatū vtriuſq; virtutis florib⁹ ornatū litterarū haud ex
pertem. bonarū artium ſtudioſiſſimū eruditū doctū ſtudijq;
decus humani dicemus **L**ui tales in eplārū tergo titulos da
bimus **J**acobo cōtarenō. vtriuſq; virtutis cultori tam ſtudio.

xxxviii

filissimo q̄ accuratissimo In eple vero medio humanitatē elegantia eloquentia doctrina excellentia nobilitatē prestantiam integritatemq; dicemus

Ad cognatos Decima septima regula.

¶ Pater filium vel nepotem, charissimum, dulcissimum, pierrimum dilectissimum, lepidissimum, suauissimumq; appellat. Filius aut patrem vel patrum, honorandū, obseruandū, pierrimum probissimum, humanissimum, venerandū colendūq; dicit. Quibus talis in eplaru tergo tituli tribuuntur Filius ad patrem, Petrus Cornelio, patri suauissimo pierrimog; Pater vero ad filium Ioāni Cornelio filio carissimo suauissimoq; In eplaru at medio p̄ ad filium pietatē charitatē, amorem beniuolentiāq; appellabit. Et idem filius ad patrem, sed paternitatē obseruantia dignitatem probitatemq; dicere solet.

Ad feminas Decima octaua regula

¶ Feminā castitatis decus pudicitie exemplū honestatis speculum pudicissimā castissimā integerrimam honestissimā, primariāq; dicemus. L. in eplaru tergo tales titulos dabimus Lucretie comelic, femine primarie integerrimeq;. In eple vero medio honestatē pudicitia castitatē integritatēq; appellabimus Illud aut sciendū est, q̄ femine viroꝝ suoz titulis de corāde sunt. Proinde ex superioribus scdm rei personēq; exigentiam nō tñ in hoc sexu verū etiam in altero vir accuratissim⁹ quisq; ex se poterit cōcedentes titulos assignare et maxime q̄ multi sunt q̄bus diuersi sunt attributi tituli propter variant eozū conditonē.

¶ Peroratio

¶ Nam annūte deo magnifice Jacobe ad peroratu finem, deductū est opus nostrū, qd̄ eo libentius perfici quod illud magnificentiā tua maxime perorare intelligebā et plerosq; etiam huius noue artis mee percupidos videbā quibus oibus satis faciendū esse duxi Et tibi p̄cipue quē ego et amo et mirifice obseruo. Nam cū tua in me beneficentiā memori mente reuoloz q̄bus menō solum exacto tpe assidue affecisti sed etiā quotidie afficere nō desinis semp considero quonā potissimū pacto me possim volitari more gerere Et mihi p̄fecto gratissimū iucundissimūq; sp̄ accidit, q̄cqd̄ p̄ tua dignitate etiā cū maximo laudis meoz reddere possim Nec idē qd̄ iniuria, quū em̄ magis magisq; indices emolior vt tecū bñficijs certare possim, tu ma

Folium

gis magisq; adeo respōdes vt in esp̄ benignitate ac libertate & munificētia a te victū esse fatear necesse sit Et merito illud poetici figurētū te cōpleri video qđ illi simplicē dicūt charitē duas plices sp̄ sorores remittere solitā. Tu em̄ nunq; vnicā euphrosinē meā recepisti quin illi eglen thalianq; cū summa beneficētiissime remiseras. Vnicōrtum est. vt nō ego solū q̄ inter ceteros oratores siue poetas minimus sum appelland⁹ sed & ceteri quoq; oēs qui tuā hāc liberalitatē agnoscūt. quotidie meditētur q̄bus potissimū sis munerib⁹ afficiendus Suscipe igit̄ leuato vultu et bilariq; facie q̄ tibi munera dam⁹. Quid facit nūc me mor sis q̄ maximo cupim⁹ ardore vt aliquā intelligas. hanc tibi etiā aiani nostrā perpetua seruitute dicatā esse Vale. ¶ Iacobus geroldus styus Lynpeltendēsis. bonarū artū doctor ac parauine academiē moderato. Excelētissimo doctōri Francisco nigro. veneto tam oratorū q̄ poetarū principi. felicitatē

¶ Excogitabā me cū ipse dieb⁹ istis frācise charissimē. quonā potissimū pacto tibi possem. si nō maiores pares tū prātis in me bñficijs tuis grās referre. Nā agere qđ de fatis posse cōfidebā. sed nō in verbis cōsistit hūane societatis conseruatio. Est potius in bñficiōū multoū vicissitudine. Et p̄fecto nihil reperire poterā p̄stantia dignū ex quo intelligeres aīm meū tibi cē gratissimū. Sed cū in hac diuin⁹ dubitatōe manerē. Superuenit etiā prestātissimū op⁹ tuū. mihi nuprime dedicatū. In quo tam facūditissime. tāq; copiosissime nouā eplārū cōponēdarū artē inuenisti vt nequēā. p̄fecto illi vel satis mirari vel etiā satis cōmē dare. An si prius mēs mea dubia erat quo pacto possem. prātis in me bñficijs tuis tibi pares grās reddere nūc multo magis dubia relinquētur. nec penit⁹ scio quēadmodū possim tāta bñficiā etiā summa aī mei gratitudine cōsequi. nō ē ad diuine hui⁹ bñficiētie vel laudē a mea renūeratōe aliqua vel paruel filis cōparatio hec em̄ fluxa & vana. illa vero stabilis et immortalis. et iō nō nisi ab immortalī corpe exequēda. Proinde hoc ē ad aīm defesrēdū qđ suū erat corpis p̄ficere. Anim⁹ igit̄ q̄ p̄ se immortalis ē et diuin⁹. qđ corp⁹ tibi nec agere nec referre p̄t. illud perpetuā ac mēōrimēte sp̄ hē pollicet. Tibi igit̄ frācise carissime. p̄ter hāc immortalē apđ me tui memoriā si qđ est qđ mea opa vti volueris tuū est p̄cipere. meū aut iussa tua q̄ libentissime exequi. Vale.

¶ Sequitur Tabula eplārū familiarū

Tabula

Tabula epistolarum familiarium eiusdem Fracisci Rigri in generibus viginti speciebusq; unicuiq; sub iunctis sequitur.

Epistola Comendatitia	Epentica foliij	Liulis iij
Epistola petitoria	Diceanica	Crimial. iij
Epistola munifica	Gratie	Folij. v.
	Rei	v.
Epistola demonstratiua	Gratie	vi
	Rei	vi
Epistola eucharistica	Laudis	vi
	Contuperij	vij.
Epistola amatoria	Pro munere	vij
	Pro beneficio	vij
	Honeste	vij
	Turpis	ix
Epistola lamentoria	Pro iniuria	x
	Pro re perdit	x
	Pro exilio	xi
	Pro iniuria	xi
Epistola consolatoria	Pro re perdit	xij
	Pro exilio	Ibidē
	Testimonij	xij
Epistola expositiua	Historie	xij
	Noticie	xij
Epistola gratulatoria	Pro fortuna	xv
	Pro salute	xv
Epistola exhortatoria	Ad leticiam	xvi.
	Ad dolorem	xvi.
Epistola dissuasoria	Ad leticiam	xvij
	Ad dolorem	xvij
Epistola inuectiua	Criminis	xvij.
	Contentionis	Folij xix.

Tabula

Epistola expurgatiua	Criminis	xix
	Contentionis	xx
Epistola domestica	De proprio statu	xxi
	De negocijs	xxij
Epistola communis	De proprio statu	xxij
	De negocijs	xxij
Epistola iocosa	De se Folii	xxij
	De alio	xxij
Epistola comissiva	Generalis	xxij
	Particularis	xxv
	Fidei	xxvi
	Familiaritatis	xxvi
Epistola regia	Edictiua	xxvij
	Inhibitoriua	xxvij
	Promotiua	xxvij
Epistola mixta	Ex duobus	xxix
	Ex pluribus	xxix

Copusculum hoc de arte scribendi epistolas q̄ dili-
gentissime emendatū Characterē et impensis Ri-
chardi pafraet Impressum est Anno. M. CCCC
Decimo. Mensis nouembri die. xij.